

Rapport 2009 Planer 2010

Universitetet
i Stavanger

1. mars 2010

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
2	Resultatrapportering 2009	5
	<i>Utdanning og internasjonalisering</i>	5
	Virksomhetsmål 1.1	9
	Virksomhetsmål 1.2	11
	Virksomhetsmål 1.3	13
	<i>Forskning samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid</i>	13
	Virksomhetsmål 2.1	16
	Virksomhetsmål 2.2	19
	<i>Formidling samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid</i>	20
	Virksomhetsmål 3.1	21
	Virksomhetsmål 3.2	23
	<i>Organisasjon og ressurser</i>	24
	Virksomhetsmål 4.1	26
	Virksomhetsmål 4.2	27
	Virksomhetsmål 4.3	28
	<i>Museal virksomhet</i>	29
	Virksomhetsmål 5.1	30
	Virksomhetsmål 5.2	31
	<i>Øvrig rapportering i tillegg til ovennevnte</i>	32
3	Planer for 2010	39
	<i>3.1 Plan for virksomheten i 2010</i>	39
	Utdanning og internasjonalisering	39
	Forskning samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid	40
	Formidling samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid	41
	Organisasjon og ressurser	42
	Potensiell vekstkapasitet	44
	Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon - søknad om SAK-midler	44
	Museal virksomhet	45
	<i>3.2 Plan for tildelt bevilgning for 2010</i>	46
	<i>3.3 Risikovurdering</i>	47
	Vedlegg	
	• Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon, søknad om SAK - midler	
	• Oppfølging av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningen – Det humanistiske fakultet	
	• Oppfølging av INGEVA – Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet	
	• Potensiell vekstkapasitet	

1 Innledning

Universitetet i Stavanger har de senere år hatt et sterkt strategisk fokus på å utvikle seg som universitet. Det innebærer bl.a. utvikling av høgre grads utdanningsløp og økt forskning. Samtidig som vi bevarer og utvikler profesjonsfagene egenart, har vi i løpet av fem år som universitet økt antall master- og doktorgrader. Vi aldri hatt flere master- og doktorgrads-studenter enn nå, og heller aldri flere ferdige kandidater, enn i 2009.

I 2009 hadde vi 29 disputaser og vel 462 publikasjonspoeng som er en kraftig økning fra året før. Samtidig har vi økt antallet utenlandske studenter, som nå passerer 600, og vår eksternt finansierte virksomhet har aldri vært større, 21 % av KD-bevilgningen.

Arkeologisk museum ble inkorporert som en del av vår aktivitet i 2009, noe som har skjedd på en positiv måte. Vi har for øvrig hatt sterkt fokus på strategisk samarbeid og utvikling av allianser med utgangspunkt i samfunnets og næringslivets behov. Vårt mål er å være pådriver i en universitets- og høgskoleallianse Sørvest (Agder, Rogaland, Hordaland), og å videreutvikle samarbeidet med UiT om Nordområdene.

Gjennom våre ambisiøse mål, samarbeid med relevante universitet/høgskoler og vår åpenhet mot samfunns- og næringsliv, skal vi utvikle oss som Norges nyskappingsuniversitet.

Utdanning og internasjonalisering

UiS har hatt en god stigning i søkertallet de siste årene og nådde målsettingen om i overkant av to søkere pr studieplass. Søkingen er imidlertid ulikt fordelt på de enkelte tilbud og enkelte studier har over tid hatt mangelfull søkning og de som har begynt, har i liten grad gjennomført studiet. Som del av det interne prosjektet "Balansert omstilling for utvikling", BOFU, vil vi gå kritisk gjennom den faglige porteføljen med tanke på omlegging til tilbud med større etterspørsel og bedre relevans. Dette vil være ett av fokusområdene for UiS i 2010.

Gjennomstrømmingen er bedret, og særlig gledelig er den markante stigningen i uteksaminerte doktorgradsstudenter fra 12 i 2008 til 29 i 2009. Dette er dels et resultat av at doktorgradsutdanningene har "satt" seg, dels at de tiltak som er gjort med hensyn til tettere oppfølging av, og bedre tilrettelegging for, stipendiatene.

Universitetet i Stavanger er i samsvar med St.prp. nr. 67 (2008–2009) tildelt 100 nye studieplasser i 2009. Studieplassene er fordelt på universitetets programmer i samsvar med departementets tildeling, utlyste programmer 2009 og søknadssituasjonen.

UiS har ikke betydelig vekstkapasitet de nærmeste årene uten tilførsel av ny finansiering av infrastruktur, men opptaket til bachelorutdanningen i sykepleie kan økes noe, primært ved hjelp av nettbasert deltidsutdanning. Masterprogrammene i helsevitenskap og sosialfag kan økes med 5 studieplasser over en toårsperiode. Økt opptak til teknologi- og realfag begrenses av laboratoriekapasiteten, men kan økes med totalt 20 studieplasser.

Universitetet har utstrakt samarbeid med Stavanger Universitetssykehus (SUS) om utdanning og forskning og det arbeides konkret med en doktorgradsplattform innenfor biologisk kjemi og medisin. Med utgangspunkt i SUS' og UiS' samlede kompetanse, kan UiS innen kort tid

etablere et studietilbud for 40 nye medisinerstudenter. UiS ønsker derfor å delta i den videre planlegging av kapasitetsøkningen i medisinerutdanningen.

For å øke internasjonaliseringen har UiS i de siste årene arbeidet med å utvide tilbudet om opptak av internasjonale studenter på gradsgivende program. Fra og med høsten 2009 tilbys 10 engelskspråklige mastergradsprogram. Etter en bevisst satsing på tilrettelegging for utreisende studenter, ser vi også et markert oppgang i antall studenter som har fullført et studieopphold i utlandet. Økningen i 2009 er 60 % i forhold til året før.

EVU-enheten ble omorganisert i 2008 og dette har gitt gode resultater. Interessen blant ansatte for å engasjere seg i etter- og videreutdanning har tatt seg opp, antall tilbud har økt, likeså antallet eksterne samarbeidspartnere. Som følge av dette, er inntjeningen i virksomheten betydelig forbedret.

NOKUT gjennomførte en evaluering av UiS' kvalitetssystem våren 2009. Systemet ble godkjent med særs positiv vurdering av mange av systemets elementer. Evalueringen var i seg selv en positiv prosess med godt læringsutbytte for institusjonen, og dette vil bli lagt til grunn for det videre arbeidet i 2010 for å forbedringer og forenklinger av systemet.

Forskning og formidling

Forskningsaktiviteten er inne i en god utvikling, og vitenskapelig publisering pr ansatt er stigende.

Ved etableringen av i alt 23 programområder for forskning har et stort antall uformelle forskergrupper blitt fast organisert med et definert felles forskningsprogram, klare faglige ambisjoner og forpliktelser til å søke ekstern finansiering. Det er anslagsvis 250 fagpersoner fra UiS som deltar i disse. I tillegg er det 53 eksterne deltakere, hvorav 30 professorer fra andre universiteter. Det settes av midler til å støtte opp under områdene, noe som blir fulgt opp i 2010. Vi mener at dette er noe av forklaringen bak den økte publiserings- og formidlingsaktivitet, det økte forskningssamarbeid med andre institusjoner og næringsliv samt den mer systematiske innsatsen for å skaffe eksterne ressurser. Programområdene støtter dessuten godt opp under MA- og PhD-programmene og de mobiliserer for arbeidet rettet mot EU-forskningen; sistnevnte har dessverre så langt ikke gitt tilfredsstillende uttelling.

Noen av programområdene er etablert som forskningssentre organisert direkte under styret, deriblant Senter for bærekraftig energi og Senter for innovasjonsforskning, og disse sentrene utgjør sammen med de som er etablert tidligere, en viktig del av UiS' strategiske satsing på forskning.

Organisasjon og ressurser

UiS har hatt ambisiøse mål for utviklingen av institusjonen og som en følge av det, en betydelig vekst i aktiviteten. Ambisjonene vil fortsatt være høye, men redusert handlingsrom på grunn av økte lønns- og husleiekostnader uten tilsvarende økning i finansieringen, har gjort det nødvendig å gå kritisk gjennom den faglige porteføljen og utviklingstakten. I 2009 ble prosjektet *Balansert omstilling for utvikling* med målsettingen om å få en tydeligere faglig profil, reduserte lønnskostnadene for på den måten å skaffe nødvendig handlingsrom til å realisere de strategiske målene. Prosjektet er tenkt med en varighet til ut 2011.

Det er en positiv utvikling i sammensetningen av personalet. Andelen personer med førstestillingskompetanse er økende og utgjør i dag 54 % av UFF-stillingene. Selv om vi ennå ikke har nådd målsettingen, er også kjønns sammensetningen bedret: Andelen kvinner med førstestillingskompetanse og høgre er økt og andelen i rekrutteringsstillinger ligger stabilt i overkant av 50 %.

En omfattende medarbeiderundersøkelse ble gjennomført i 2009. Den viste at de fleste finner seg godt til rette på arbeidsplassen, men andelen medarbeidere som har opplevd mobbing av seg selv eller andre, er for høgt. Det er satt i gang mange tiltak mot trakassering på arbeidsplassen, og arbeidet vil bli fulgt nøye opp i 2010.

Styrings- og ledelsesstruktur er oppe til vurdering. Etter omleggingen til enhetlige, ansatte ledere på fakultets- og instituttnivå i 2004, i kombinasjon med rådgivende organer på disse nivåene, har det blitt gjennomført flere tilpasninger bl.a. ved å gi økte fullmakter til instituttene og ved å utvikle rådene til å bli viktige arenaer for medvirkning. Rektoratet gikk imidlertid til valg på valgte styringsorganer og valgte ledere på alle nivå, og dette spørsmålet blir en sak for styret i mars 2010. Detaljering og implementering av en eventuell endring i ledelses- og styringsmodell vil kreve betydelig innsats fra styret og ledelsen så vel som for organisasjonen for øvrig.

Styring og ledelse 2010

Også i 2010 vil styret og ledelsen ha et særlig fokus på realisering av viktige elementer i strategiplan 2020, med vekt på:

- Ytterligere å konkretisere utviklingsideen om "Norges nyskappingsuniversitet"
- Omstilling og vekst, herunder tydeligere faglig profilering
- Arbeidsmiljø og trivsel, bl.a. med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen
- Nasjonalt strategisk samarbeid med prioritet på Sørvestlandet (UiA/UiS og også UiB samt HiB, HSH og MHS), og Nordområdene (UiT)
- Internasjonalt strategisk samarbeid med felles søknad med UiA, om opptak som medlem i ECIU og bilateralt samarbeid med utvalgte universiteter

Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK)

UiS og UiA har utpekt hverandre som prioriterte strategiske samarbeidspartnere med en felles strategisk målsetting om at *nyskaping og innovasjon* skal gjennomsyre virksomheten og at *et nært samarbeid med nærings- og samfunnsliv* skal øke verdiskapsevnen nasjonalt og regionalt. Våre felles ambisjoner ble manifestert med inngåelse av en strategisk samarbeidsavtale i februar 2009. Avtalen omfatter utdanning, undervisning og nye læringsarenaer, forskning, innovasjon og utvikling.

Hovedpilarene i samarbeidet er foreløpig innenfor områdene Nasjonalt prioriterte profesjonsutdanninger og Klima og miljø.

UiS og UiA har begge store innslag av *profesjonsutdanninger* og institusjonene ønsker derfor å påta seg et nasjonalt ansvar for topputdanning av lærekrefter så vel som forskning innen praksisområdet. Gjennom SAK vil UiS og UiA bidra til oppbygging av robuste fagmiljøer for å realisere nasjonale målsettinger innen helse- og sosialfag, lærerutdanningen og realfag/ tekniske fag. Kompetansen i *innovativ bruk av teknologi og kommunikasjonsmedier* vil bli brukt aktivt i læringsprosesser, forskning og kunnskapsformidling.

Som resultat av den strategiske samarbeidsavtalen mellom UiS og UiA på området Klima og energi, ble Senter for bærekraftig energi (cenSe) etablert i februar 2009; samarbeidet inkluderer også forskningsinstituttene IRIS i Stavanger og Teknova i Kristiansand.

I eget vedlegg er det flere SAK-prosjekter som er i gang ved institusjonene som vil bli prioritert i 2010. Flertallet av SAK-tiltakene som omtales er ment å utgjøre grunnlaget for tildeling av SAK-midler fra departementet. Dette gjelder konkrete SAK-tiltak i samarbeidet med UiA, men også et SAK-tiltak med UiT. Høgskolen i Telemark er også med i noen av SAK-tiltakene sammen med UiS og UiA.

I tillegg beskrives også SAK-prosesser med tre andre institusjoner som vil prioriteres i 2010. Disse institusjonene er HSH, HiB og MHS

2 Resultatrapportering 2009

Utdanning og internasjonalisering

Sektormål 1

Universitetet skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Redegjøre for institusjonens strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil, herunder hvilke avveininger som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.

Arbeidet med utvikling av fagporteføljen og faglig profil ved UiS er forankret i universitetets langsiktige strategi (2009–2020) og fakultetenes handlingsplaner, og er et resultat av strategiske vurderinger og avveininger der en søker å ivareta både hensynet til bredde i utdanningstilbudet og samtidig peke ut strategiske satsingsområder.

Det skjer et betydelig og kontinuerlig arbeid med studieporteføljen på UiS. Samtidig som det arbeides målrettet og aktivt med markedsføring og rekruttering til studiene, følger fakultetene nært opp situasjonen mht studentopptak og gjennomføring. Universitetet har fokus på studieprogram med lav søkning. Det er en fortløpende vurdering hvorvidt studieprogram med dårlig rekruttering skal tilbys, om det er behov for omstrukturering eller nedleggelse av studieprogram. Studieportefølje samt opprettelse og nedleggelse av studieprogram behandles årlig i fakultetenes Kvalitetsutvalg, Utdanningsutvalg og Universitetsstyret.

Som tidligere år, tilstrebes å utvikle robuste studieprogrammer med fullverdige utdanningsløp. Samtidig er det et mål å sikre fordypning og bachelornivå samt å sikre koplingen mellom bachelor- og masternivå innenfor ulike studier. Det har vært rettet særlig fokus på studieprogramportefølje for å få en tydeligere profil og å øke bruk av fellesemner på tvers av program. Dette arbeidet har hatt særlig prioritet, og omstillingstiltakene forventes å gi klarere definerte studieprogrammer, bedre ressursutnyttelse av undervisningen samt frigjøre ressurser til forskning.

For å styrke utdanningenes relevans for samfunns og næringsliv, samarbeider UiS med både offentlig og privat sektor i utviklingen av studieprogrammer. Representanter fra arbeidslivet inviteres til å delta i evalueringer av studieprogram. For øvrig foregår det utstrakt samarbeid med forskningssentre samt kommunal og statlig virksomhet i regionen.

Beskrivelser av læringsutbytte skal bli bidra til å synliggjøre emner og studieprogrammets relevans for samfunns- og næringsliv. Ved UiS er læringsutbyttebeskrivelser gjennomført på emnenivå, men det gjenstår fortsatt noe før dette er tilfredsstillende formulert på studieprogramnivå. I forbindelse med implementering av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk vil UiS foreta en totalgjennomgang av læringsutbyttebeskrivelser på emne og studieprogramnivå.

Evalueringen av ingeniøruddanningene (INGEVA) kom med en del anbefalinger, som er innarbeidet som tiltak i handlingsplanen til fakultetet for perioden 2009–2011. Vi viser til vedlegg for ytterligere informasjon.

Vurdere kvalitetssikringssystemene, herunder hvordan systemene blir forankret i fagmiljøene, samt redegjøre for hvordan systemene skal utvikles videre.

For første halvår foreligger så vel universitetets egen vurdering av kvalitetssikringssystemet (i form av institusjonens «Årsrapport for arbeidet med kvalitet 2008/2009 med tiltaksplan for 2009/2010» ¹⁾ som NOKUTs vurdering av kvalitetssikringssystemet (*Evaluering av system for kvalitetssikring ved Universitetet i Stavanger*. Rapport fra sakkyndig komité avgitt 9.9.2009 ²⁾). Den videre utvikling av systemene for sikring og utvikling av kvalitet er beskrevet i tiltaksplanen som inngår i institusjonens «Årsrapport for arbeidet med kvalitet 2008/2009 med tiltaksplan for 2009/2010».

Selv om institusjonen under ett er vel tilfreds med kvalitetssystemet så vel som med at dette på nytt ble godkjent av NOKUT, er det registrert en rekke områder der forbedring er nødvendig og/eller ønskelig, herunder en bedre forankring i fagmiljøene. Styret har derfor satt ambisiøse mål for den videre utvikling av systemet, som beskrevet i tiltaksplanen.

Andre halvår 2009 er ikke avrapportert, men vil bli innlemmet i «Årsrapport for arbeidet med kvalitet 2009/2010 med tiltaksplan for 2010/2011» når denne foreligger ultimo 2010.

Redegjøre for hvordan kvalitetssikringssystemene blir brukt strategisk i arbeidet med å øke kvaliteten i utdanningen, samt hvordan NOKUTs avsluttede evalueringer, revideringer og akkrediteringer blir fulgt opp.

Kvalitetssikringssystemenes strategiske bruk i arbeidet med å øke kvaliteten omfattes av at systemet benyttes både i den institusjonelle strategiprosess og enhetenes handlingsplanprosesser. Resultatet av denne strategiske bruk av systemet foreligger dermed direkte i disse strategiske dokumenter ³⁾.

NOKUTs avsluttede vurderinger følges opp direkte i kvalitetssystemets oppfølgingsmekanismer (tiltaksplan m.v.), med mindre eksterne parter forutsetter at oppfølgingen skjer i egen plan. I slike tilfeller skjer oppfølging i form av slik egen plan utenfor kvalitetssystemet. Planen følges i slike tilfeller opp av Utdanningsavdelingen.

NOKUTs revideringer følges opp direkte i kvalitetssystemets oppfølgingsmekanismer, og inngår dermed også i institusjonens årsrapporter for arbeidet med kvalitet med tiltaksplaner.

NOKUTs akkreditering av institusjonen følges opp i institusjonens prosess for godkjenning og revidering av studieprogram etter de særskilte retningslinjer som er fastsatt i institusjonens «Retningslinjer for utredning, godkjenning, etablering, nedleggning og revisjon av studier ved Universitetet i Stavanger» ⁴⁾, siste vedtatte revisjon 21.10.2009.

¹ Årsrapporten med tiltaksplan finnes på nettet og har følgende nettsadresse:

http://www.uis.no/images/uis/12709_1.PDF

² NOKUT-rapporten finnes på nettet og har følgende nettsadresse:

http://www.nokut.no/Documents/NOKUT/Artikkelbibliotek/Norsk_utdanning/SK/Rapporter/uis_ks_2009_fin.pdf

³ Strategidokumentet og handlingsplanene finnes på nettet og har følgende nettsadresser:

<http://www.uis.no/getfile.php/Nyhetsvedlegg/Strategidokument%20nytt.pdf>

http://www.uis.no/getfile.php/Om%20UiS/Styresaker%20og%20m%C3%B8tebok/4409_vedlegg5_hf.PDF

http://www.uis.no/getfile.php/Om%20UiS/Styresaker%20og%20m%C3%B8tebok/4409_vedlegg1_sv.pdf

http://www.uis.no/getfile.php/Om%20UiS/Styresaker%20og%20m%C3%B8tebok/4409_vedlegg3_tn.pdf

⁴ Retningslinjene finnes på nettet og har følgende nettsadresse:

<http://www.uis.no/getfile.php/R%C3%A5d%20og%20utvalg/Utdanningsavdelingen/Retningslinjer%20for%20studieprogramarbeid%20vedtatt%2021%2010%202009%281%29.pdf>

Redegjøre for strategi for arbeidet med internasjonalisering, inkludert forskning og utviklingsarbeid og hvordan dette bidrar til utviklingen av den faglige virksomheten og kvalitet i utdanningene.

UiS ønsker å satse på tett strategisk samarbeid med utvalgte universiteter i utlandet som støtter opp om våre hovedsatsinger. Dette for å sikre kvaliteten på student- og lærer-mobiliteten. Gjennom økt satsing på studietilbud på engelsk vil UiS øke oppmerksomheten mot internasjonalisering hjemme. Et realistisk mål for UiS er at 10 % av student-populasjonen skal være internasjonale innen 2020. Samtidig skal alle studenter ha et relevant tilbud om et studieopphold i utlandet som del av graden sin hjemme.

Universitetet fullførte i 2009 en intern utredning om den internasjonale virksomheten ved UiS, hvor en gir anbefalinger om videre strategier, mål og tiltak for den internasjonale virksomheten ved UiS. Man diskuterer fremtidig styrking og organisering av det internasjonale forsknings- og utdanningssamarbeid, internasjonalisering hjemme, samarbeid med land og regioner og organisering og ledelse.

Det er satt i gang en prosess for å nå målet med å implementere det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket i alle programmene innen 2012, og en ønsker at internasjonalisering skal være en naturlig del av studieplanene når disse nå skal revideres.

Det skjer betydelig arbeid ved UiS for å øke aktiviteten innenfor eksisterende avtaler, og styrke fagmiljøenes strategiske allianser. Det arbeides fortsatt med å øke antall utreisende studenter, samt øke andelen ansatte som har forsknings- og undervisningsopphold i utlandet. Videre legges det vekt på å utvikle flere engelskspråklige studietilbud for utenlandske studenter på alle fakulteter.

International Student Survey 2009⁵ viste at internasjonale gjestestudenter er gjennomgående svært godt fornøyde med oppholdet ved UiS. Samtidig viste undersøkelsen at faglig og sosial integrering fortsatt er hovedutfordringen for disse studentene. Det er derfor satt av egne midler for å støtte opp under ulike integrerings- og læringsmiljøtiltak for utenlandske studenter.

Ved noen av de internasjonale programtilbudene planlegger man en ordning med studentassistenter for internasjonale studenter og videreutvikle mentor/student-assistentordning for å fremme og sikre et godt læringsmiljø og studentmiljø for internasjonale studenter. Dette vil skje i samarbeid med Læringsstøttesenteret slik at utenlandske studenter blir ivaretatt i forhold til studieavslutning, prøving og resultat.

I tillegg er det et strategisk mål å integrere internasjonalisering i som en naturlig del av den totale virksomheten ved UiS og øke den administrative kompetansen i forhold til internasjonalt samarbeid.

Redegjøre for institusjonens oppfølging av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanning.

Det siste kullet med allmennlærerstudenter ble tatt opp høsten 2009. Fra høsten 2010 vil vi tilby to differensierte grunnskolelærerutdanninger ved UiS. Vi regner derfor med at dette også er siste rapportering om oppfølging av NOKUTEvalueringen, og at det framover heller vil

⁵ Intern studenttilfredsundersøkelse som foretas jevnlig

etterspørres kontinuerlig kvalitetsforbedring uavhengig av NOKUtevalueringen. Det vises til vedlegg

Redegjøre for tilrettelegging for funksjonshemmede studenter.

Universitetet sin strategi er å forbli i fremste linje når det gjelder tilrettelegging og universell utforming. UiS har i 2009 revidert retningslinjene for universell utforming.

Rapportering på tilleggbevilgninger til Statsbudsjettet 2009 – nye studieplasser

Studier	Merknad
35 studieplasser bachelor, sykepleie	Studieplassene er lagt inn universitetets sykepleierutdanning i en fordeling mellom 3-årig utdanning og nettbasert deltidsutdanning over 4 år som startet opp i 2009.
10 studieplasser barnehagepedagogikk (VU)	Studieplassene er lagt inn i programmet og det ble gjort tilsvarende økt opptak i 2009.
10 studieplasser førskolelærerutdanning	Studieplassene er i 2009 lagt inn som økt opptak i deltidsutdanningen over 4 år. Denne utdanningen rekrutterer godt og har god gjennomstrømning.
15 studieplasser grunnskolemaster	Planlegging av universitetets grunnskolemastere pågår i samarbeid med Region Sør-Vest. I 2009 ble de nye studieplassene lagt inn som økt opptak til Masterprogrammene i spesialpedagogikk og historiedidaktikk. Videreførte plasser i 2010 legges inn i Masterprogrammet i matematikdidaktikk for lærere i grunnskolen.
20 studieplasser bachelor, ingeniør 10 studieplasser master, ingeniør (sivilingeniør)	Nye studieplasser på bachelor- og masternivå er lagt inn i studieprogrammer med god søknad i 2009.
15 studieplasser for desentralisert utdanning og etter- og videreutdanningstilbud	Nye studieplasser er lagt til universitetets enhet for etter- og videreutdanning, UiS Pluss, på vegne av fakultetene
10 nye studieplasser i PPU	Studieplassene er benyttet i form av økt opptak i 2009

I tillegg er universitetet tildelt 25 deltidsplasser til "Pedagogisk Utviklingsarbeid i Barnehage (PUB)". Videreutdanningskurset er utviklet og det er tatt opp studenter til kurset i 2009 i samsvar med departementets tildeling.

Virksomhetsmål 1.1

Universitetet skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 1.1.1 UiS skal utvikle flere deltidsstudier og øke kapasiteten i etter- og videreutdanningstilbudet.
- 1.1.2 UiS skal utvikle studieporteføljen og den faglige profilen i henhold til institusjonens strategi, og øke opptaksrammene i godt søkte studieprogrammer. Enhetene skal dokumentere arbeidet gjennom egen plan for dette som inkluderer hvilke avveininger som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.
- 1.1.3 UiS skal legge fram ajourført plan for oppfølging av NOKUT's evaluering av allmennlærerutdanningen. Det skal rapporteres i henhold til denne ved neste rapporteringstidspunkt.
- 1.1.4 UiS skal legge fram en ajourført plan for oppfølging av NOKUT's evaluering av ingeniørutdanningen (INGEVA). Det skal rapporteres i henhold til denne ved neste rapporteringstidspunkt.

Styringsparametere ⁶	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Antall primærsøkere pr studieplass	2,4	2,3	2,0	2,2
Antall registrerte studenter, høst	6 928	7 441	7 579	8 214
Antall uteksaminerte kandidater, totalt	1 449	1 459	1 472	1 432
Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner	n/a	n/a	n/a	3

*Foreløpig tall, sluttstatistikk fra Samordna opptak foreligger i mars 2010.

UiS har nådd målene på 2,1 primærsøkere pr. studieplass og for antall registrerte studenter for 2009. UiS har aldri hatt så mange egenfinansierte studenter som høsten 2009. Primærsøkertallet refererer seg til Samordna Opptak (SO) hvor UiS hadde en økning på 7,6 % fra året før. I tillegg til søkere gjennom SO har UiS også to andre opptak. De internasjonale studieprogrammene har 78 % flere søkere enn i 2008. I det lokale opptaket hadde UiS i 2009 28 % flere søkere enn året før. Tross gode totalsøkertall er det likevel grunn til å følge nøye med på utviklingen ved enkelte sentrale studieprogram, og vurdere disse i forhold til universitetets studieportefølje og rekrutteringstiltak.

I rekrutteringsarbeidet deltar både ansatte og studenter for å profilere studiene generelt og studieprogram med lave søkertall spesielt. UiS har knyttet til seg studenter gjennom UiS-ambassadørordningen, hvor studentene får opplæring og deltar i universitetets rekrutteringsarbeid. Rekrutteringsinnsatsen har i hovedsak vært rettet mot deltakelse på utdanningsmesser, ved besøk og samarbeid med høgskoler og videregående skoler, omvisninger og samlinger på campus, samt profilering i nettkanaler. I 2009 ble den nettbaserte informasjonen videreutviklet for å møte målgruppen på deres arena gjennom kampanjetiltak på nett og i sosiale medier.

⁶ Mål for 2009 er utelatt i tabellene i rapportdelen. Dette fordi UiS i fjorårets rapport opererte med andre definisjoner på enkelte styringsparametre, og resultatene 2009 er derfor ikke direkte sammenlignbare med opprinnelige mål.

Til 1.1.1

Universitetets etter- og videreutdanningsenhet UiS Pluss arbeider hele tiden for å få opp nye tilbud innenfor EVU, og da spesielt innenfor det som er satsingsområder for UiS. UiS har 10–15 samarbeidspartnere for studietilbud. Målet er ikke nødvendigvis å øke antallet samarbeidsparter, men å bedre kvaliteten på studietilbud gjennom disse samarbeidene.

I tillegg arbeides det for å kombinere fagområder på tvers av fakulteter, ikke minst få opp EVU aktivitet mot kunsthøgskolen og Arkeologisk museum.

UiS har økt tilbudet innen etter- og videreutdanning i løpet av året, spesielt innenfor fagområdene konstruksjonsteknikk og materialteknologi. Videre er det godt etablerte tilbudet om EVU innenfor risikostyring videreført, i samarbeid med ekstern part. Store kunder er blant annet Petroleumstilsynet og Statens vegvesen.

Videre er det flere deltidsstudier i programporteføljen som tilbys og i 2009 er det opprettet en erfaringsbasert master i serviceledelse med oppstart i 2010. Samarbeidet mellom UiS, Nav og selskapet Acergy har resultert i en kursrekke på masternivå innen arktisk teknologi og miljøteknologi. Det er også opptak til enkeltemner, særlig på masterprogrammene.

UiS har utviklet et videreutdanningskurs på deltid *Pedagogisk Utviklingsarbeid i Barnehage* (PUB). Opptak til barnehagepedagogikk deltid og deltidsutdanningen på førskolelærer bachelorstudiet er utvidet med henholdsvis 20 og 14 studieplasser. Det ble tildelt 10 arbeidsplassbaserte studieplasser, for 2009 kullet av førskolelærerstudenter, som er lagt inn som en del av deltidsutdanningen.

Til 1.1.2

Vi viser til tidligere avsnitt der dette er beskrevet. (Redegjøre for institusjonens strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil, herunder hvilke avveininger som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.)

Til 1.1.3

UiS har ajourført planen for oppfølging av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningen. Det viser til vedlegg for ytterligere informasjon.

Til 1.1.4

Evalueringen av ingeniørutdanningene (INGEVA) kom med en del anbefalinger, og de fleste av disse er tatt inn som tiltak i handlingsplanen til fakultetet for perioden 2009–2011. Det vises til vedlegg for ytterligere informasjon.

Virksomhetsmål 1.2

Universitetet skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 1.2.1 UiS skal innføre læringsutbytte i emner og studieprogrammer, og etter oppsatt plan og innen 2010.
- 1.2.2 UiS skal utarbeide en egen handlingsplan for undervisning for hele universitetet som sikrer høy kvalitet og hvor læring står i fokus.
- 1.2.3 UiS skal gjennomføre evaluering av kvalitetssikringssystemet i 2009. På basis av NOKUT's evaluering av kvalitetssikringssystemet skal UiS utarbeide en plan som følger opp forslag fra NOKUT, samt bidrar til at kvalitetssystemets funksjon øker mht til bruk i det strategiske arbeidet for å øke kvaliteten i utdanningen.
- 1.2.4 UiS skal gjennomføre frafallsundersøkelser i studieprogrammer med stort frafall/dårlig gjennomstrømning.

Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Studenter pr UFF-stilling	16,1	17,0	16,4	17,0
Nye studiepoeng pr egenfinansiert student pr år	45,5	43,0	42,0	41,3
Antall egenfinansierte studenter pr adm. ansatt årsverk	26,1	26,8	25,6	23,9

Til 1.2.1

I løpet av våren 2009 arbeidet fagmiljøene på de ulike instituttene med å skrive inn læringsutbytte i program- og emnebeskrivelser i forbindelse med den ordinære emnerevisjonen. Dette ble gjennomført i ulik grad på de forskjellige instituttene og det gjenstår ennå arbeid for å nå målet om å formulere gode og tydelige læringsutbyttebeskrivelser i alle emner og program.

I mars 2009 fastsatte Kunnskapsdepartementet det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning, som omfatter alle tre sykluser. Departementet har gitt institusjonene frist til 2012 med å implementere kvalifikasjonsrammeverket i alle programmene. Utdanningsavdelingen og fakultetene har satt i gang en prosess for å nå dette målet ved UiS. Representanter fra UiS har også deltatt i nasjonale møter/seminar der kvalifikasjonsrammeverket har vært diskutert, og har hatt kontakt med andre universiteter for å hente erfaringer.

Universitetet har etablert en bredt sammensatt arbeidsgruppe som har det daglige ansvaret for implementeringen av kvalifikasjonsrammeverket ved UiS.

Retningslinjer for utredning, godkjenning, etablering, nedlegging og revisjon av studier ved Universitetet i Stavanger ble revidert høsten 2009. Her ble også malene for program- og emnebeskrivelser gjort klarere bl.a. når det gjelder krav om læringsutbyttebeskrivelser.

Til 1.2.2

En ferdig handlingsplan for undervisning foreligger ikke pr 31. desember 2009, men saken har vært drøftet i ulike fora og det er laget et notat som trekker opp noen føringer for dette arbeidet så vel som konkrete tiltak. I 2009 ble det imidlertid bevilget midler til opprettelse av

en faggruppe innenfor universitetspedagogikk (Uniped). Leder for uniped-arbeidet ble ansatt i 2009.

Ett av tiltakene som har vært aktivt i 2009 er 100-timers kurset i universitetspedagogikk, med 18 deltakere. Dette ble avsluttet i november. I desember startet er nytt 100-timers kurs med 27 deltakere. Dette skal gå fram til juni 2010.

I tillegg er det i løpet av høsten opprettet kontakt med Universitetet i Agder, ved deres avdeling for universitetspedagogikk, Puls, med mål om å utveksle erfaringer og utvikle felles tiltak innenfor universitetspedagogikk.

Til 1.2.3

NOKUTs evaluering skjedde i perioden mars-mai 2009. UiS var en av de første institusjonene for andre syklus evaluering – altså reevaluering av system som tidligere er godkjent ('første syklus'). Evalueringen ble gjennomført i henhold til kriterier fastsatt i forskrift av desember 2008. NOKUTs styre godkjente kvalitetssystemet ved UiS i 2009.

UiS er vel tilfreds med så vel evalueringskomiteens som egen innsats omkring evalueringen, og er vel tilfreds med evalueringsrapporten og de funn og anbefalinger som framkom der. Styret ved UiS har vedtatt at det skal settes ned en egen arbeidsgruppe som skal utarbeide plan for utvikling av kvalitetssystemet (jf. egne virksomhetsmål ovenfor). De råd NOKUTs evalueringskomité har gitt i sin evalueringsrapport skal alle prioriteres i denne planen. Øvrige ønsker og behov for utvikling og omstilling av kvalitetssystemet samt risiko i forhold til universitets- og høyskolelovens krav om studiekvalitet skal vurderes.

Til 1.2.4

UiS retter tydeligere fokus på frafall, studieforløp og studiepoengsproduksjon i studieprogrammer. Det gjennomføres studieforløpsundersøkelser og kartlegging av ulike forhold knyttet til gjennomføring og studiepoengproduksjon. Resultatene fra slike undersøkelser brukes målrettet på fakultets- og instituttnivå i utforming av tiltak for å bedre gjennomføringsgraden og øke studiepoengsproduksjonen.

Som det fremgår av tabellen over, er studiepoengsproduksjonen pr student, slik definisjonen fra Kunnskapsdepartementet er gitt, redusert i perioden fra 2006. Dette skyldes to forhold: 1. produksjonen i 2006 er rapportert kunstig høy på grunn av omlegginger i eksamensstruktur. 2. I 2009 har UiS opplevd kraftig økning i studenttallet i forbindelse med opptak høsten 2009. Dette medfører at studiepoengsproduksjonen pr student i 2009 rapporteres kunstig lavt.

Resultatene fra studieforløpsundersøkelser viser imidlertid at årsaker til frafall er svært sammensatt, og ofte begrunnet i privat eller personlige faktorer som ligger utenfor universitetenes påvirkningsfelt. Likevel er det visse tiltak som institusjonen kan iverksette og som syns å ha positiv effekt på studentenes samlede studiekvalitet.

Tiltak som UiS har positiv erfaring med er 1. *klassenes samhold*⁷, og det er innført mer inkluderende pedagogiske arbeidsformer i flere emner enn tidligere. Det er også avholdt et felles seminar for veiledere, samt tiltak for å øke studentenes forpliktelser knyttet til registrering, oppmøte og faglig oppfølging og fullføring.

⁷ Introduksjonsprogram for førsteårs ingeniørstudenter.

Ved UiS er oppmerksomheten og bevisstheten om frafallsproblematikken betydelig styrket. Det arbeides aktivt med å utvikle en bedre innsikt i begrepet "frafall", og å utforme hensiktsmessige tiltak for å minske frafall og bedre gjennomføringsgraden.

I 2009 startet UiS arbeidet med tilrettelegging av opplegg for og gjennomføring av systematiske kandidatundersøkelser på institusjonsnivå. Det arbeides også aktivt med utvikling av UiS Alumni.

Virksomhetsmål 1.3

Universitetet skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

1.3.1 UiS skal øke mobiliteten blant studentene gjennom økt satsing på avtaler med strategisk utvalgte samarbeidspartnere, og utvikle flere engelskspråklige utdanninger.

Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	191	189	228	305
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	7	11	9	18
Utdanningstilbud i samarbeid med internasjonale institusjoner	n/a	n/a	n/a	1

Etter en bevisst satsing på tilrettelegging for utreisende studenter, ser vi en markert oppgang i antall studenter som har fullført et utenlandsopphold i 2009. Økningen er 60 % i forhold til året før.

Det arbeides kontinuerlig med porteføljen av samarbeidsavtaler og vurdering denne mht. fremtidig aktivitet.

Omfanget av arbeidet med internasjonalisering må ses i lys av den totale virksomheten og de mål/ krav som stilles til fagmiljøene. Universitetet har ressursmessige utfordringer som innebærer at UiS ikke har maktet å prioritere arbeidet med internasjonalisering som ønskelig.

Forskning samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Sektormål 2

Universitetet skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Redegjøre for arbeidet med å konsentrere forskningsinnsatsen og utvikle fagmiljøer av høy internasjonal kvalitet.

Ved utgangen av 2009 har universitetet etablert i alt 23 programområder for forskning, der formålet er å opprette uformelle forskergrupper med et definert felles forskningsprogram. Disse gruppene skal ha klare faglige ambisjoner, og forplikter seg til å søke ekstern finansiering. Utviklingen i 2009 viser at det er et stort antall forskningsmiljøer ved UiS som er egnet til å organiseres som programområder på denne måten. Det er anslagsvis 250

fagpersoner fra UiS som deltar i disse. I tillegg er det 53 eksterne deltakere, hvorav 30 professorer fra andre universiteter. Rapportene fra programområdene viser en omfattende publiserings- og formidlingsaktivitet, og at det arbeides systematisk for å skaffe eksterne ressurser. Rapportene viser også hvordan programområdene støtter opp under MA- og ph.d.-programmene ved UiS. Organisering av forskningsmiljøer i programområder er også svært nyttig i forhold til mobiliseringen og arbeidet rettet mot EU-forskningen.

Strategiske forskningssatsinger

UiS/IRIS har i samarbeid opprettet flere forskningssentre med målsetting om å vinne fram som fremtidige Senter for fremragende forskning (SFF). Noen av disse sentrene er nærmere omtalt under:

Center for Organelle Research (CORE)

CORE er et internasjonalt ledende forskermiljø innenfor organelle biologi og bioteknologi. Et av hovedmålene til CORE er å bli tildelt status som Senter for Fremragende Forskning (SFF) i 2010/2011. CORE har gjennom de siste tre årene hatt stor gjennomslagskraft når det gjelder ekstern finansiering (42 mill NOK) basert på forskerkvalitet og publikasjoner. Dette er dokumentert i en NFR-evaluering i 2009 hvor miljøene innen kjemi og biologisk kjemi i Norge ble evaluert. CORE fikk positiv vurdering. Rapporten viser at det er CORE som publiserer mest på nivå 2 i Norge, og at forskningen også har markert seg internasjonalt. CORE har det siste året rekruttert to nye utenlandske professorer med høy forskningsaktivitet. Dette er relevant med tanke på SFF- søknad i 2010/2011.

CORE er på god vei til å oppfylle kravene om internasjonal forskningskvalitet og publikasjonsproduksjon, som er viktige krav for å oppnå status som SFF.

Senter for risikostyring og samfunnssikkerhet (SEROS)

Risikostyring og samfunnssikkerhet har vært et sentralt satsingsområde ved UiS gjennom lengre tid. Doktorgradsprogrammet innen fagfeltet ble den fjerde doktorgradsutdanningen som la grunnlag for etableringen av UiS som universitet. Utviklingen de siste årene bekrefter at det er stort behov for tverrfaglig og flerfaglig forskning og undervisning innen fagområdet. Fagmiljøet har fått gjennomslag på flere forskningsprogrammer i Forskningsrådet (RISIT, PETROMAKS, SAMRISK), og oppnådde også positiv vurdering i den skarpe konkurransen om å bli Senter for fremragende forskning (2006). Målet med senteret er å utgjøre et internasjonalt ledende miljø innen risikostyring og samfunnssikkerhet som bygger på den tverrfaglige doktorgradsplattformen. Et nært samarbeid med næringsliv og myndigheter vektlegges.

I tillegg har universitetet også under planlegging å etablere følgende to forskningssentre der det sistnevnte nedenfor sikter på å bli et fremtidig Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI):

Center for Reservoir Wettability Alteration

UiS er internasjonalt kjent innen dette fagområdet og det er ønskelig å satse tyngre og mer grunnleggende for å ta ut den gevinst som vår mer anvendte forskning hittil har bidratt med til oljeindustrien. Senterets forskningsaktiviteter skal dreie seg om å endre fuktpreferansen til oljereservoarer slik at de blir mer vannfuktende; at de foretrekker vann framfor olje. Da blir injisert vann sugd opp av reservoarbergarten og olje kommer ut. Dette vil øke utvinningsgraden betraktelig. Det vil være en tung innsats på eksperimentell side, men også utvikling av teorier og matematiske modeller for å øke forståelsen av hvorfor og hvordan fuktendring kan finne sted i reservoarer. Gevinsten av en god metode kan være enorm på verdensbasis.

Fagmiljøet ved UiS og IRIS arbeider med dette problemet allerede. Mange prosjekter som er støttet av både forskningsråd og industri er i gang med stipendiater og laboratorieoppgaver.

Center for Advanced Well Systems

Universitetet har et nasjonalt og internasjonalt kjent forskningsmiljø innen petroleum og har samarbeid med en rekke nasjonale og internasjonale institusjoner, i særdeleshet innen geomekanikk og brønnteologi. Senterets faglige aktiviteter er rettet mot metoder for å oppnå høy produktivitet, brønnintegritet gjennom brønnens levetid og høyere effektivitet. Selv om teknisk utstyr kan bli sideprodukt, er aktiviteten basert på høyt akademisk nivå. Videre utvikling av senteret er imidlertid et ressursproblem. I første omgang vil det etableres samarbeid med Innovasjonspark Stavanger som i dag representerer 150 bedrifter. Integret i forskningsarbeidet vil det også produseres kompetanse for industrien.

Redegjøre for tiltak for å øke gjennomstrømningen i forskerutdanningen og status for rekruttering på ulike fagområder.

Ved forskerutdanningen har det i perioden vært rettet fokus både på problemstillinger knyttet til gjennomstrømning og utfordringer knyttet til rekruttering.

Doktorgradsutdanningen ved UiS er foreløpig ung, og en del ph.d.-programmer har vært i funksjon i for kort tid til at det er mulig å måle gjennomstrømning. Ved programmene der man kan begynne å måle gjennomføringstid, vil tallene for dette kunne variere mye fra år til år fordi også disse programmene fortsatt er unge.

UiS har utarbeidet en *Strategisk handlings- og utviklingsplan for forskerutdanningen ved UiS (HUFU)* som også omfatter fremdrift og gjennomstrømning.

På bakgrunn universitetets styringsdialog med Kunnskapsdepartementet om gjennomstrømningen ved UiS sine ph.d.-programmer, har UiS gjennomført flere tiltak i 2009 for å legge til rette for å bedre gjennomstrømning i programmene.

Sentrale tiltak som kan nevnes fra fakultetenes tilbakemeldinger er:

- Tilsetting av faglige ledere/koordinatorer (20 % av stilling) ved alle doktorgradsprogram som tilbys ved UiS
- Ph.d.-forum for studenter og veiledere der relevante problemstillinger for alt ph.d.-relatert arbeid kan tas opp
- Veilederforum der blant annet gjennomstrømning har vært behandlet som tema
- 90 %-seminar der kandidatene i slutfasen presenterer arbeidet sitt for en ekstern leser og får tilbakemelding i et åpent seminar
- Kvalitetssikring av prosjektbeskrivelsene ved opptak
- Oppfølging av de halvårlige fremdriftsrapportene
- Oppstartssamtaler ved studiestart
- Igangsett arbeid med å utrede muligheter for særlig oppfølging av fremdrift for kandidater med ekstern tilsetting
- Velkomstseminar for ph.d.-kandidater som arrangeres to ganger i året
- Veileder for doktorgradsstudiet ved UiS – et dokument som gir informasjon og praktiske tips til doktorgradskandidater, veiledere, medlemmer av bedømmelseskomiteer, og andre som er involvert i ph.d.-utdanningen ved UiS

Virksomhetsmål 2.1

Universitetet skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. Universitetet har et nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innen de fagområder det tildeler doktorgrad. Samtidig skal universitetet konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 2.1.1 UiS skal øke omfanget av søknader og tildeling fra NFR og EU og andre eksterne kilder.
- 2.1.2 UiS skal øke det internasjonale samarbeidet gjennom ansettelser av forskere fra utlandet, utenlandsopphold for ph.d.-studenter og ansatte, og for økt deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer.
- 2.1.3 UiS skal legge til rette for konsentrert forskningsinnsats gjennom arbeidsplanlegging.
- 2.1.4 UiS skal utvikle robuste programområder for både grunnforskning og anvendt forskning og prioritere ressurser til dem gjennom langsiktige, strategiske bevilgninger og tildeling av ph.d.-stipender og vikarstipend i nært samarbeid med IRIS og andre universiteter og høyskoler, både nasjonalt og internasjonalt.
- 2.1.5 UiS skal styrke integreringen av AmS's FoU - arbeid i våre strategier.
- 2.1.6 UiS skal øke publiserings- og siteringsraten pr. fast vitenskapelig ansatt.

Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Publikasjonspoeng pr UFF-stilling	0,62	0,60	0,58	0,75
NFR-tildeling pr UFF-stilling, 1000 kroner	35,8	38,9	53,8	43,3
EU-tildeling pr UFF-stilling, 1000 kroner	8,4	5,5	4,4	3,2
Utveksling av ansatte via programavtaler	115	134	129	37*

* Fra og med 2009 rapporteres kun opphold av minimum 4 ukers varighet (mot én uke tidligere).

Til 2.1.1

Det utføres en systematisk innsats for å følge opp relevante NFR-programmer i fagmiljøene og støtteaktiviteter fra fakultetene. Det registreres et økende antall søknader til NFR og EU, noe som tilsier at økt oppmerksomhet rundt søknader om ekstern finansiering ser ut til å ha hatt effekt selv om tilsagnsfrekvensen fortsatt er lavere enn ønskelig.

For å styrke innsatsen i arbeidet med å oppnå ekstern finansiering fra EU, ble EU-fagenheten ved UiS etablert i samarbeid med Stavanger Universitetssykehus (SUS), IRIS og Høyskolen Stord-Haugesund. EU-fagenheten arbeider systematisk med å spre informasjon om EU-programmer og bistår med utforming og oppfølging av søknader. Arbeidet som ble utført i EU-fagenheten førte til en markant økning i antall søknader fra 9 i 2007 til 17 i 2008 og det holdt seg på 17 søknader også i 2009. EU-fagenheten har i 2009 arrangert flere interne kurs, både ved UiS, SUS og IRIS. Det har også vært arrangert ulike studieturer/møter med representanter i EU-kommisjonen. I 2009 fikk UiS et gjennombrudd i EUs syvende rammeprogram og ved utgangen av året var UiS i kontraktsforhandlinger innen tre prosjekter relatert til rammeprogrammet samt ett innen HERA (ERA-net). I tillegg har UiS etablert tre prosjekter innen EØS finansieringsordning. Målet for 2010 er å opprettholde et minst like høyt aktivitetsnivå som i 2009.

Til 2.1.2:

I Strategidokument 2020 er det nedfelt at UiS skal søke forpliktende samarbeid med andre utdannings- og forskningsinstitusjoner og med arbeidslivet. Gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid med strategiske samarbeidspartnere vil UiS medvirke til gjensidig kunnskapsutvikling og kunnskapsutveksling, til høy kvalitet på studier og forskning og til regional kompetanseheving. UiS vil ha tette strategiske samarbeid med utvalgte universiteter og institusjoner i utlandet som støtter opp om våre hovedsatsinger. Internasjonalt samarbeid er et viktig element for å fremme kvaliteten i universitetets virksomhetsområder. Dette samarbeidet skal være forskningsbasert i den forstand at aktivitetene i størst mulig grad skal være basert på det vitenskapelige personalets internasjonale forskningssamarbeid og nettverk. Slikt samarbeid skal i størst mulig grad inkludere også andre aktiviteter som student- og ansattutveksling, deltakelse av master- og ph.d.-studenter i prosjektvirksomheten. Internasjonal virksomhet skal prege den videre utvikling av universitetets organisasjon og sikre aktiv deltakelse fra det vitenskapelige personalet og studentene, administrativt personale og institusjonens ledelse og enheter. Det er et uttalt mål å legge til rette for etablering av internasjonale nettverk i forskerutdanningen.

30 vitenskapelig ansatte ved UiS rapporterte utenlandsopphold med en varighet på 4 uker eller mer i 2009. Samtidig var UiS vertskap for 7 utenlandske forskere med opphold av tilsvarende varighet i løpet av 2009. Ca. halvparten av de involverte var enten stipendiater eller postdoktorer. Tilsvarende var om lag halvparten av alle involverte kvinner. Ettersom grensen for rapporteringsverdige opphold økte fra min én uke de foregående år, til min. én måned i 2009, er ikke tallene for 2009 direkte sammenlignbare med tidligere år.

Til 2.1.3:

UiS har utarbeidet dokumentet *Retningslinjer for arbeidsplanlegging for undervisnings- og forskerstillinger – bruk av arbeidsplaner*. Det er et utgangspunkt for arbeidsplanleggingen at forskning over tid for den enkelte forsker skal utgjøre en like stor del av arbeidsinnsatsen som undervisning, når andre oppgaver er trukket fra. All aktivitet knyttet til forskning, utvikling, faglig oppdatering, kunstnerisk virksomhet, mv. skal dokumenteres gjennom registrering i ForskDok. Dette gjelder både registrering av nye og pågående prosjekter og forskningsresultater. Hva som er gjennomført og oppnådd innenfor forskningen av den enkelte, tas opp i de årlige medarbeidersamtalene. Videre legges det gjennom medarbeidersamtalene en plan der det fastsettes mål for forskningen i neste periode som en del av arbeidsplanen. UiS arbeider for å legge til rette for konsentrert forskningsinnsats, og flere ansatte har ordninger der undervisningen ligger konsentrert til ett semester, og det andre semesteret nyttes til konsentrert forskningsinnsats. Andre ansatte har benyttet prosjektmidler til delvis frikjøp fra undervisning.

Til 2.1.4:

Se generell innledningstekst om programområder i begynnelsen av dokumentet (under kvalitative styringsmål).

Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet har følgende programområder i 2009:

- Anvendt finans (delt mellom Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet)
- Biomedisinsk dataanalyse
- Distribuert sensing og kontroll

- Food Market Research (Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet /Det samfunnsvitenskapelige fakultet)
- Risikostyring (Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet /Det samfunnsvitenskapelige fakultet)
- Green Chemistry

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har følgende programområder i 2009:

- Law and economics
- Anvendt finans (delt mellom Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet)
- Economics of the family and child development
- Samfunnssikkerhet
- Scandinavian Hospitality Research
- Tourism management
- Mestring av kronisk sykdom
- Samfunnsvitenskapelig rusforskning
- Tverrfaglig kjønnsforskning
- Demokrati, globalisering og velferd
- Food Market Research (Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet /Det samfunnsvitenskapelige fakultet)

Det humanistiske fakultet har følgende programområder i 2009:

- Barnehagens og skolens evne til å kompensere for sårbarhet i forhold til barn og unges psykososiale utvikling
- Lesing, skriving, regning i et livsløpsperspektiv
- Læreres undervisningskunnskap
- Læringskultur i barnehage
- Memory Studies
- North Sea Language History
- Program for studier av ferdighetsutøvelse

Til 2.1.5:

Arkeologisk museum (AM) ble en del av UiS 1. januar 2009. AM er integrert i UiS's FOU-arbeid på lik linje med de andre fakultetene gjennom deltakelse i møter i sentralt forskningsutvalg og andre arenaer som omhandler FoU-arbeid.

Til 2.1.6:

Publiseringstallene pr onsdag 25. februar viser en økning på 117,9 poeng, fra 343,8 i 2008 til 461,7 i 2009. UiS har økt både publiserings- og siteringsraten pr vitenskapelig ansatt fra 2008.

Virksomhetsmål 2.2

Universitetet skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

2.2.1 UiS skal ivareta kvaliteten i forskerutdanningene ved at forskerutdanningene integreres i kvalitetssystemet. (UD/FOU)

2.2.2 UiS skal øke antall doktorgradskandidater på egne programmer. (UD/FOU/FAK)

Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater	13	18	12	29
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater pr UFF-stilling	0,03	0,04	0,02	0,06
Andel disputerte av opptatte fem år tidligere	n/a	n/a	n/a	53,3 %

Til 2.2.1:

Det er tidligere år gjort en del forsøk med bruk av de samme framgangsmåter for evaluering av emner og innhold i doktorgradsprogram som er i bruk på de øvrige sykluser. Disse metodene har vist seg ikke å være like egnet på doktorgradsnivå. I forbindelse med reevalueringen av kvalitetssystemet var dette flagget som et område for særlig oppmerksomhet, slik at institusjonen og NOKUT-komiteen hadde særskilt fokus på tilpasning og tilnærming mellom kvalitetssystemets generelle metoder og doktorgrads-utdanningenes særskilte behov. Institusjonen hadde i forkant besluttet å avvende komiteens vurderinger før endringer i systemet ble gjort. I komiteens rapport er et eget underkapittel avsatt til ph.d.-utdanningen. Komiteen gir der både råd som sammenfaller med institusjonens egne funn, så vel som vurderinger og råd som framstår som nye for institusjonen. Komiteens syn sammenfaller med institusjonens blant annet i at ph.d.-utdanningen har behov for en annen type systematikk enn den som nyttes for de tidligere syklusene.

Styret vedtok i november å følge alle de råd som ble gitt, og at implementeringen av disse skal prioriteres i den planlagte utviklingen av kvalitetssystemet. Integreringen i kvalitetssystemet vil dermed i det vesentlige skje på andre måter enn ved at ph.d.-utdanningene integreres i den metodikk som anvendes på de lavere syklusene.

Til 2.2.2:

I Strategidokumentet 2009–2020 legges det opp til en økning i antall ph.d.-kandidater til 500 innen 2020. Ved UiS har det de siste 5 årene vært en markant økning i antall doktorgradskandidater fra 55 kandidater i 2004 til 222 kandidater våren 2009. Til tross for denne økningen er det i dag likevel en klar utfordring for UiS å tiltrekke seg et tilstrekkelig antall godt kvalifiserte søkere til utdanningen. UiS arbeider nå med å øke intern og ekstern rekruttering.

Formidling samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Sektormål 3

Universitetet skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universitetet skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

Redegjøre for arbeidet for at innovasjon blir en del av virksomheten ved institusjonen.

Strategidokument 2009–2020 vektlegger nyskaping og innovasjon innen undervisning og forskning. Blant annet skal studentene introduseres til forskningsarbeid og metode. Videre skal nyskaping og innovasjon inngå i alle programmer og stimulere entreprenørskapsaktiviteter hos studentene.

Senter for entreprenørskap (SFE) ved UiS er invitert av UiA til å delta i prosjekt *Kompetansetorget*, som har fått innvilget VRI-midler. Prosjektet går ut på å utarbeide en felles database som vil kunne øke samarbeid og interaktiv dialog mellom akademia og næringsliv. UiS vil vurdere prosjektet nærmere for eventuelt å inngå et formelt samarbeid.

*Innovasjonsprisen*⁸ er et tiltak for å fremme innovasjon og nyskaping blant ansatte ved UiS og IRIS. De to hovedkriteriene som står sentralt for tildeling av Innovasjonsprisen er forskningsbasert nyskaping og kommersialisering av forskningsresultater.

Redegjøre for arbeidet med å utvikle en policy (retningslinjer) for immaterielle rettigheter og forbedre håndteringen av dette.

I forbindelse med forskning, formidling og publisering har UiS i 2009 intensivert arbeidet med IPR og problemstillingene rundt publiserings- og eiendomsrett til forskningsresultater.

Styret ved UiS vedtok i 2009 IPR-policy for UiS samt å slutte seg til *Felles rettighetspolitikk for Norges universiteter* med unntak av faglitterære publikasjoner. Det er igangsatt arbeid med revisjon av personalavtaler. Det ble høsten 2009 satt ned en arbeidsgruppe som forventer å slutføre sitt arbeid med utarbeiding av kontraktsmaler våren 2010.

Vurdering av hvordan institusjonen legger til rette for god tilgjengelighet av forskningsresultater og annen faglig aktivitet for allmennhet og samfunn.

UiS legger til rette for "god tilgjengelighet av forskningsresultatene for allmennhet og samfunn" gjennom å formidle sine forskningsresultater lokalt, nasjonalt og internasjonalt, gjennom akkrediterte vitenskapelige bidrag og populærvitenskapelige framstillinger (eksempelvis fag- og lærebøker, artikler, kronikker, konferanseforedrag/foredrag, radio- og TV program, internett etc.) I 2009 er det registrert 1 915 faglige bidrag fra ansatte ved UiS. UiS har derved ikke nådd målet på 2500 registreringer for 2009. Imidlertid inkluderer de 1915 bidragene 508 vitenskapelige publikasjoner. Dette er en økning av vitenskapelige publikasjoner på 134 fra 2008; en økning på 36 % (374 vitenskapelige publikasjoner i 2008). Den foreløpige beregningen viser at de vitenskapelige publikasjonene utgjør 461,7 publiseringspoeng for 2009. Dette er en økning på 117,9 poeng eller 34,3 % fra 2008 (343,8 poeng i 2008). Bakgrunnen for den totale nedgangen i registreringer er uvisst, men

⁸ Vinneren av Innovasjonsprisen mottar et stipend på kr 50 000 fra Sparebank 1 SR-Bank.

så lenge det ikke er innført et internt eller nasjonalt belønningssystem for formidling, kan dette være en medvirkende årsak.

Virksomhetsmål 3.1

Universitetet skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
3.1.1 UiS vil arbeide for å få forskningsformidling inn i arbeidsplaner og utrede behovet for incentiver for formidling samt en resultatbasert formidlingskomponent internt ved institusjonen.				
Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Antall registreringer i Forsk.dok	2 076	2 340	2 126	1 915

Formidling og kommunikasjon er et eget virksomhetsområde i overordnet strategi for UiS 2009-2011 og i fakultetenes og museets handlingsplaner. Det er vedtatt at forskningsformidling skal være del av arbeidsplaner og at det skal utvikles belønningssystemer for formidling. Hvert år deles det ut en egen formidlingspris ved UiS. Prisen er en påskjønnelse til tilsatte og studenter som har utmerket seg som aktive formidlere til omverdenen. I oktober 2009 vedtok styret ved UiS at det skal arbeides frem et forslag til en egen formidlingskomponent som kan implementeres i universitetets budsjettfordelingsmodell fra 2011. Kunstnerisk produksjon og mulig resultatkomponent knyttet til den museale virksomheten skal også vurderes.

UiS står bak en rekke populærvitenskapelige formidlingstiltak som når ut til et stort publikum. Registreringene i ForskDok viser 1 915 formidlingsaktiviteter ved UiS

Publikasjoner:

- 46 fag-/lærebøker
- 94 artikler i fag-/bransje-/populærvitenskapelige-/vitenskapelige tidsskrift bakanmeldelser i fagtidsskrift
- 65 kronikk i dags-/ukepresse

Foredrag på brukerrettede fagkonferanse:

- 437 konferanseforedrag og foredrag/poster ved fagmøte/fagmesse

Medier og direkte formidling:

- 182 populærvitenskapelige foredrag
- 33 poster
- 102 gjesteforelesninger
- 55 deltakelse i radio/TV-program
- 164 intervju av faglig/populærvitenskapelig karakter
- 1 bildemateriale, foto og film ("Åpen Port" En 65 min.dokumentarfilm ifm Stavanger 2008 Kulturhovedstad. En TV- versjon vil vises på NRK)
- 69 konsert/kunstutstilling/kunstverk/musikkinnspeiling

Tilrettelegging, synliggjøring, formidling og deltakelse

UiS legger forelesninger og annet studiemateriell ut digitalt på nettstedet iTunesU. Dette gir nye muligheter for læring og økt tilgang til forelesninger. Alt som lanseres på iTunesU kan lastes ned gratis og mesteparten er tilgjengelig for allmennheten.

I arbeidet med å oppmuntre til økt synliggjøring av resultatene fra FoU-virksomheten legges det vekt på opplæring og tilgjengelighet. Bl.a. er det avholdt flere mediekurs i 2009. Videre gjør universitetet bruk av diverse kanaler som forskning.no, AlphaGalileo, UiS Nettavis, egne nyhetsmeldinger og nyhetsbrev, eget eksternt magasin og aktivt bruk av presse og etermedia. Det er en egen resursstilling på dokumentasjon av forskning/formidling som virker motiverende og oppdragende. Universitetsbiblioteket oppfordrer til Open Access (gratis og lett tilgjengelig på nettet) for å gi et større publikum tilgang til forskningsresultater. I den forbindelse ble Brage UiS ble tatt i bruk for fullt i 2009. Dette er universitetets åpne arkiv for faglige og vitenskapelige arbeider i fulltekst. Arkivet inneholder masteroppgaver og vitenskapelige artikler produsert av universitetets studenter og ansatte.

UiS sitt eget eksternt magasin, UniverS, sendes til offentlig og privat sektor. Her presenteres også forskningsresultater og populærvitenskapelige artikler. UniverS kommer ut fire ganger årlig hvorav et nummer er universitetets FoU rapport (UniverS 2/2009).

UiS gir ut tre forskningsserier: Tidvise skrifter, Notater fra UiS og Rapporter fra UiS. I 2009 ble det produsert 6 utgivelser. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism ble startet av faglig ansatte ved Norsk Hotellhøgskole i 2001. I 2009 ble det produsert 3 utgivelser hvorav ett var ett dobbeltnummer om festivalledelse. UiS har en av tre sjefsredaktører samt koordinerende redaktør. Tidsskriftet utgis på det anerkjente forlaget Routledge. Det er med i ISI-basen som er referer til artikler fra verdens ledende forskningstidsskrifter. Av den nordiske reiselivsforskningen som publiseres internasjonalt går ca 30 prosent gjennom Scandinavian Journal. Antallet årlige elektroniske nedlastinger av fulle manuskripter er nå over 12.000, og tidsskriftet har nær 1000 abonnementsavtaler.

UiS har sjefredaktør for publikasjonen International Journal of Strategic Engineering Assets Management som kom ut for første gang i 2009. Redaksjonen består av ledende fagpersoner fra hele verden.

Forskningsdagene, Åpen fagdag, foredrag til brukere og allmennheten, kronikker, innsiktsartikler, posters og vitenskapelige seminar er noen av tiltakene som ble gjort for å formidle forskningsaktivitet ved UiS til publikum. Fagmiljøene ved UiS arrangerte eller var medarrangør og vertskap for en rekke konferanser, herunder den årlige samfunnssikkerhets- konferansen som samler sentrale fagfolk, forskere og politikere fra hele landet, konferansen "Koz me txt" som samlet delegater fra skoler, utdanningsinstitusjoner og bibliotek over hele Norge, de internasjonale konferansene "Energy and Sustainability og "Stavanger Innovation Summit – Transforming City Regions" og Senter for adferdsforskning 20 års jubileumskonferanse med deltakere fra inn- og utland.

Universitetsbiblioteket hadde utstillinger i forbindelse med Darwinåret og Hamsunjubileet.

Universitetet har gjennom sitt eierskap i Greenbook digitalforlag vært med på prøveutgivelse av den første multiboken i naturfag. I alt er forlaget i gang med fem andre produksjoner for grunnskolen og den videregående skolen utviklet av fagbokforfattere ved UiS.

Universitetet har regionansvaret for Forskningsdagene hvor det i år har vært 15 partnere i samarbeidet. I Rogaland har vi hatt totalt 25 arrangementer hvor UiS har hatt ansvar for 11. UiS deltok i/med følgende arrangementer: Forskerstandup på Café Sting, 3 kvelder (17 forskere, 7 fra UiS), Offisiell åpning av Forskningsdagene i Stavanger-regionen, Researchers' Night: "Mellom himmel og jord", Forskningstorget i Sandes, "Ungdomsuniversitetet", "Barneuniversitet", "Darwin-utstilling", "Undringstimen", "Matløypa på Ullandhaug" og "Kunsten å overleve". Forskerstandup ble filmet og innslagene ble sendt på Kunnskapskanalen (NRK 2) hver uke høsten 2009.

Åpen fagdag er et årlig arrangement hovedsakelig rettet mot lærere men offentlig forvaltning og næringsliv benytter seg mer og mer av foredragene. I 2009 inneholdt Åpen fagdag ca. 40 foredrag. Rundt 900 personer deltok på arrangementet. I tillegg er det kontinuerlig åpne faglige fora i UiS, blant annet Forum for religion og etikk, Åpent filosofisk forum, Forum for historie, kultur og samfunn, Seminar i naturvitenskap, Vitenskapsakademiet og Nettverk for kjønnsforskning.

Universitetet har generelt en utstrakt kontakt med sine omgivelser. Samfunnskontakten omfatter praksissamarbeid som del av studier (flere profesjonsstudier), eksterne veiledere, gjesteforelesere og II-er stillinger, utviklingsarbeid og oppdragsvirksomhet, sponsorsamarbeid m.m. Det er arrangert en samling i Forum for samfunnskontakt i 2009.

Formidling av kunstnerisk utviklingsarbeid:

UiS har et mangfoldig tilbud innen musikk og dans, og er gjennom dette engasjert i en rekke kunstneriske prosjekter og arrangementer. Eksempelvis var UiS i 2009 medvirkende i *Indisk workshop*, et samarbeid mellom UiS, Rikskonsertene, Rogaland fylkeskommune (Den kulturelle skolesekken) og UD. Studenter og ansatte fra musikkmiljøet ved UiS arrangerte konsert for å samle inn penger til TV-aksjonen for fjerde år på rad.

A/S Norske Shell har i 25 år stilt midler til disposisjon for utdeling av en Shellpris og ett til tre stipendier til unge musikkutøvere/studentere med tilknytning til Rogaland. Miljøet for musikk og dans ved UiS har en sentral rolle i forbindelse med prisen og forestår utdelingen. Et annet eksempel av kunstnerisk karakter var dramastudentene som satt opp teaterforestilling for barn basert på historier fra barnebøker.

Virksomhetsmål 3.2

Universitetet skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

3.2.1 UiS skal styrke satsingen på kommersialisering av forskningsresultater.

3.2.2 UiS skal innføre nyskaping og innovasjon i pensum ved en trinnvis utvikling.
--

3.2.3 UiS utvikle retningslinjer for håndtering av immaterielle rettigheter.
--

Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Omfang av eksternt finansiert virksomhet (BOA), mill kroner ⁹	100,9	116,7	166,3	182,1
Mottatte forretningsideer	20	18	18	15
Antall nyopprettede selskaper basert på forretningsideer	1	1	1	0
Bidrags- og oppdragsmidler (BOA), som andel av totalbevilgning	13,2	14,1	18,0	17,5

Til 3.2.1:

Kommersialiseringsaktiviteten ved UiS er organisert gjennom vår TTO, Prekubator¹⁰. Prekubator utvikler og forvalter forretningsideer for UiS og IRIS, herunder FORNY-ordningen. Når det gjelder mottatte forretningsideer i 2009 er målet om 15 oppnådd. Målet om 2 nyopprettede selskaper i 2009 er ikke oppnådd, men disse etableringene er i prosess og forventes å være på plass i 2010.

Til 3.2.2:

Senter for entreprenørskap (SFE) ble formelt åpnet i 2007. Senteret arbeider aktivt for å etablere og synliggjøre entreprenørskap og innovasjon i de ulike utdanningene ved UiS. Senteret arbeider også med bruk av internett og intranett for videreutvikling av kommunikasjon og informasjon internt og eksternt.

SFE har i samarbeid med Ipark, Statoil og Energy Venture inngått avtale om en gründer trainee ordning hvor UiS-studenter får anledning til å ha en praksisplass i en oppstartsbedrift. Praksisen er relatert til studentens fagområde og vil også være utviklende i henhold til læringsutbytte. I oppstartsåret 2009 ble det registrert 7 gründer trainee studenter. Evalueringen av gründer trainee ordningen har gitt positive tilbakemeldinger. SFE har i 2009 vært med i markedsføring og opptak til gründer skole (som er et samarbeid med UiO) og studentbedrift som tilbys alle studenter ved UiS.

Til 3.2.3:

Høsten 2009 ble IPR-policy vedtatt ved UiS, og det arbeides nå med revisjon av personalavtaler og kontraktsmaler for IPR.

Organisasjon og ressurser

Sektormål 4

Universitetet skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.

Vurdere hvordan strategiske valg i økonomisk prioritering og rekruttering underbygger faglige ambisjoner innen forskning og utdanning.

UiS har gjennom intern fordeling over tid tildelt midler til å bygge opp og styrke forskningen ved institusjonen. UiS er et ungt universitet, og systematisk prioritering av forskningen har vært ansett som en nødvendig del av universitetsutviklingen. Universitetets faglige ambisjoner handler både om å øke volum og kvalitet i de faglige aktivitetene. Fagenhetene er blant annet tilført betydelige øremerkede midler til oppbygging og styrking av

⁹ Sum inntekter BOA, jmf note 1 i årsregnskapet

¹⁰ Prekubator er et AS som eies av UIS sammen med IRIS, Ipark, SUS og Nofima.

doktorgradsprogrammene, samt til konsentrasjon av forskningsaktiviteten i *programområder for forskning* (se omtale under virksomhetsmål 2.1.4) og opprettelse av forskningssentre.

Universitetsstyret operer med en intern fordelingsmodell som gir fagmiljøene tydelige insentiver til økt forsknings- og studiepoengsproduksjon. Tanken med å inkludere produksjonsinsentiver i fordelingen av den statlige finansieringen er at dette vil medvirke til at fagenhetene i større grad fokuserer på å bygge opp robuste og etterspurte studietilbud, og at undervisnings- og forskningsressursene blir styrket der de gir best produksjonsmessig uttelling over tid.

Universitetet fører en aktiv politikk for å rekruttere forskertalenter og forsknings-entreprenører innenfor prioriterte fagområder. Som del av å underbygge forskningsambisjonene har UiS arbeidet bevisst, både gjennom nyrekruttering og gjennom intern kompetanseheving, å øke andelen med førstekompetanse i faglig stab. På dette området har UiS oppnådd gode resultater (se punkt under virksomhetsmål 4.2).

Vurdere hvordan administrasjon og organisasjon er tilpasset strategiske faglige prioriteringer.

Utvikling av stabsenhetene og rekruttering til stillinger der er målrettet ut fra strategiske prioriteringer. Administrasjonen både sentralt og ute ved enhetene har vært styrket på prioriterte områder som doktorgradsutdanning og internasjonalisering. Opprettelsen av forskningssentre har vært viktige bidrag for å tilpasse organisasjonen til strategiske faglige prioriteringer.

Redegjøre for styreforankring av viktige strategiske og operative beslutninger.

Styret vedtok i 2008 strategisk plan 2009-2020. Prosessen startet ved at styret selv på et tidlig tidspunkt la rammer og premisser for arbeidet ute i organisasjonen. Våren 2009 ble konkretiseringen av strategisk plan i fakultetenes handlingsplaner lagt fram for styret, mens handlingsplanen for Arkeologisk museum ble lagt fram i februar 2010.

Utviklingen i styrets fokus og arbeid gjennom de siste årene er iøynefallende. Antallet saker er sterkt redusert og konsentreres i stor grad om overordnede, institusjonsovergrepene og strategiske spørsmål. Enkelte medlemmer av styret gir uttrykk for at denne utviklingen ønskes ytterligere forsterket, gjerne også ved at styret oftere kommer inn som premissgiver på et tidlig tidspunkt.

Vurdere institusjonens oppfølging av gjeldende regelverk for anskaffelser og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet.

Det er utarbeidet en prosjekthåndbok knyttet til bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA). Håndboken samler all relevant informasjon om prosjekter knyttet til rutiner, retningslinjer og andre bestemmelser som vil være aktuelle.

Når det gjelder anskaffelser med midler fra BOA, følger disse reglene som universitetet har utarbeidet. Universitetets retningslinjer for innkjøp skal sikre at lov og forskrift om offentlige anskaffelser etterleves. I tillegg har retningslinjene til hensikt å sikre en systematisk, korrekt og ensartet behandling av forespørsel og bestilling av varer og tjenester samt en felles opptreden overfor universitetets leverandører.

Vurdere institusjonens oppfølging av internkontroll, ref. reglement for økonomistyring i staten § 14 - relatert både til systemer og kvalitetssikringsrutiner.

Universitetet har i 2009 styrket internkontrollfunksjonen. Det er blant annet satt i gang arbeid med en samlet intern økonomihåndbok for UiS, samt vurdert om risikostyringen, internkontroll og økonomistyring ved enhetene fungerer som forutsatt.

Samlet sett holder universitetet seg innenfor tildelte rammer og andre eksterne inntekter. Merforbruket i 2009 trekkes fra akkumulerte midler fra tidligere år. Når det gjelder måloppnåelse og resultater står dette etter universitetets mening i et tilfredsstillende forhold til fastsatte mål og resultatkrav, og eventuelle vesentlige avvik som er avdekket er blitt korrigert der det har vært nødvendig.

Videre er det slik, etter universitetets oppfatning, at regnskap og informasjon om resultater er pålitelig og nøyaktig. Verdier, materiell, utstyr, verdipapirer og andre økonomiske verdier, forvaltes også på en forsvarlig måte.

Det er heller ikke avdekket noen form for misligheter eller økonomisk kriminalitet.

Når det gjelder effektiv ressursbruk, har universitetet satt i gang et større prosjekt for å sikre framtidig robusthet og kvalitet i de tilbud og aktiviteter UiS ønsker å ha.

Virksomhetsmål 4.1

Universitetet skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

4.1.1 UiS skal ha ordninger for kompetanseutvikling for alle grupper ansatte.

4.1.2 UiS skal bygge ut det administrative støtteapparatet, bibliotek, laboratorier og annen infrastruktur i takt med veksten i den faglige virksomheten.

Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Driftsutgifter pr avlagte 60-poengsenhet, 1 000 NOK	147	154	172	186
Driftsutgifter pr publikasjonspoeng, 1 000 NOK	2 396	2 529	2 663	2281
Antall rekrutteringsstillinger	92,8	105,9	128,8	127,7
Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte - antall ansatte i undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling pr ansatt i administrativ-, drifts- og støttestilling.	2,2	2,2	2,2	2,1

Til 4.1.1

Medarbeidernes kompetanse er avgjørende for universitetets utvikling. UiS vil tilby kompetanseutvikling for alle grupper ansatte. I 2009 har vi bl.a. hatt lederutviklingsprogram og mentorprogram for førsteamanuenser som vil kvalifisere seg for opprykk til professor. Basiskurs i universitetspedagogikk for undervisere er obligatorisk for nyansatte. Alle ansatte får tilbud om opplæring i alle dataverktøy universitetet har. Hver enkelt ansatt har mulighet for individuell kompetanseutvikling. Dette skal planlegges i forbindelse med de årlige utviklingssamtalene, som er vårt viktigste verktøy for systematisk kompetanseutvikling.

Til 4.1.2

Universitetsbiblioteket har fulgt opp utviklingen av universitets virksomhet når det gjelder innkjøp av medier i ulike former, undervisning og veiledning i bruk av biblioteksmedier. I tillegg har universitetsbiblioteket også vært aktiv i drift av Læringsstøttesenteret.

UiS oppdaterer og oppgraderer universitetets IT-systemer i takt med den tekniske utvikling, og har styrket sikringsystemene for data.

Studentstøtteapparatet er styrket, og ny studentservicekontor kommer på plass i 2010, med utvidede tjenester i forhold til tidligere

Virksomhetsmål 4.2

Universitetet skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
4.2.1 UiS skal rekruttere forskertalenter og forskningsentreprenører som både har faglig tyngde og nyskapingsegenskaper som styrker institusjonens kompetanse innenfor prioriterte områder.				
4.2.2 UiS skal ha målrettede kompetanseutviklingstiltak med utgangspunkt i universitetets strategi.				
4.2.3 UiS skal fremme likestilling og kvinnepolitiske tiltak i form av strategimidler, kvalifiseringstiltak og målrettet rekruttering. UiS skal ansette flere kvinnelige ledere og professorer og bidra til at flere kvinner kvalifiserer seg til professor og forskningsledere. (PA)				
Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Andel førstestillinger av totalt antall UFF	49,0 %	50,3 %	51,9 %	54,4 %
Andel kvinner totalt	51 %	53 %	51 %	53 %
▪ Andel kvinner i leder- og mellomlederstillinger	28 %	34 %	38 %	34 %
▪ Andel kvinner i professorstillinger	13 %	13 %	13 %	16 %
▪ Andel kvinner i førsteamanuensis- og førstelektorstillinger	31 %	34 %	34 %	37 %
▪ Andel kvinner i rekrutteringsstillinger	54 %	56 %	51 %	52 %

Til 4.2.1

Med forskningsentreprenører mener UiS personer som har faglige og vitenskapelige kvalifikasjoner på et høyt internasjonalt nivå, og som viser at de er i stand til å sette i gang ny forskningsaktivitet. Målet er ikke kvantifisert, men UiS vurderer det slik at målet delvis er nådd. Det er nødvendig å rekruttere flere forskningsentreprenører innenfor flere fagområder for at dette kan bidra til betydelig resultatforbedring for universitetet.

Til 4.2.2

Universitetet har økt andelen førstestillinger og høyere av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger. Dette er et resultat av de tiltak en har satt i gang for å rekruttere vitenskapelig personale med førstekompetanse og ulike kompetanseutviklingstiltak for ansatte i vitenskapelige stillinger. Av tiltak kan nevnes førstelektorprogrammet som i hovedsak rekrutterer universitetslektorer fra profesjonsutdanningene samt

mentorprogrammet som har som hovedmål å motivere forskertalenter til å kvalifisere seg til professorstilling.

Til 4.2.3

Universitetets tiltak for å øke kvinneandelen i professorstillinger og stillinger som førsteamanuensis og førstelektor har gitt resultater i 2009. Fra 2008 til 2009 er kvinneandelen i professorstillinger økt fra 13 til 16 %, mens kvinneandel i stilling som førsteamanuensis og førstelektor er økt fra 34 til 37 %. UiS vil satse videre på å øke andelen kvinner med førstekompetanse i vitenskapelige stillinger. Blant annet har universitetet som mål å øke andel kvinner i postdoktorstillinger. UiS styrker også satsingen på kvinner i forskning ved å tildele 1. mill kr i prosjektmidler til prosjekter der kvinner står som initiativtakere og prosjektledere.

Universitetet har ikke nådd sitt mål om å øke andel kvinner i lederstillinger. Målrettet rekruttering for å få kvinner inn i lederstillinger vil bli prioritert i tiden fremover.

Virksomhetsmål 4.3

Universitetet skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 4.3.1 UiS skal utvikle en omforent ressursberegningsmodell som klargjør forholdet mellom innsatsfaktorer og resultater i studieprogrammer.
- 4.3.2 UiS skal gjennomføre virksomhetsoppfølgingen ved å foreta risikovurderinger på alle vesentlige tiltak og planer.
- 4.3.3 Ved god internkontroll skal økonomiforvaltningen ved UiS gi god styringsinformasjon i institusjonen.

Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	1,3	1,4	1,4	1,7
Avregninger (tilgang/avgang av avsetninger)	11 513	-6 438	-4 712	-200
Resultat oppdragsvirksomhet ¹¹ (i tusen kr)	838	389	2403	1471

Til 4.3.1

UiS har utarbeidet en ressursberegningsmodell for beregning av ressursbehov knyttet til studietilbudet (dimensjonering) og eventuelle endringer i studietilbudet (nedleggelse og nyetableringer).

Til 4.3.2

Universitetets arbeid med risikostyring inneholder de hovedelementene som departementet har satt som krav og bygger på Senter for statlig økonomistyring (SSØ) sine forslag til prosess og aktiviteter. Det fokuseres på arbeidet med identifisering av kritiske suksessfaktorer og deres risiko som inngang til arbeidet. Departementets målstruktur er rammeverket for dette arbeidet. Prosessen og rapporteringsrutinene ihht. risikostyring sees

¹¹ Gjelder opparbeidet virksomhetskapital.

også i sammenheng med universitetets kvalitetssikringssystem, økonomistyring og budsjettprosess.

Til 4.3.3

Som ledd i internkontroll har det vært fokus på forbedring av de interne økonomirapporter både på bevilgningsfinansiert virksomhet og bevilgnings- og oppdragsfinansiert virksomhet. Videre har oppfølging og kontroll av interne budsjetter og regnskapsføringer blitt styrket.

Museal virksomhet

Sektormål 5

Universitetet i Stavanger har et særskilt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museum med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.

Universitetene skal sørge for at museene utvikler klare planer for sitt FoU-arbeid og at disse er forankret og integrert i universitetenes strategier for forskning.

Arkeologisk museum har i 2009 tilpasset sin handlingsplan til UiS sin strategi både i form og innhold. Vekten på forskning er vesentlig styrket. En forskningsstrategisk plan og en faglig plan for forvaltningsvirksomheten hvor museets langsiktige prioriteringer skal styrkes er under utarbeiding.

Universitetene må sørge for at det utvikles samlingsplaner ved hvert universitetsmuseum som ses i sammenheng med museenes prioriterte områder for forskning, forvaltning og formidling.

Dette gjelder primært universitetsmuseer som har samlinger som ikke er underlagt lov om kulturminner, dvs. ikke er automatisk fredet ved lov – eks. etnografiske og naturhistoriske samlinger. AM er med hjemmel i kulturminneloven med forskrifter, forpliktet til å ivareta alle funn og tilhørende dokumentasjon fra før-reformatorsk tid fra Rogaland.

Universitetene må ha retningslinjer for tilvekst til samlingene.

Gjelder primært universitetsmuseer som har samlinger som ikke er underlagt lov om kulturminner, dvs. ikke er automatisk fredet ved lov. AM har imidlertid utarbeidet egne rutiner for innlemmelse av funn og tilhørende dokumentasjon i samlingene.

Virksomhetsmål 5.1

Universitetet skal sørge for god sikring og bevaring av museumssamlingene, og bidra til digitalisering av denne kulturarven.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
5.1.1	UiS skal ha et særlig ansvar for å bygge opp, utvikle, sikre og bevare de ulike samlingene ved Arkeologisk museum. UiS skal herunder ivareta at standarden mht. sikring blir videreført.			
5.1.2	UiS skal videreutvikle planene for sitt FoU-arbeid mht. museumssamlingene og at disse blir forankret og integrert i universitetets strategier for forskning.			
5.1.3	Kulturminnelovens bestemmelser for særskilt gransking vedr arkeologiske undersøkelser §§8 og 10 skal legge premissene for universitetets faglige plan for Arkeologisk museums utgravingsvirksomhet.			
5.1.4	UiS skal ferdigstille REVITA delen av kildesikringsprosjektet i samsvar med utarbeidet plan.			
5.1.5	UiS skal ferdigstille digitaliseringen av samlingene.			
Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for sikkerhet	75 %	75 %	75 %	75 %
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for bevaring ¹²	50 %	50 %	50 %	50 %
Andel digitalisering av samlingene ¹³	n/a	n/a	51 %	55 %
Andel av samlingene som er tilgjengelig på WEB ¹⁴	0 %	0 %	0 %	0 %

Til 5.1.1

Kildesikringsprosjektet har fortsatt i 2009. Museet har behov for nye magasiner.

Til 5.1.2

AM arbeider med en ny forskningsstrategisk plan som er planlagt ferdigstilt i 2010. Planen vektlegger bl.a. satsning på forskning på materiale i samlingene. Planen tar utgangspunkt i tidligere planer, museets forskningsevaluering som ble avgitt i 2005 og museets strategiske plan.

Til 5.1.3

AM avgav i 2009 26 uttalelser til Riksantikvaren i forbindelse med søknader om dispensasjon fra kulturminneloven § 8. Uttalelsene inneholder forvaltningsmessig vurdering, faglig prosjektbeskrivelse for vitenskapelig undersøkelser med budsjett. De faglige planene har som utgangspunkt faglige satsninger og føringer som ligger i strategisk plan. Budsjettene hadde et samlet volum på om lag 40 mil..

¹² Det er behov for nye magasiner.

¹³ Spesifikasjon av andel digitalisering

¹⁴ Før samlingene kan tilgjengeliggjøres på WEB, skal kildesikringsprosjektet ferdigstilles. Ved publiseringen vil UiS inngå et samarbeid med de fire andre universitetene for en koordinert satsing (MUSIT), jf. også St.meld. 15/2008 om "Nasjonalt digitalt universitetsmuseum".

Til 5.1.4

Kildesikringsprosjektet har fortsatt i 2009 og gjenstandsdatabasen skal ferdigstilles i 2010, fotodatabasen i 2011 og topografisk arkiv i 2012. Gjenstandsdatabasen ble i 2009 konvertert til de arkeologiske universitetsmuseene sin nasjonale satsning av museenes samlinger med digitalisering og tilgjengeliggjøring - MUSIT. Disse ble tilgjengeliggjort på internett i februar 2010.

Til 5.1.5

Digitalisering har fortsatt i 2009. Status er:

Digital samling (database)	Resultat 2008	Resultat 2009
Gjenstander	80 %	90 %
Bilder	64 %	67 %
Arkiv	10 %	10 %

Virksomhetsmål 5.2

Universitetsmuseene skal gjennom samlingsvirksomheten være en aktiv samfunnsaktør. Samlingen skal tilrettelegges for bruk i offentlig forvaltning og av den interesserte allmennhet.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:				
5.2.1	UiS skal ferdigstille kildesikringsprosjektet som grunnlag for elektronisk tilrettelegging av samlingene for bruk i forskning, den offentlige forvaltning og av den interesserte allmennhet.			
5.2.2	UiS skal videreutvikle formidlingen knyttet til feltundersøkelser, bevaring og konservering, herunder fokusere på "Det åpne museum".			
5.2.3	UiS skal bli en arena for nye målgrupper, ved økt satsing på eldre og pensjonister, cruise-turister og andre aktuelle målgrupper både på museet, Jernaldergården og ulike nettportaler. UiS skal herunder arbeide for å realisere et nytt formidlingsbygg samt nye faste utstillinger.			
Styringsparametere	Resultater			
	2006	2007	2008	2009
Publikumsbesøk	39 275	44 972	52 693	44 093
Antall omvisninger	532	534	539	880
av dette skoleklasser	496	496	500	478
Antall utstillinger (faste/midlertidige) ¹⁵	4	4	5	6

Til 5.2.1

Det vises til kommentarer for status av kildesikringsprosjektet under 5.1.4.

Når det gjelder digitalisering vil vi i tillegg nevne at Universitetsbiblioteket konverterte, i samarbeid med AM, registreringene i egen database av museets bok-, tidsskrift- og mediesamling til Bibsys biblioteksystem Universitetsbiblioteket vil, i samarbeid med AM, løpende registrere nye medier i Bibsys, inklusive evt. digitale versjoner. Dette er et viktig tiltak både for forskning men også allmennheten.

¹⁵ Arkeologisk museum har definert hele den faste utstillingen som én utstilling.

Til 5.2.2

I samarbeid med Statsbygg ble det 21.04 arrangert "Åpent museum", der interesserte fikk komme "bak kulissene" til konserveringsavdeling, magasin og arkiver, naturvitenskapelige laboratorier og andre museale funksjoner som til vanlig er skjult for publikum. Museet hadde også flere "Åpen dag"-arrangementer i tilknytning til pågående arkeologiske undersøkelser.

Til 5.2.3

Museet har utarbeidet et eget program for grupper av eldre med omvising/aktivitet og servering. Det var rundt 12.000 cruiseturister til Jernaldergarden og til et opplegg bygget rundt vikingtiden på museet. I forbindelse med sammenslåingen med UiS ble det laget en helt ny hjemmeside. Arbeidet for realisering av et nytt formidlingsbygg og nye magasiner tok et langt skritt framover, da Kunnskapsdepartementet ga Statsbygg i oppdrag å utarbeide en prosjektplan med sikte på ferdigstilling i 2014/2015.

Øvrig rapportering i tillegg til ovennevnte

Samarbeid med andre institusjoner om system for forskningsdokumentasjon

UiS avventer departementets videre arbeid med en felles database for forskningsdokumentasjon. Universitetet bruker Forskdok til rapportering av vitenskapelig publisering 2009.

Rapportering om styrets arbeid (UDIR)

Styret finner størrelse og sammensetningen av universitetsstyret hensiktsmessig og er overveiende fornøyd med møteledelse, saksframlegg og samarbeidet med direktøren. Styret opplever å være preget av åpenhet og respekt, bl.a. synes studentene at de er blitt godt tatt imot som fullverdige medlemmer. Samtidig gis det uttrykk for at i enkelte saker opplever styret mer inndelt i blokker enn som ett styre, og enkelte medlemmer opplever dessuten publikums og medias tilstedeværelse som uheldig for saksbehandlingen. Tunge personalsaker i 2009 har også vært en utfordring for styret som kollegialt organ.

Medlemmene deler opplevelsen av god kontroll med virksomheten, men ser gjerne at de får tettere tilbakemelding i viktige policiesaker. De mener også å ha et godt grep om det strategiske arbeid og vil gjerne gjøre styringssignalene enda tydeligere i tiden framover. Tilsvarende ønskes eiers forventninger til institusjonen tydelig formidlet i den konkrete saksbehandlingen. Styret ønsker dessuten å komme inn i saksbehandlingen på et tidlig tidspunkt for å være en mer aktiv premissleverandør for det videre arbeidet.

Større investeringsprosjekter (Tillegg til.brev 2010)

Arkeologisk museum (AM) ble en del av UiS 1. januar 2009. Ved AM er det behov for å utvide arealer for å kunne øke formidlingsvirksomheten, samt midler på linje med de andre universitetsmuseene til å sikre samlingene. Museet er en tilvekst som vil styrke UiS på et felt der det tidligere har vært lite kompetanse. Et nybygg til AM på 4000 kvm vil styrke formidlingsvirksomheten ved museet. AM har tatt dette opp med Kirke- og Kulturdepartementet (KKD) tidligere, og det ligger fremme et godt utarbeidet forslag. Bakgrunns materialet er også oversendt Kunnskapsdepartementet. Tomteerverv og godkjent reguleringsplan er ferdigbehandlet.

Påbygget ved Ellen og Aksel Lunds hus tjener to formål; samlokalisering av Det samfunnsvitenskapelige fakultet samt muliggjøre ekspansjonsbehovene ved Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet. Utvidelsen ved Hulda Garborgs hus skal gi rom for økt omfang av spesialpedagogisk forskning ved UiS.

UiS har behov for nytt laboratoriebygg for å primært erstatte midlertidig bygg Paviljong 4. Et nytt laboratoriebygg vil også gi rom for ekspansjon innenfor universitetets øvrige doktorgradsområder med laboratoriebehov.

Modernisering og kapasitetsøkning i undervisningslaboratoriene vil også forebygge unødvendige "flaskehals" på disse fagområdene. Nærmere spesifikasjoner av investeringsbehov og utvikling av mer langsiktig arealbehov/romprogram er utarbeidet som del av oppfølging av strategisk handlingsplan.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Institusjonen skal kunne dokumentere at det er utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser evt. aktuelle krisescenarioer, at evt. krisehåndtering er basert på utarbeidet kriseplanverk og at det er gjennomført kriseøvelser som i etterkant er evaluert. Det skal blant annet rapporteres på ovenstående i et rapporteringsskjema som departementet vil sende ut med svarfrist 1. februar 2009. I tillegg kan departementet ta opp beredskapsarbeidet på kontroll- og oppfølgingsmøter.

Universitetet har en kriseplan som er tilgjengelig på www.uis.no/krise. Den inneholder retningslinjer for krisehåndtering, ansvarsforhold, oppgaver og oversikt over den sentrale kriseledelsen, varslingsplan og telefonlister, handlingsplan for intern og ekstern informasjon i kriser, handlingsplaner for ulike krisescenarier, psykososial beredskapsplan, sjekklister, brannorganisasjon og instruksjer, sentrale aktører i krisesituasjoner m.m. En kortutgave er tilgjengelig på norsk og engelsk. Til grunn for scenariene ligger risiko- og sårbarhetsanalyser. HMS-håndboken, som er tilgjengelig på intranettet, inneholder også beredskapsmessige forhold. Det foretas årlig HMS-runder og utarbeides rapporter og planer i alle enheter og årsmeldinger for UiS som helhet. Til grunn for HMS-arbeidet ligger risikovurderinger. Årsrapportene blir forelagt styret hvert år. For nærmere info se: <http://ansatt.uis.no/uis-haandbok/hms-haandbok/article7478-3571.html>.

Fire brannøvelser (to i hvert semester) er gjennomført.

Kriseøvelse – skyteepisode på campus

I 2009 ble det gjennomført kriseøvelse med scenariet "skyteepisode på campus". I øvelsen deltok gruppene som inngår i den kriseledelse, Studentsamskipnaden i Stavanger, StudentOrganisasjonen, Statsbygg, informasjons- og pressestab og med ekstern bistand i gjennomføring og evalueringen av øvelsen med oppfølgingsarbeid i tråd med retningslinjene i kriseplanen.

Pandemi

Som følge av utbruddet av svineinfluensa har det i 2009 blitt utarbeidet egen pandemiplan for UiS. Denne er oversendt departementet. Det er lagt ned et stort informasjonsarbeid rettet mot studenter og ansatte for å informere om forebyggende tiltak og hjelpeinstanser. Skriftlig informasjon har vært godt synlig på campus og i andre kanaler, både på engelsk og norsk. I tillegg har det vært kontinuerlig utvikling og oppfølging av beredskapsmessige tiltak.

Informasjonssikkerhet

I 2009 ble satt i gang en kartlegging av universitetets IKT infrastruktur, dokumentasjon og prosedyrer. Uninett ble valgt for å utføre de nødvendige analysene og for å gi oss en oversikt over manglende tiltaksplaner, rutiner og retningslinjer. Prosessen var knyttet til sikkerhet og informasjonssikkerhet. Informasjonssikkerhet dreier seg om å forstå datasystemer og hvordan vi kan utvikle eller ivareta eksisterende systemer med fokus på fremtidens trusselbilde.

Utrulling av sikkerhetspolicy – fase 1: kartlegging av ståsted: Kartlegging ble gjennomført som en en-dags workshop i juni 2009 på UiS. Det ble gjennomført intervjuer av nøkkelpersoner fra ledelse, stab og IT-avdelingen. Det ble også kartlagt status i forhold til institusjonens informasjonssikkerhetsnivå. Rapport med anbefaling av konkrete tiltak forelå i august. Som mal for vårt arbeid benyttes ISO-standardene 27001 og 27002. Kartleggingen er å anse som en internkontroll der vi benyttet fagpersoner fra UNINETT som eksterne og fortrolige konsulenter.

Fase 2 – utarbeidelse av utkast til sikkerhetspolicy: Med bakgrunn i de erfaringer som ble gjort i fase 1 og med utgangspunkt i en generisk mal for sikkerhetspolicy som UNINETT har arbeidet frem (basert på ISO 27002), ble det utarbeidet et utkast til sikkerhetspolicy for UiS. Denne ble behandlet internt for lokal tilpasning og i en felles en-dags policyworkshop, og dokumentet ble slutført ved i ultimo august.

Dokumenter/rapporter som er produsert i 2009:

- Sikkerhetspolicy
- 3 Risiko og SårbarhetsAnalyse (ROS) analyser på nettverk, datasikkerhet (informasjonssikkerhet), virksomhetskritiske data, personopplysning og sensitive data.
- 1 Sårbarhetsanalyse på nettverk
- 1 SWOT analyse for teknisk infrastruktur

HMS

Universitetet i Stavanger har i 2009 vedtatt revidert målsetting for HMS-arbeidet. Målsettingen bygger universitetets mål og strategi, samt formålet i arbeidsmiljøloven.

Universitetet har etablert et system for helse, miljø og sikkerhet hvor den enkelte enhet skal følge rutine knyttet til melding om uønskede hendelser, kartlegging av arbeidsmiljøet, risikovurdering, utarbeidelse av handlingsplan og oppfølging av denne. Det er i tillegg utarbeidet en handlingsplan for virksomheten på overordnet nivå.

Erfaringer viser blant annet at det blir tatt tak i utfordringer som dreier seg om fysisk arbeidsmiljø. Som et redskap for å kartlegge det psykososiale arbeidsmiljøet ble det i januar 2009 gjennomført en medarbeiderundersøkelse blant alle ansatte på UiS. Undersøkelsen ble gjennomført ved hjelp av ekstern bistand. Som oppfølging av undersøkelsen har den enkelte enhet i 2009 arbeidet med bevarings- og forbedringsområder. Tilsvarende undersøkelse vil bli gjennomført annethvert år for å måle utviklingen.

Medarbeiderundersøkelsen viste at universitetet som institusjon har høyere mobbetall enn gjennomsnittet (for slike typer undersøkelser generelt – ikke bare UH-sektoren), noe som resulterte i et særskilt fokus på temaet. Prosedyre for varsling, samt prosedyre for

forebygging og håndtering av mobbesaker ble utarbeidet. Videre har det vært gjennomført en seminarrekke for ledere og ansatte om temaet mobbing og marginalisering på arbeidsplassen.

UiS har hatt høyt fokus på sykefraværarbeidet de siste årene. Universitetet er opptatt av at fraværet er så lavt som mulig, og at det ikke forekommer arbeidsrelatert fravær. For å forebygge sykefravær og få ansatte som er syke raskere tilbake i jobb, er det etablert tiltak som trim i arbeidstida, treningskurs for ansatte med belastningslidelser, samling "Ergonomi og mestring i arbeidssituasjonen" og dekning av behandlingsutgifter.

Universitetet kjøper bistand til det systematiske HMS-arbeidet fra privat bedriftshelse-tjeneste tilsvarende ca. 0,7 årsverk og har hatt stor nytte av denne tjenesten i det forebyggende og oppfølgende arbeidet.

Rapportering om forvaltning av fullmakter

Universitetets strategi for randsoneraktivitet bygger på følgende hovedprinsipp:

- Kjernevirksomheten utføres innenfor UiS
- Eksterne oppdrag utføres gjennom vårt forskningsselskap IRIS AS
- Kommersialisering gjennomføres gjennom vårt TTO-selskap Prekubator AS samt Iris Forskningsinvest

Ut over IRIS og Prekubator ønsker UiS normalt ikke å ta eierskap i andre selskap. Eksterne oppdrag og kommersialisering utføres dermed innenfor en strukturert organisatorisk ramme hvor aktivitetene er en integrert del av vår virksomhet, men samtidig på en ønsket "armlengdes avstand".

Dette gir en oversiktlig eierstruktur og minimaliserer økonomisk risiko for UiS. Av historiske grunner har UiS fortsatt eierskap i fem mindre selskaper (Akvamiljø, Blue Planet, Fagforum for mat og drikke), Stavanger Helseforetak samt Greenbook Digitalforlag.

Universitetsdirektøren sitter i styret for IRIS og er styreleder i Prekubator. Selskapene har egne strategidokument som også er kommunisert med UiS-styret. I tillegg utarbeides det egne eierberetninger for begge selskapene som ledd i statsrådets beretning til Riksrevisjonen.

Oppfølgingen av utvikling av nye IKT-løsninger og vesentlige endringer av eksisterende systemer.

Feide er innført, single sign-on gjennom Feide kommer i 2010. UiS har i samarbeid med Uninett i 2009 gjennomført en overordnet ROS-analyse av egen virksomhet, og vil i løpet av 2010 og 2011 reorganisere egen IT-arkitektur særlig med sikte på større sikkerhet og fleksibilitet.

IT-strategien ved UiS er bygget opp om de samme prinsipper som Difi også legger til grunn, men med fokus på tjenester for søkere, studenter og ansatte.

UiS utvikler i liten grad egne IKT-løsninger. Men når det gjøres, så benyttes en teknisk plattform der FEIDE-pålogging inngår, når brukeridentifikasjon (autorisering) er ønskelig. Vår

utviklings-plattform er basert på åpen kildekode og tjenesteorientering (SOA) og følger etablerte standarder, i tråd med statlig IKT-arkitektur.

UiS er også med i IKT-samarbeidet i sektoren, gjennom Uninett arbeidsgrupper og initiativ, og utenom. Vi søker her felles løsninger for felles behov, i tråd med IKT-arkitekturprinsippene.

For å sikre vurdering og etterlevelse av arkitektur og standarder skal det inkluderes en egen vurderingstabell i alle prosjektspesifikasjoner for etablering av IKT-løsninger ved UiS.

Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK)

Nedenfor gjøres rede for universitetets arbeid med SAK i 2009. Det er det strategiske samarbeidet med Universitetet i Agder som fremheves i 2009.

Universitetet i Agder

Strategisk forankring og institusjonsprofil

Ved UiS og UiA har styrene ved de to institusjonene i sine strategidokumenter¹⁶ utpekt hverandre som prioriterte strategiske samarbeidspartnere. Det er vedtatt en strategisk utviklingsretning der *nyskaping og innovasjon* skal gjennomsyre virksomheten. Et annet særpreg er *et nært samarbeid med nærings- og samfunnsliv*, som bidrar til å øke *verdiskapevnen* i landet, særlig på Sørvestlandet. Behovet for innovative universiteter i Norge er fremmet av norsk næringsliv som et uttrykk for næringslivets ønsker om kvalitet, relevans og innovasjon i forskning og utdanning. Våre felles ambisjoner og ønskede faglige institusjonsprofiler som nyskapende og innovative universiteter ble manifestert med inngåelse av en strategisk samarbeidsavtale¹⁷ i februar 2009. UiS og UiA ønsker å videreutvikle seg gjennom prioriterte strategiske allianser/partnerskap på så vel den internasjonale kunnskapsarena, som på den nasjonale og regionale. Partnerskapet mellom våre to institusjoner skal styrke kvaliteten og bredden i våre tilbud og bidra til å oppfylle de politiske føringene om samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon. Samarbeidsavtalen mellom UiA og UiS omfatter utdanning og undervisning og nye læringsarenaer, forskning, innovasjon og utvikling.

Partnerskapet mellom UiA og UiS ble gjort kjent for statsråden og departementet gjennom brev av mars 2009¹⁸ og møte i juni 2009 om innspill til bedre finansiering av våre to universiteter. I tillegg er alliansen omtalt i St.meld.nr. 30 (2008-2009) Klima for forskning¹⁹, og et eget utviklingsprogram er også fokusert i institusjonenes budsjettforslag for 2011²⁰ til Kunnskapsdepartementet.

¹⁶ Se: <http://ansatt.uis.no/uisstrategi2020> Om strategiske alliansepartnere for UiS se side 9-10 i dokumentet. For nyskaping og innovasjon, se utviklingsidé side 3, og mål og tiltak under virksomhetsområdene i dokumentet.

For UiA, se <http://ansatt.uis.no/uiastrategi2020>

¹⁷ Strategiske samarbeidsavtalen mellom UiA og UiS: <http://ansatt.uis.no/uisuia>

¹⁸ Innspill til KD (mars 2009): <http://ansatt.uis.no/bedrefinansiering>

¹⁹ St.meld. nr. 30 (2008-2009) Klima for forskning: <http://ansatt.uis.no/stmelding30>

Side 79, boks 9.6: Samarbeid om strategisk utvikling. UiA og UiS som innovative universiteter.

²⁰ UiS budsjettforslag for 2011: <http://ansatt.uis.no/uisbudsjett2011>

Andre institusjonelle særtrekk og nasjonale prioriteringer

I universitetssektoren skiller UiS og UiA seg fra de andre universitetene ved å ha et stort innslag av *nasjonalt prioriterte profesjonsutdanninger* i sine porteføljer. Dette unike særtrekket bidrar til å understøtte institusjonenes særegne institusjonelle og faglige profiler i universitetslandskapet. UiS og UiA ønsker å påta seg et nasjonalt ansvar, en knutepunktsfunksjon, for topputdanning av kandidater som kan fylle landets behov for lærekrefter innen de nasjonalt prioriterte utdanningsområdene i sektoren. I tillegg trengs mer forskning innen praksisområdet for å finne nye og bedre metoder for profesjonsutøvelse. Gjennom SAK vil UiS og UiA på denne bakgrunn bidra til oppbygging av kvalitet og robuste fagmiljøer, som kan være med å realisere nasjonale behov og regjeringens sektorielle mål innen helse- og sosialfag, lærerutdanningen og realfag/tekniske fag i årene framover.

Et neste særtrekk ved de to institusjonene er *innovativ bruk av teknologi og kommunikasjonsmedier*. UiA og UiS vil benytte seg både av ny teknologi og mer tradisjonelle kommunikasjonsformer i læringsprosesser, forskning og kunnskapsformidling. Vi vil i stigende grad ta i bruk digitale medier og utvikle god metodikk for bruk i studier forskning og formidling, og i samhandlingen med omverdenen.

Det er gjennom ovennevnte og ved videreutvikling av våre *respektive profilerte forskningsområder* at UiS og UiA har funnet sine tydelige og særegne profiler blant landets universiteter, og som våre to universiteter ønsker å videreutvikle. UiA og UiS finner viktige trekk til sine profiler fra nye europeiske universiteter som er nært knyttet til sin region, som er aktive i innovativ virksomhet, og nyskapende i bruken av pedagogiske virkemidler og metoder. De to universitetenes profiler vurderer vi å være i samsvar med myndighetenes ønsker om mangfold og tydelige fagprofiler i UH-sektoren, og som bidrar til å oppfylle departementets mål for sektoren.

UiS har et sterkt fagmiljø innen teknisk-naturvitenskapelige fag, energi og *teknologi* med utdanninger fra BA- til PhD-nivå innen alle fagområder. Dette er ett av UiS' særpreg. I tråd med universitetets faglige portefølje og strategisk utviklingsretning ønsker UiS derfor å profilere seg som et nyskappingsuniversitet med basis i teknologi og profesjonsfag.

I 2009 ble UiS, UiA og Høgskolen i Telemark (HiT) av departementet utpekt til å være én region (region SørVest) for den nye grunnskolelærerutdanningen (GLU), og et faglig samarbeid ble innledet mellom de tre institusjonene. I dette faglige samarbeidet er det gjort følgende arbeidsdeling: HiT leder prosjektet om digital nettbasert lærerutdanning, UiA har ansvar for prosjektet om lærerutdanningsdidaktikk, og UiS leder prosjektet om forskerutdanning og forskerprosjekter. Det skal også utvikles en femårig GLU med profesjonsmaster. I 2009 ble også UiS oppnevnt av Kunnskapsdepartementet til å være sekretariat til støtte for følgegruppen som skal overvåke utviklingen av GLU i Norge.

Ett av Regjeringens prioriterte områder er klima- og energiforskning. Som del av den strategiske samarbeidsavtalen mellom våre to institusjoner, opprettet UiS og UiA i februar 2009 Centre for Sustainable Energy Solutions (cenSe) i samarbeid med forskningsinstituttet IRIS i Stavanger og Teknova i Kristiansand.

Det er også undervisnings- og forskningssamarbeid innen flere områder mellom UiS og UiA, og nye er kommet til i 2009 som følge av den strategiske samarbeidsavtalen. Blant disse er Centre for Wireless Innovation, universitetspedagogikk, mentorskap for nyansatte lærere og

nettbasert sykepleierutdanning. Nettbaserte studier dekker også behov for desentralisert utdanning, som er etterspurt av næringsliv og offentlig sektor og som også er i samsvar med Kunnskapsdepartementets ønsker om fleksible studieopplegg.

Videreutvikling av UiS og UiA gjennom SAK, (og i noen tilfeller for UiS hvor også HiT er inkludert), vil fortsette i 2010 og i årene framover.

Det vises også til egen SAK-søknad om midler i 2010, se vedlegg 1.

Brukerundersøkelser

Det er gjennomført to studenttilfredshets-målinger ved UiS i 2009; en undersøkelse rettet mot nye og etablerte studenter og en blant de internasjonale studentene.

Tilfredshetsundersøkelsen rettet mot nye og etablerte studenter har blitt gjennomført tidlig i høstsemesteret hvert år siden 2004. Resultatene for 2009 er gode. Totalt sett vil 82 % av studentene anbefale UiS til andre mens 3 % vil fraråde det. Den generelle tilfredsheten med UiS blant studentene er på 76 poeng av 100 mulige.

Den internasjonale undersøkelsen rettet seg mot studentene som ankom UiS høsten 2009. Undersøkelsen viser at de internasjonale studentene er meget fornøyde med sitt opphold ved UiS. 83 % vil anbefale andre å studere ved UiS, og 91 prosent er tilfredse med det akademiske nivået. 90 prosent av studentene mener at engelsknivået på forelesningene er bra, og 96 prosent fremhever de administrative støttefunksjonene som gode. Begge undersøkelsene skal også gjennomføres høsten 2010.

3 Planer for 2010

3.1 Plan for virksomheten i 2010

Utdanning og internasjonalisering

Sektormål 1

Universitetet skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Virksomhetsmål 1.1: Universitetet skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 1.1.1 UiS skal utvikle flere deltidsstudier i samsvar med markedets behov, og øke kapasiteten i etter- og videreutdanningstilbudet.
- 1.1.2 UiS skal kontinuerlig vurdere studieporteføljen og den faglige profilen i henhold til institusjonens strategi, herunder vurdere opptaksrammer i forhold til søkertall innenfor grunnbevilgningen og markedets behov.
- 1.1.3 UiS skal utvikle helhetlige planer for lærerutdanninger som integrerte, profesjonsrettete og forskningsbaserte utdanninger for grunnskole, ungdomsskole og videregående.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Antall primærsøkere pr studieplass	2,4	2,3	2,0	2,2	2,0
Antall registrerte studenter, høst	6 928	7 441	7 579	8 214	8 200
Antall uteksaminerte kandidater, totalt	1449	1459	1472	1432	1500

*Foreløpig tall, sluttstatistikk fra Samordna opptak foreligger i mars 2010.

Virksomhetsmål 1.2: Universitetet skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 1.2.1 UiS skal implementere det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket i emner og studieprogrammer etter oppsatt plan innen 2012.
- 1.2.2 UiS skal utarbeide handlingsplaner for utvikling av undervisning som sikrer høy kvalitet og innovasjon på utdanningsvirksomheten, samt spredning av kunnskap om og erfaringer med god praksis
- 1.2.3 På basis av NOKUT's evaluering av kvalitetssikringssystemet skal UiS utarbeide en plan som følger opp forslag fra NOKUT, samt bidrar til at kvalitetssystemets funksjon øker mht til bruk i det strategiske arbeidet for å øke kvaliteten i utdanningen.
- 1.2.4 UiS har løpende oppmerksomhet på gjennomstrømning i studiene og skal gjennomføre tiltak i studieprogrammer med stort frafall/dårlig gjennomstrømning.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Studenter pr UFF-stilling	16,1	17,0	16,4	17,0	16,3
Nye studiepoeng pr egenfinansiert student pr år	45,5	43,0	42,0	41,3	43,0
Antall egenfinansierte studenter pr adm ansatt årsverk	26,1	26,8	25,6	23,9	23,0

Virksomhetsmål 1.3: Universitetet skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

1.3.1 UiS skal øke mobiliteten blant studentene gjennom økt satsing på avtaler med strategisk utvalgte samarbeidspartnere, og at flere utdanninger gjennomføres på engelsk.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	191	189	228	305	300
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	7	11	9	18	18
Utdanningstilbud i samarbeid med internasjonale institusjoner	n/a	n/a	n/a	1	2

Forskning samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Sektormål 2

Universitetet skal oppnå resultat av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Virksomhetsmål 2.1: Universitetet skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. Universitetet har et nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innen de fagområder det tildeler doktorgrad. Samtidig skal universitetet konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

- 2.1.1 UiS skal øke omfanget og kvalitet på søknader til NFR og EU og andre eksterne kilder.
- 2.1.2 UiS skal øke det internasjonale samarbeidet gjennom ansettelser av forskere fra utlandet, utenlandsopphold for ph.d.-studenter og ansatte, og for økt deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer.
- 2.1.3 UiS skal prioritere forskning, doktorgradsområder og programområder for forskning gjennom bl.a. å etablere forskningsentre i samarbeid med IRIS og andre universiteter og høgskoler, og utvikle samarbeid med nærings- og samfunnslivet.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Publikasjonspoeng pr UFF-stilling	0,62	0,60	0,58	0,75	0,67
NFR-tildeling pr UFF-stilling, 1000 kroner	35,8	38,9	53,8	43,3	55,0
EU-tildeling pr UFF-stilling, 1000 kroner	8,4	5,5	4,4	3,2	5,0
Utveksling av ansatte via programavtaler	n/a	n/a	n/a	37	40

Virksomhetsmål 2.2: Universitetet skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:					
2.2.1 Forskerutdanningene ved UiS skal integreres i kvalitetsrapporteringen.					
2.2.2 UiS skal sikre bedre gjennomstrømming av doktorgradskandidater på egne programmer.					
Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater	13	18	12	29	25
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater pr UFF-stilling	0,03	0,04	0,02	0,06	0,06
Andel disputerte av opptatte fem år tidligere	n/a	n/a	n/a	53,3 %	79,5 %

Formidling samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og bidra til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

Virksomhetsmål 3.1: Universitetet skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:					
3.1.1 UiS vil arbeide for å få forskningsformidling inn i arbeidsplaner og vurdere incentivordninger for formidling, herunder kunstnerisk og museal virksomhet, samt vurdere resultatbasert formidlingskomponent internt ved institusjonen. (SKA)					
Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Antall registreringer i Forsch.dok.	2 076	2 340	2 126	1 915	2 200

Virksomhetsmål 3.2: Universitetet skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:					
3.2.1 UiS skal øke gjennom universitetets TTO-kontor kommersialisering av forskningsresultater.					
3.2.2 UiS skal innføre nyskaping og innovasjon i pensum ved en trinnvis utvikling.					

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Omfang av eksternt finansiert virksomhet (BOA), mill kroner ²¹	100,9	116,8	166,3	182,1	170
Mottatte forretningsideer	20	18	18	15	18
Antall nyopprettede selskaper basert på forretningsideer	1	1	1	0	2
Bidrags- og oppdragsmidler (BOA), som andel av totalbevilgning	13,2	14,1	18,0	17,5	20

Organisasjon og ressurser

Sektormål 4

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.

Virksomhetsmål 4.1: Universitetet skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

4.1.1 UiS skal ha ordninger for kompetanseutvikling for alle grupper ansatte. (PA)

4.1.2 UiS skal bygge ut det administrative støtteapparatet, bibliotek, laboratorier og annen infrastruktur i takt med veksten i den faglige virksomheten. (FRES/UB)

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Driftsutgifter pr avlagte 60-poengsenhet, 1 000 NOK	147	154	172	186	185
Driftsutgifter pr publikasjonspoeng, 1 000 NOK	2 396	2 529	2 663	2 281	2 400
Antall rekrutteringsstillinger	92,8	105,9	128,8	127,7	130
Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte - antall ansatte i undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling pr ansatt i administrativ-, drifts- og støttestilling.	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1

Virksomhetsmål 4.2:

Universitetet skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

4.2.1 UiS skal rekruttere forskertalenter og forskningsentreprenører som både har faglig tyngde og nyskapingsegenskaper som styrker institusjonens kompetanse innenfor prioriterte områder.

4.2.2 UiS skal ha målrettede kompetanseutviklingstiltak med utgangspunkt i universitetets strategi.

²¹ Sum inntekter BOA, jmf note 1 i årsregnskapet

4.2.3 UiS skal fremme likestilling og kvinnepolitiske tiltak i form av strategimidler, kvalifiseringstiltak og målrettet rekruttering. UiS skal ansette flere kvinnelige ledere og professorer og bidra til at flere kvinner kvalifiserer seg til professor og forskningsledere.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Andel førstestillinger av totalt antall UFF	49,0 %	50,3 %	51,9 %	54,4 %	56 %
Andel kvinner totalt	51 %	53 %	51 %	53 %	50 %
• Andel kvinner i leder- og mellomlederstillinger	28 %	34 %	38 %	34 %	40 %
• Andel kvinner i professorstillinger	13 %	13 %	13 %	16 %	17 %
• Andel kvinner i førsteamanuensis- og førstelektorstillinger	31 %	34 %	34 %	37 %	38 %
• Andel kvinner i rekrutteringsstillinger	54 %	56 %	51 %	52 %	54 %

Virksomhetsmål 4.3: Universitetet skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

4.3.1. UiS skal underbygge modeller og styringssystemer for ledelse- og beslutninger, hvor arbeidet med å analysere informasjon skal intensiveres, og framskaffe en klarere forståelse av forholdet mellom innsatsfaktorer vs resultater i virksomheten.

4.3.2. UiS skal gjennomføre virksomhetsoppfølgingen ved å foreta risikovurderinger på alle vesentlige tiltak og planer.

4.3.3. Ved god internkontroll skal økonomiforvaltningen ved UiS gi god styringsinformasjon i institusjonen.

Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	1,3	1,4	1,4	1,7	1,4
Avregninger (tilgang/avgang av avsetninger)	11 513	-6 438	-4 712	-200	-18 000
Resultat oppdragsvirksomhet ²² (i tusen kr)	838	389	2403	1471	2 000

Virksomhetsmål 4.4: Universitetet skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom samarbeid.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:

4.4.1 UiS skal etablere strategiske samarbeidsavtaler og videreutvikle strategiske samarbeidstiltak med prioriterte alliansepartnere som er skissert i Strategidokument for UiS 2009-2020, og alliansene skal bidra til samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i sektoren.

²² Gjelder opparbeidet virksomhetskapital.

4.4.2 UiS skal utvikle samarbeid og arbeidsdeling med universiteter og høyskoler på Sørvestlandet og Nordområdet bl.a. knyttet til profesjonsfag og til små og utsatte (viktige) fag så som språkfagene.					
Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner	n/a	n/a	n/a	3	10

Potensiell vekstkapasitet

UiS har ikke betydelig vekstkapasitet de nærmeste årene uten tilførsel av ny finansiering av infrastruktur. Eventuelle økninger av kapasitet må også tilpasses forventet søkergrunnlag. Det vises til vedlegg: *Innhenting av opplysninger om potensiell vekstkapasitet blant universiteter og høyskoler.*

Bachelorutdanningen i sykepleie er prioritert og kan øke studieplassantallet noe ved innføring av årlig opptak til nettbasert deltidsutdanning over 4 år, samt en viss økning av det ordinære programmet. For 2010 kan det tas opp studenter til disse to programmene tilpasset et nytt aktivitetskrav på 224.

Masterprogrammene i helsevitenskap og sosialfag kan øke kapasiteten med 5 studieplasser suksessivt i 2010 og 2011.

Lærerutdanningene vil kunne vurdere kapasiteten etter innføring av nye grunnskolelærerutdanninger, og når en får oversikt over søkergrunnlag.

Økt opptak til teknologi- og realfag er begrenset av laboratoriekapasiteten. Kapasiteten i 2010 kan økes med til sammen 20 studieplasser, for 2011 10 plasser på Y-veien, elektro.

Universitetet har utstrakt samarbeid med Stavanger Universitetssykehus (SUS), et samarbeid som bl.a. omfatter sykepleierutdanningen, flere forskningsavtaler og en rekke konkrete forskningsprosjekter. I denne sammenheng arbeides det konkret med en doktorgradsplattform innenfor biologisk kjemi og medisin. SUS har store undervisningsressurser og høy medisinsk kompetanse som bl.a. omfatter 15 professorer, over 80 ansatte med doktorgrad og ca 10 nye doktorander i året.

Med utgangspunkt i samarbeidet SUS vil UiS innen relativt kort tid kunne etablere et studietilbud for 40 nye medisinerstudenter. Det er fra begge parter sterk entusiasme og vilje til å opprette og drive et slikt studium, og UiS ønsker derfor å delta i den videre planlegging av den kapasitetsøkningen i utdanningen av medisiner som bør komme nasjonalt. Vi vil i den forbindelse også minne om UiS' planer om en kiropraktorutdanning og at det allerede er opprettet to stillinger for stipendiater innenfor fagområdet.

Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon - søknad om SAK-midler

Med utgangspunkt i Strategidokument 2009–2020 vil UiS prioritere følgende strategiske allianser og samarbeid:

- utvikle en universitetsallianse med Universitetet i Agder og Universitetet i Bergen, samt Høgskolen i Telemark, Misjonshøgskolen, Høgskolen Stord-Haugesund og

Høgskolen i Bergen for å styrke Sørvestlandets langsiktige innovasjons- og verdiskapingsevne

- videreutvikle universitetsalliansen med Universitetet i Tromsø for å styrke Nordområde-utviklingen

I vedlegg beskrives universitetets arbeid med SAK og SAK-prosesser, som skal bidra til å utvikle universitetet og våre strategiske samarbeidspartnere, og samtidig bidra til at departementet når sektormålene. Blant flere SAK-prosjekter som er i gang ved institusjonene, er det tiltakene i vedlegget som vil bli prioritert i 2010.

Flertallet av SAK-tiltakene som omtales er nærmere skissert i vedlegg. Det gjelder konkrete SAK-tiltak i samarbeidet med UiA, men også et SAK-tiltak med UiT. Høgskolen i Telemark er også med i noen av SAK-tiltakene sammen med UiS og UiA.

I tillegg beskrives også SAK-prosesser med tre andre institusjoner som vil prioriteres i 2010. Disse institusjonene er HSH, HiB og MHS.

Museal virksomhet

Sektormål 5

Universitetet har et særskilt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museum med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.

Virksomhetsmål 5.1: Universitetet skal sørge for god sikring og bevaring av museumssamlingene, og bidra til digitalisering av denne kulturarven.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:					
5.1.1	UiS skal ha et særlig ansvar for å bygge opp, utvikle, sikre og bevare de ulike samlingene ved Arkeologisk museum. UiS skal herunder ivareta at standarden mht. sikring blir videreført.				
5.1.2	UiS skal videreutvikle planene for sitt FoU-arbeid mht. museumssamlingene og at disse blir forankret og integrert i universitetets strategier for forskning.				
5.1.3	De vitenskapelige premissene for særskilt gransking fra Kulturminneloven (arkeologiske undersøkelser imo. §§ 8 og 10) skal følge universitetets faglige plan for utgravingsvirksomheten ved Arkeologisk museum.				
5.1.4	UiS skal ferdigstille kildesikringsprosjektet innen 2015.				
Styringsparametere	Resultater				Mål
	2006	2007	2008	2009	2010
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for sikkerhet	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for bevaring ²³	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Andel digitalisering av samlingene ²⁴	n/a	n/a	51 %	55 %	60 %
Andel av samlingene som er tilgjengelig på WEB ²⁵	0 %	0 %	0 %	0 %	8 %

²³ Det er behov for nye magasiner.

²⁴ Spesifikasjon av andel digitalisering

²⁵ Før samlingene kan tilgjengeliggjøres på WEB, skal kildesikringsprosjektet ferdigstilles. Ved publiseringen vil UiS inngå et samarbeid med de fire andre universitetene for en koordinert satsing (MUSIT), jf. også St.meld. 15/2008 om "Nasjonalt digitalt universitetsmuseum".

Virksomhetsmål 5.2: Universitetsmuseene skal gjennom samlingsvirksomheten være en aktiv samfunnsaktør. Samlingen skal tilrettelegges for bruk i offentlig forvaltning og av den interesserte allmennhet.

Tiltak for virksomhetsmålet/egne virksomhetsmål:						
5.2.1	UiS skal ferdigstille kildesikringsprosjektet som grunnlag for elektronisk tilrettelegging av samlingene for bruk i forskning, den offentlige forvaltning og av den interesserte allmennhet.					
5.2.2	UiS skal videreutvikle formidlingen knyttet til feltundersøkelser, bevaring og konservering, herunder fokusere på "Det åpne museum".					
5.2.3	UiS skal bli en arena for nye målgrupper, ved økt satsing på eldre og pensjonister, cruise-turister og andre aktuelle målgrupper både på museet, Jernaldergården og ulike nettportaler. UiS skal herunder arbeide for å realisere et nytt formidlingsbygg samt nye faste utstillinger.					
Styringsparametere		Resultater				Mål
		2006	2007	2008	2009	2010
Publikumsbesøk		39 275	44 972	52 693	44 093	50 000
Antall omvisninger		532	534	539	880	540
av dette skoleklasser		496	496	500	478	450
Antall utstillinger (faste/midlertidige) <small>26</small>		4	4	5	6	5

Digital samling (database)	Resultat 2008	Resultat 2009	Mål 2010
Gjenstander	80 %	90 %	100 %
Bilder	64 %	67 %	75 %
Arkiv	10 %	10 %	15 %

3.2 Plan for tildelt bevilgning for 2010

Den interne fordelingen legger til grunn at hovedprinsippene i det statlige finansierings-systemet i størst mulig grad nedføres i den interne fordelingen. Budsjettfordelingsmodellen innebærer konkrete prinsipper og retningslinjer for den interne budsjettfordelingen, hvor det opereres med tre hovedmoduler: basismodul, resultatmodul og strategimodul. I tillegg kommer strategiske satsninger, kortsiktige og langsiktige, som tydelig skal synliggjøre hvilke satsninger styret, går inn for, og hvilke langsiktige konsekvenser disse vil få for økonomien ved enhetene.

Av hovedmomenter i intern fordeling er basisbevilgningene ment å utgjøre et stabilt og langsiktig element i enhetenes budsjettildeling. I overgang til ny budsjettfordelingsmodell er det etablert et basisutgangspunkt, som er dimensjonert i 2009. For 2010 legges basis og eventuelle langsiktige strategiske satsninger gjort i 2009 sammen og justeres med lønns- og prisvekst på 3,2 %. Husleien blir i sin helhet lagt sentralt.

For å kunne stimulere til økt studiekvalitet og gjennomstrømming, til effektiv ressursutnyttelse og omstilling av studietilbud i mer etterspørselsdrevet retning er det i budsjettfordelingsmodellen lagt vekt på å nedføre relativt sterke produksjonsinsentiver både

²⁶ Arkeologisk museum har definert hele den faste utstillingen som en utstilling.

knyttet til forskning og undervisning. Det er imidlertid tatt høyde for at produksjonsendringer kan være ganske store fra år til år, og at det for enkeltenheter kan være vanskelig å tilpasse seg slike svingninger på kort sikt. Derfor er det lagt opp til å la 4-årige produksjongs-gjennomsnitt (og svingningene i disse) ligge til grunn for budsjettfordelingen.

Produksjonskomponenten knyttet til undervisningsdelen av virksomheten omfatter produserte studiepoeng (avlagte eksamener), samt antallet innkommende og utreisende utvekslingsstudenter. I 2010 fordeles totalt 209 millioner som resultat av produserte studiepoeng og utvekslingsopphold, mens resultatkomponenten knyttet til forskningsproduksjon er firedelt og knytter seg til vitenskapelig publisering. antall doktorgradsdisputaser, samt institusjonens tilfang av forskningsfinansiering fra hhv Norges forskningsråd og forskningsprogram innen EU.

Tabell: Fordeling av tilskudd 2010*)

Institutt/fakultet/avdeling	BASIS		RESULTAT			STRATEGI og SATSNING			SUM TILDELING 2010
	Grunnbasis	Husleie	Undervisning	Publisering	RBO	Langsiktige	Kortsiktige	Studentene	
Institutt for allmennlærerutdanning	17 763		15 737	392	481	-262	0	0	34 111
Institutt for førskolelærerutdanning	13 261		9 700	210	42	2 133	0	0	25 347
Institutt for kultur- og språkvitenskap	19 603		13 324	1 074	209	2 292	0	0	36 502
Institutt for musikk og dans	13 494		9 723	85	0	0	0	0	23 302
Sentrene (SAF, SLF)	19 232		2 799	683	565	0	0	0	23 279
Øvrig HUM	11 476		1 960	113	2 128	901	1 700	0	18 277
Sum HUM	94 828	0	53 244	2 557	3 426	5 064	1 700	0	160 818
Institutt for helsefag	18 528		19 180	414	9	1 945	0	0	40 076
Institutt for medie-, kultur- og samfunnsfag	13 404		14 555	956	1 285	0	0	0	30 200
Institutt for sosialfag	11 172		13 494	280	0	540	0	0	25 486
NHS- Institutt for økonomi og ledelse**	12 277		20 577	610	1 587	1 212	0	0	36 262
Øvrig SV	22 620		3 627	200	27	808	700	0	27 982
Sum SV	78 002	0	71 432	2 459	2 908	4 505	700	0	160 005
Institutt for data og elektronikk	12 740		6 130	628	547	1 620	0	0	21 665
Institutt for indøk, risikostyring og planlegging	3 368		7 038	903	831	2 160	0	0	14 300
Institutt for konstruksjonsteknikk og materialtekn.	17 735		5 893	267	143	-672	0	0	23 366
Institutt for matematikk og naturvitenskap	16 399		12 700	756	551	0	0	0	30 406
Institutt for petroleumsteknologi	13 681		6 719	956	1 457	1 620	0	0	24 432
Sentrene TN (CORE, CIAM, SEROS)					1 711				1 711
Øvrig TN	16 444		2 390	143	337	3 867	0	0	23 181
Sum TN	80 367	0	40 870	3 653	5 576	8 595	0	0	139 061
Øvrig UiS						0	0	0	0
Sum fakultetene	253 197	0	165 546	8 668	11 910	18 163	2 400	0	459 884
Arkeologisk museum	20 167		2 287	220	111	2 282	1 000	0	26 068
SUM Fagenhetene	273 364	0	167 833	8 889	12 020	20 445	3 400	0	485 951
Universitetsbiblioteket	23 453		3 015	195	146	259	0	0	27 068
Felles ressurscenter	79 124	137 617	29 028	1 875	1 405	6 220	0	3 135	258 404
Sentrale stabsheter	45 857		7 236	467	350	1 535	3 750	2 820	62 016
Øvrig stab og støtte	14 161		1 868	121	90	-804	800	0	16 236
Sum støttefunksjoner	162 595	137 617	41 146	2 658	1 991	7 210	4 550	5 955	363 723
Institusjonelle fellestillak	1 715					4 427	6 100	0	12 242
Sum til fordeling UiS	435 959	137 617	208 980	11 546	14 012	32 082	14 050	5 955	861 916

*) I fordelingen er 2 mill til integrering av AM tatt inn. Ufordelt beløp på 2,2 mill inkluderer 0,8 mill til nye studieplasser på kap 0281.

3.3 Risikovurdering

Hovedmål: Fortsette universitetsutvikling.

Delmål:

- Heve kompetansen i institusjonen og kunne tilby gjennomgående utdanningsløp innen våre prioriterte fagområder.
- Øke omfanget og kvaliteten i forskning og forsker utdanning.
- Etablere oss med en profil som et nyskapende og innovativt universitet.

Kritiske suksessfaktorer for hovedmål

- A. *Tilstrekkelige økonomiske ressurser.*
- B. *Tilstrekkelig høy faglig og administrativ kompetanse – rekruttering og egenutvikling.*
- C. *Tilstrekkelig strategisk handlingsrom og autonomi.*
- D. *Nødvendig fysisk infrastruktur og en god og profesjonell organisasjon.*
- E. *Gode arbeidsvilkår/incitamentsordninger for de ansatte.*
- F. *Gode samarbeidsrelasjoner med andre institusjoner og med nærings- og arbeidsliv i regionen.*
- G. *Et godt omdømme, som gir oss mulighet til å tiltrekke oss gode studenter og gode nasjonale og internasjonale forskertalenter og ansatte.*

I de risikotabellene som følger nedenfor er det diskutert tiltak for reduksjon av risiko. Det blir viktig at disse tiltakene blir fulgt opp på alle nivå i organisasjonen gjennom året, og at det følges med i eventuelle endringer i vesentligheten til den enkelte risikoen. Slike endringer kan skje som en følge av at tiltak gjennomføres eller andre hendelser som virker inn på universitetets muligheter for å oppnå sine målsettinger. Det er også et generelt ledelsesansvar å følge opp risikostyringen. Dersom det i løpet av året skjer viktige endringer i forhold til risiko, må dette tas opp i styret ved behov.

Vurdering av risiko

A Tilstrekkelige økonomiske ressurser.

Risikomomenter:

1. Universitetet har ikke ressurser nok til at det kan drives forskning med tilstrekkelig kritisk masse og kvalitet for å bli internasjonalt attraktiv innenfor de områder hvor universitetet tilbyr utdanning på mastergradsnivå og doktorgradsnivå.
2. Sentrene for forskning får ikke god nok ekstern finansiering til å utvikle seg og bidra til utvikling av universitetet.
3. Universitetet oppnår ikke ønskede resultater i prioriteringer av budsjettmål, og det er ikke gode prioriteringer som bygger opp under målene.

Vurdering av risiko ihht. sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet	Svært stor					
	Stor			2	1	
	Moderat					3
	Liten					
	Meget liten					
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
Konsekvens						

Risiko

Lav	Moderat	Høy	Kritisk
-----	---------	-----	---------

Risikoene 1, 2 og 3 vurderes alle som kritiske for universitetet, selv om det er definert som moderat til stor sannsynlighet for at dette inntreffer og moderat til svært alvorlig konsekvens om dette skulle inntreffe. Momentene 1, 2 og 3 representerer alle universitetets muligheter innenfor gitte økonomiske rammer. Momentene 1 og 2 vurderes slik at de er utenfor UiS sitt eget innflytelsesområde, mens 3 vurderes til å være innenfor vårt innflytelses-område. Moment 1 og 2 ligger i området for moderat til alvorlig risiko. Denne vurderingen ligger til grunn da momentene 1 og 2 gjelder tilstrømming av økonomiske midler, og er vitale momenter for selve driften av universitetet og dets utvikling. Når det poengteres at moment 1 og 2 er utenfor vårt innflytelsesområde så er dette fordi her er det avhengighet knyttet til politiske vedtak rundt selve bevilgningen og pengestrømmen til universitetet. Videre er det heller ikke opp til universitetet hvor mye den eksterne finansieringen bidrar med. Universitetet eksponeres gjennom at for å oppnå de fastsatte målsettinger må man påta seg forpliktelser som strekker seg ut over varigheten av økonomisk tildeling og annen finansiering. Videre er det slik at, med den høye andel av faste kostnader og den variasjon i finansieringen som forekommer, rår man ikke over egnede virkemidler til å ta opp variasjonen i finansieringen. Vedrørende punkt 3 er det sentralt å fokusere på nødvendige tiltak. Her er det tiltak som må til for å få fakultetsledelsen og instituttlederne til å ha tettere dialog i prosessen rundt budsjetteringen. Risikoen er høy, og må holdes under oppsikt. Når det gjelder punkt 3 vil det henge sammen med punktene 1 og 2, men det handler primært om å få til et tettere samarbeid i de pågående prosesser. Her kan det nevnes at det vil være viktig med Utvikling av mekanismer for intern ressursallokering som sikrer bedre samsvar mellom faglige prioriteringer og oppgaver på den ene side og tildelte ressurser på den andre.

B. Tilstrekkelig høy faglig og administrativ kompetanse – rekruttering og egenutvikling.

Risikomomenter:

1. Universitetet klarer ikke å rekruttere ansatte med professorkompetanse til sine satsingsområder.
2. Universitetet må drive forskningsbasert undervisning, og det er en risiko for at vi ikke klarer å gjennomføre våre ambisjoner i forhold til undervisning og FoU dersom vi ikke har tilstrekkelig og kvalifisert personale.
3. UiS klarer ikke å rekruttere nødvendig kvalifisert administrativt personale.

Vurdering av risiko ihht. sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet	Svært stor					
	Stor					
	Moderat				1,2,3	
	Liten					
	Meget liten					
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
Konsekvens						

Risiko

Lav	Moderat	Høy	Kritisk
-----	---------	-----	---------

Risikoene 1, 2 og 3 vurderes som kritiske, da det er moderat sannsynlighet for at de kan inntreffe, samt at konsekvensen om de skulle inntreffe ville være av alvorlig grad for UiS. Momentene 1, 2 og 3 representerer alle universitetets utfordringer knyttet til personal og tilgang av tilstrekkelig kvalifisert personal. Momentene 1, 2 og 3 vurderes slik at de er delvis utenfor eget innflytelsesområde, da man er avhengig av arbeidsmarkedet og ressursene som er tilgjengelige der, samt at det vil være konkurranse blant arbeidsgivere. Universitetet eksponeres gjennom periodens omfattende program- og porteføljeutviklinger og de tilhørende kompetanseutviklingsbehov. Det er indikert at mangel på professorkompetanse er en kritisk risiko for universitetet. Det kan være en risiko at på tross av bedre lønnsbetingelser, er det en utfordring å konkurrere med omgivelsene når det gjelder lønn. Det kan videre sies at det er en risiko for at avstanden mellom foreliggende og tiltrengt kompetanse øker, samt at gapet mellom foreliggende og tiltrengt universitetspedagogisk kompetanse ikke avhjelpest raskt nok i forhold til måloppnåelse. Disse risikoene er noe UiS må være seg bevisst samt forsøke å motvirke at inntreffer.

C. Tilstrekkelig strategisk handlingsrom og autonomi.

Risikomomenter:

1. UiS klarer ikke å være en utviklings- og handlingsdyktig organisasjon som aktivt nyttiggjør seg ideer og innspill fra medarbeidere og studenter.

Vurdering av risiko ihht. sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet	Svært stor					
	Stor					
	Moderat				1	
	Liten					
	Meget liten					
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
	Konsekvens					

Risiko

Lav	Moderat	Høy	Kritisk
-----	---------	-----	---------

Risikomoment 1 vurderes å være av kritisk art for universitetet, da risikoen ligger i området for moderat sannsynlighet for at dette inntreffer, samt at dette anses for å kunne resultere i alvorlige konsekvenser for UiS. Det er også slik at denne risikoen er svært kritisk for UiS, da dette henger svært tett sammen med hovedmålet om å fortsette universitetsutviklingen. Dette er en risiko som er innenfor UiS sitt eget innflytelsesområde og er noe som trenger stram oppfølging ved UiS. Det kan her nevnes at det på alle nivåer i organisasjonen er slik at styringsorganene bør fokusere klarere på overordnede mål, strategier og prioriteringer, samt føre tilsyn med og kvalitetssikre den løpende virksomheten. Gode beslutningsgrunnlag, relevant rapportering og bedre verktøy for synliggjøring og oppfølging av fastsatte mål og resultater vil bidra til å gi styret nyttig informasjon vedrørende disse oppgavene.

D. Nødvendig fysisk infrastruktur og en god og profesjonell organisasjon.

Risikomomenter:

1. Tilfredsstillende virkemidler for å sikre at lokaliteter og den øvrige infrastruktur er tilgjengelig foreligger kun i begrenset grad.

Vurdering av risiko ihht. sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet	Svært stor				1	
	Stor					
	Moderat					
	Liten					
	Meget liten					
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
Konsekvens						

Risiko

Lav	Moderat	Høy	Kritisk
-----	---------	-----	---------

Moment 1 vurderes som kritisk for universitetet. Dette risikoområdet er definert å være svært stor sannsynlighet for at det kan inntreffe, samt at konsekvensen om dette inntreffer vil være av alvorlig grad for UiS. Denne risikoen er vurdert å være både innenfor og delvis utenfor universitetets innflytelsesområde. Risikoen er av alvorlig art for UiS da dette eksempelvis gjelder, at det er mangel på studentboliger. Undervisnings- og læringsarealer ikke utvikles med teknologi og virkemidler for å kunne møte universitetets ønske om nyskapende undervisnings- og læringsprosesser. Det kan være at informasjons- og nettsider er mangelfullt utviklet og mangelfullt prioritert. Teknologi og samarbeidsarenaer ikke utvikles tilstrekkelig til at universitetets ønske om samarbeid på tvers av enheter og institusjoner kan oppfylles på en kostnadseffektiv måte. Dette anses for å være av kritisk art for UiS og må følges opp nøye, da dette er et av de områdene man kan skaffe seg de nødvendige konkurransefortrinn foran eventuelt andre læringsinstitusjoner.

E. Gode arbeidsvilkår for de ansatte.

Risikomomenter:

1. UiS klarer ikke å fremstå som en arbeidsplass der likeverd, respekt, deltakelse og medbestemmelse står i fokus.

Vurdering av risiko ihht. sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet	Svært stor					
	Stor					
	Moderat					1
	Liten					
	Meget liten					
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
		Konsekvens				

Risiko

Lav	Moderat	Høy	Kritisk
-----	---------	-----	---------

Moment 1 vurderes å være av kritisk art for universitetet, her er det identifisert moderat sannsynlighet for at dette kan inntreffe, samt at risikoen om dette skulle inntreffe vil være svært kritisk for UiS. Dette fordi dette området er noe som har store konsekvenser for UiS som arbeidsplass. Det er videre slik at dette momentet vurderes å være innenfor universitetets innflytelsesområde. Her kan det nevnes at langsiktig og helhetlig planlegging er nødvendig for å rekruttere dyktige forskere og for å tilpasse UiS's samlede kompetanse til egne prioriteringer og fremtidige samfunnsbehov. Lønns- og personalpolitikken bør utformes slik at den støtter godt opp om disse målene. Her må det foretas grep slik at risiko reduseres til akseptabelt nivå.

F. Gode samarbeidsrelasjoner med andre institusjoner og med nærings-og arbeidsliv.

Risikomomenter:

1. UiS klarer ikke å utnytte faglige prioriteringer som plattform for økt samarbeid med nærings- og arbeidsliv.

Vurdering av risiko ihht. sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet	Svært stor					
	Stor					
	Moderat					
	Liten					1
	Meget liten					
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
Konsekvens						

Risiko

Lav	Moderat	Høy	Kritisk
-----	---------	-----	---------

Risikomoment 1 er vurdert til å være kritisk for UiS, det er identifisert at sannsynligheten for at dette inntreffer er av liten grad, men av svært alvorlig grad om det skulle inntreffe. Dette fordi samarbeid med det øvrige næringsliv anses som svært viktig for UiS. Dette risikomomentet er også av svært kritisk art for UiS, da dette er noe som omhandler UiS sitt samarbeid med samfunnet og næringslivet for øvrig. Dette er noe som ligger innenfor UiS sitt eget innflytelsesområde og er noe UiS må tilstrebe seg å jobbe for å oppnå best mulige resultater på.

G. Et godt omdømme, som gir oss mulighet til å tiltrekke oss gode studenter og gode nasjonale og internasjonale forskertalenter.

Risikomomenter:

1. Universitetet fremstår ikke som innovativt etter intensjonen og forskningen som skjer ved universitetet blir ikke formidlet eller formidles ikke som ønsket.
2. Styringen av virksomheten utøves på en måte som ikke bidrar til å skape det rette omdømme.
3. UiS klarer ikke å opprettholde trivselsfaktoren blant studentene og opplever i denne sammenheng frafall av studenter.

Vurdering av risiko ihht. sannsynlighet og konsekvens

Sannsynlighet	Svært stor					
	Stor					
	Moderat					3
	Liten					1,2
	Meget liten					
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
	Konsekvens					

Risiko	Lav	Moderat	Høy	Kritisk
---------------	-----	---------	-----	---------

Risikoene 1, 2 og 3 er alle ansett for å være kritiske for UiS, da dette går på selve omdømmet til universitetet. Risiko 1 og 2 er identifisert til å være lav sannsynlighet for at de inntreffer, men av svært kritisk art om de skulle inntreffe. Risiko 3 er moderat sannsynlighet for at inntreffer og har svært alvorlig konsekvens for UiS om det skulle inntreffe. Dette er risikoer som er innenfor UiS sitt eget innflytelsesområde. Her er det viktig for UiS at man ikke får omdømme som "C-universitet" som konsekvens av tydelig ressursknapphet. Eller at UiS får omdømme som gammeldags eller umoderne som konsekvens av etterslep i studieprogramutvikling og manglende infrastrukturopgradering. Videre kan det nevnes at UiS ikke bør få omdømme som gammelmodig som konsekvens av utilstrekkelig omfang av samarbeid mellom enheter og mot næringsliv eller andre institusjoner. Dette er et område hvor UiS må være proaktiv for å motvirke negative effekter.

Vedlegg 1:

Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon, søknad om SAK - midler

Med utgangspunkt i Strategidokument 2009-2020 vil UiS prioritere følgende strategiske allianser og samarbeid:

- utvikle en universitetsallianse med Universitetet i Agder og Universitetet i Bergen, samt Høgskolen i Telemark, Misjonshøgskolen, Høgskolen Stord-Haugesund og Høgskolen i Bergen for å styrke Sørvestlandets langsiktige innovasjons- og verdiskapingsevne
- videreutvikle universitetsalliansen med Universitetet i Tromsø for å styrke Nordområde-utviklingen

Nedenfor beskrives universitetets arbeid med SAK og SAK-prosesser, som skal bidra til å utvikle universitetet og våre strategiske samarbeidspartnere, og samtidig bidra til at departementet når sektormålene. Blant flere SAK-prosjekter som er i gang ved institusjonene, er det tiltakene nedenfor som vil bli prioritert i 2010.

Flertallet av SAK-tiltakene som omtales er nærmere skissert i vedlegg. Tiltakene er ment å utgjøre grunnlaget for tildeling av SAK-midler fra departementet. Det gjelder konkrete SAK-tiltak i samarbeidet med UiA, men også et SAK-tiltak med UiT. Høgskolen i Telemark er også med i noen av SAK-tiltakene sammen med UiS og UiA.

I tillegg beskrives nedenfor SAK-prosesser med tre andre institusjoner som vil prioriteres i 2010. Disse institusjonene er HSH, HiB og MHS.

Disse konkrete prosjektene fremmes for tildeling av SAK-midler 2010:

Universitetet i Agder (og Høgskolen i Telemark)

Det strategiske partnerskapet med UiA er beskrevet og dokumentert under Rapport 2009/SAK. SAK-tiltakene nedenfor er hovedsakelig prosjekter som skal bidra til arbeidsdeling og i noen tilfeller konsentrasjon av fagmiljøer mellom UiS og UiA. HiT er også med i to av prosjektene:

Prosjekt A¹

Sørnorsk forskerskole innen Teknologi

Samlet ressursbehov i 2010: NOK 1 900 000, hvorav NOK 600 000 til UiS

Dette prosjektet innebærer samordning, effektivisering og videreutvikling av forskerutdanning innen teknologiske fag. Prosjektet vil gi økt arbeidsdeling i forskerutdanningene ved at overlappende og komplementære kompetansemiljøer ved UiA, UiS og HiT samarbeider i forskerskolen. Samarbeidet omfatter følgende PhD-program: Mekatronikk (UiA), Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (UiA), Offshoreteknologi (UiS), Petroleumteknologi (UiS), Biologisk Kjemi (UiS), Informasjonsteknologi (UiS) og Proses-, energi- og automatiseringsteknikk (HiT).

¹ Nærmere informasjon om *Prosjekt A* kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/forskerskoleteknologi>
Prosjektet vedlegges også i sin helhet dette dokumentet (*vedlegg A*).

Vurdering: Prosjekt A tilfredsstillende derfor intensjonen om arbeidsdeling og konsentrasjon av fagmiljøer og departementets anbefalinger om å søke sammen i forskerskoler. Prosjektet bidrar også til å nå sektormål 2.

Prosjekt B²:

Arbeidsdeling i sykepleierutdanningen, utvikling av nettbaserte undervisningsmoduler: Medikamentregning/håndtering og anatomi og fysiologi/sykdomslære
Samlet ressursbehov i 2010: NOK 7 000 000, hvorav 5 500 000 til UiS

Institutt for helsefag (sykepleie) ved UiS og Institutt for helse- og sykepleievitenskap ved UiA arbeider sammen for økt samhandling og arbeidsdeling i sykepleierutdanningen. Samarbeidet er særlig konsentrert om utvikling av nettbaserte undervisningshjelpemiddel.

I 2010 utvikles et teknologi-basert opplegg (nettbasert spill) i emnene medikamenthåndtering og medikamentregning. Et forprosjekt er gjennomført i 2009. Første versjon av løsningen, som fokuserer på medikamentregning, skal være ferdig utviklet til september 2010. Studentene skal ta den spillbaserte løsningen i bruk i høstsemesteret 2010. *Kostnaden for utviklingsarbeidet i 2010 er beregnet til NOK 1 795 552,-. For 2010 har UiS og UiA fått tilskudd fra Norgesuniversitetet på NOK 1 mill (trukket fra i samlet ressursbehov). I 2011 skal løsningen evalueres og videreutvikles til også å omfatte medikamenthåndtering – en videreutvikling i omfang og brukergrensesnitt. Ressursbehovet i fase 2 er beregnet til: NOK 598 517,-.*

UiS og UiA samarbeider også om utvikling av nettbaserte moduler i anatomi og fysiologi/sykdomslære, samt 3D-modeller av organsystemet som ressurs for bruk i auditorieundervisning og til nettbasert undervisning. Målgruppen er først og fremst sykepleierstudenter, men innholdet og løsningene er også nyttige eksempelvis for biologistudenter og lærerstudenter og kan også være brukbare i videregående skole. *Ressursbehov i 2010 er beregnet til: NOK 6 206 968,-.*

Vurdering: Prosjekt B tilfredsstillende på alle måter den strategiske utviklingsretningen til våre to universiteter som innovative i bruk av digitale læremidler og nettbasert undervisning. Dette er også et prosjekt innenfor et av departementets nasjonalt prioriterte utdanningsområder – sykepleie. I tillegg er dette et arbeidsdelingsprosjekt i tråd med SAK-intensjonen, departementets og kommunenes ønsker om desentralisert undervisning og bruk av fleksible studieopplegg. Prosjektet bidrar således til å oppfylle sektormål 1.

Prosjekt C

Utredning om ph.d.-utdanning for velferdsprofesjonene. Samarbeid UiA, UiS, HiBo og andre.

Samlet ressursbehov i 2010 for UiS og UiA: NOK 800 000, hvorav UiS NOK 400 000

Styret ved UiA har oppnevnt et utvalg som skal utrede mulighetene for felles profesjonsrelaterte forskerutdanningsprogram ved UiA og andre universiteter og høyskoler. Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Bodø er bedt om å bidra i utredningsarbeidet, i tillegg til svenske høyskoler.

² Nærmere informasjon om *Prosjekt B* kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/nettbasertsykepleie>
Prosjektet vedlegges også i sin helhet dette dokumentet (*vedlegg B*).

PhD utdanning knyttet til velferdsstatens profesjoner er viktig både ut fra hensynet til rekruttering til universitets- og høyskolesektoren, for å styrke forskningskompetansen i profesjonsutdanningene og for rekrutteringen til praksisfeltet.

Profesjonsutdanningene har en styrke ved å være praksisnære; men utfordringen ligger i å produsere kunnskap som kan fungere i praksis. De problemer som profesjonsutdanningene står overfor har en særlig grad av kompleksitet: Det handler om 'flerdimensjonale åpne systemer', som involverer forskjellige former for kausale mekanismer og flere analysenivåer.

Det er behov for noe ressurser til reiseutgifter og sekretærbistand for utredningsarbeidet. *Vurdering: Prosjekt C tilfredsstillende intensjonen om arbeidsdeling og konsentrasjon av fagmiljøer. Prosjektet bidrar til å nå sektormål 1 og 2.*

Prosjekt D

Infrastruktur: Utvikling og koordinering

Samlet ressursbehov i 2010: NOK 800 00, hvorav UiS NOK 400 000

Under Rapport 2009/SAK beskrev vi hvordan UiS og UiA har funnet sin plass i den nasjonale arbeidsdelingen som nyskapende og innovative universiteter. Under Kunnskapsdepartementets Kontaktkonferanse i januar i år ble uttrykket **SMÅK** lansert, hvor m-en står for *mangfold*, med referanse til at institusjonene skal utvikle sine særegne og tydelige institusjonsprofiler. UiS og UiA vil i årene framover videreutvikle våre særegne institusjonsprofiler i ønsket retning. I tillegg ønsker våre to institusjoner å øke handlingsrommet ved å finne gode samarbeidsløsninger, arbeidsdeling og fornuftig faglig konsentrasjon. I det videre arbeidet vil vi utrede faglige områder og søke tilførsel av nasjonale oppdrag som våre to institusjoner, regioner og landet er tjent med. Eksempler på dette er Senter for fremragende undervisning, Senter for digital læring og Senter for Forskningsdrevet Innovasjon. Samarbeidet vil kreve ressurser til organisering av arbeidet, til felles utredningsarbeid, oppfølging av avtaler og igangsatte prosjekter. Vi ser for oss at UiA/UiS-samarbeidet koordineres i en prosjektgruppe med administrativ ledelse og utgifter til lønn tilsvarende en fulltidsstilling ut 2010 (NOK 600.000). Det vil også være behov for dekning av kostnader til reiser, seminarer/ konferanser og teknisk infrastruktur (videokonferanser m.m.) – NOK 200.000.

Vurdering: Prosjekt D vurderes å være et særdeles viktig tiltak for pådriv og oppfølging av arbeidet med SAK mellom UiA og UiS.

Prosjekt E³

Samarbeid og arbeidsdeling SørVest – lærerutdanningene

Samlet ressursbehov i 2010: NOK 2 000 000, hvorav NOK 666 600 til UiS

Se under Rapport 2009/SAK om region SørVest (UiS, UiA og HiT) og arbeidsdeling innen grunnskolelærerutdanningene (GLU). Fagmiljøenes videre planer omfatter:

1. grunnskolelærestudieleder/koordinatorkonferanse for å sikre at alle de som veileder studenter har felles forståelse av samarbeidet mellom oss og vil veilede studenter i forhold til det regionale samarbeidet og arbeidsdelingen
2. lærerutdanningskonferanse i SørVestregionen for lærerutdannere ved alle institusjonene
3. utvikling av felles mastergradsstruktur (arbeidsgruppe)

³ Nærmere informasjon om *Prosjekt E* kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/laererutdanningene>
Prosjektet vedlegges også i sin helhet dette dokumentet (*vedlegg E*).

4. utvikling og utveksling innen faggruppene for å fremme fellesskap om lærerutdanningene
5. lærerutdanningspedagogikk; kompetanseutvikling blant ansatte
6. praksisnær lærerutdanning; utviklingsarbeid
7. forskeropplæring og utvikling av felles forskningsprosjekter rettet mot praksisfeltet
8. samarbeid og arbeidsdeling innen internasjonalisering
9. samarbeid og arbeidsdeling innen fremmedspråk

Det er de fem siste punktene som det søkes SAK-midler til (totalt NOK 2 000 000) og som er beskrevet i vedlagte prosjektbeskrivelse; lærerutdanningspedagogikk, praksisnær lærerutdanning, forskeropplæring og utvikling av felles forskningsprosjekter, samarbeid og arbeidsdeling innen internasjonalisering og samarbeid og arbeidsdeling innen fremmedspråk.

Vurdering: Lærerutdanningen er en av de nasjonalt prioriterte utdanningsområdene. Prosjekt E er samarbeidsprosjekter mellom de tre institusjonene og bidrar til å nå sektormål 1.

Prosjekt F⁴

Deling av infrastruktur: Centre for Sustainable Energy Solutions (cenSe) – Felles IT-infrastruktur for forskning og undervisning på Sørvestlandet (Virtual IT infrastructure for research)

Samlet ressursbehov i 2010: NOK 2 000 000

cenSe er et forskningssenter innen bærekraftig energi mellom UiS, UiA, IRIS og Teknova (se Rapport 2009/SAK). En virtuell IT-infrastruktur tilrettelagt for det virtuelle forskningssenteret cenSE, utgjør grunnsteinen i det planlagte forskning- og utdanningssamarbeidet innen bærekraftig energi i Sør-Vest Norge. Det er hensiktsmessig og nødvendig med en IT-infrastruktur som støtter opp under det økte samarbeidet, arbeidsdelingen og den økte faglige konsentrasjonen som cenSE representerer innen forskning og undervisning. Gevinsten med felles IT-infrastruktur vil bl.a. være økt sikkerhet, tilgang på datakraft av høyeste kvalitet til alle som bruker IT-infrastrukturen (er ikke avhengig av variabel lokal datakraft) og allmenn tilgang til applikasjoner, datakraft og data. Løsningen kan gjenvinnes til andre miljøer innen forskning og utdanning.

Vurdering: Prosjekt F er et infrastrukturprosjekt som vil rasjonalisere og effektivisere informasjonsflyten innen forskning og undervisning og derigjennom støtter opp om sektormål 2.

Prosjekt G

Etablering av felles TTO (Technology Transfer Office)

Samlet ressursbehov i 2010: NOK 200 000, hvorav NOK 100 000 til UiS

UiA, UiS og HiT kjennetegnes ved å samhandle nært med offentlig og privat sektor i sine regioner, og ved å ha særlig sterke teknologimiljøer som er utviklet i samarbeid med industrien. Institusjonene har benyttet ulike modeller for organisering av sine apparater for kommersialisering av forskningsresultater. En gjennomgang av antallet

⁴ Nærmere informasjon om *Prosjekt F* kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/cense>
Prosjektet vedlegges også i sin helhet dette dokumentet (*vedlegg F*).

kommersialiseringer gjennom Forny-programmet tyder på at ingen av institusjonene har realisert hele sitt potensial på dette området. Det kan ha flere årsaker, bla. en fragmentert TTO-struktur. Derfor inngikk institusjonene i 2009 en intensjonsavtale om å samarbeide om kommersialisering av forskningsresultater sammen med Coventure AS og Prekubator AS. Arbeidet med å etablere en felles TTO-funksjon er utfordrende og krever utstrakt møte- og reisevirksomhet. Det søkes om delfinansiering av etableringskostnader. *Vurdering: En samordnet organisering av TTO-strukturen forventes å gi større utbytte totalt enn institusjonene kan oppnå hver for seg. Prosjekt G bidrar til å nå sektormål 3.*

Prosjekt H⁵

Universitetspedagogikk: Mentorprogram for nytilsatte lærere

Samlet ressursbehov for pilotprosjektet i 2010: NOK 500.000, hvorav 250.000 til UiS.

UiS og UiA har allerede et samarbeidsnettverk innen universitetspedagogikk. Som en del av den pågående satsingen innen dette området har UiA og UiS høsten 2009 startet et pilotprosjekt kalt "Mentorskap for nytilsatte lærere". Prosjektet skal gjøre institusjonene bedre i stand til å ta vare på nytilsatte vitenskapelig ansatte det første året eller de første årene. Samtidig skal prosjektet utforske potensialet som ligger i en mentorrelasjon, ved å formalisere og systematisere den støtten og veiledningen nytilsatte får. Gjennom pilotprosjektet vil institusjonene vinne erfaringer med en form for mentorskap som på sikt vil kunne implementeres i større skala fra 2011. Det planlegges prøveprosjekter på to fakulteter ved UiA og to institutter ved UiS.

Vurdering: Prosjekt H kommer inn under satsingen på undervisningskvalitet/veiledning (og mer). Det er et nyskapende arbeidsdelingsprosjekt og bidrar til å nå sektormål 1.

Prosjekt I

CWI – Center for Wireless Innovation, samarbeid om forskning og utdanning innenfor trådløs kommunikasjon.

Samlet ressursbehov i 2010: NOK 200 000, hvorav NOK 100 000 til UiS

Senteret er et samarbeid mellom HiB, HiT, NTNU, UiA, UiO, UiS, UNIK (Universitetssenteret på Kjeller). Formålet med samarbeidet er å skape en felles plattform for samarbeid om forskning på trådløs kommunikasjon. I samarbeidet ligger planer om å harmonisere utdanningene innenfor fagområdet. Det skal skapes et "Network of Excellence".

Vurdering: Forskningen som det legges opp til i prosjekt I kan gi forskere nye muligheter innen utveksling av ideer og samarbeid. Prosjektet I støtter opp om og bidrar til å nå sektormål 2.

Prosjekt J⁶

e-basert Masterstudium i Emergency Preparedness and Management (EPM)

Samlet ressursbehov i 2010: NOK 965 634, hvorav NOK 482 817 til UiS

I EPM-prosjektet vil fagmiljøene innen samfunnssikkerhet ved UiS og utviklingsstudier ved UiA samarbeide med Universitas Gadjah Mada i Indonesia og University of Ruhuna i Sri Lanka for å bygge opp en internasjonal e-master i EPM med fellessamlinger. Forholdet

⁵ Nærmere informasjon om *Prosjekt H* kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/laerermmentor>
Prosjektet vedlegges også i sin helhet dette dokumentet (*vedlegg H*).

⁶ Nærmere informasjon om *Prosjekt J* kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/emp>
Prosjektet vedlegges også i sin helhet dette dokumentet (*vedlegg J*).

mellom nødhjelp og langsiktig utvikling vil være sentralt, i tillegg til at lokalsamfunnet vil stå i sentrum både for beredskapsplanlegging i førkrise-fasen og i selve krisehåndteringen.

Vurdering: Prosjekt J er nettbasert i tråd med institusjonenes ønske om kunnskapsformidling gjennom innovativ bruk av teknologi i undervisningen. I tillegg tilfredsstillende prosjektet departementets intensjon om arbeidsdeling og internasjonalisering i sektoren og bidrar til å nå sektormål 1.

Prosjekt K⁷

Utdannings- og forskningssamarbeid innen barnevernpedagog- og sosionomutdanning
Samlet ressursbehov i 2010: NOK 400 000, hvorav NOK 200.000 til UiS

Institutt for sosialfag ved UiS og Institutt for sosiologi, sosialt arbeid og velferdsfag ved UiA har blitt enige om å arbeide fram en søknad om status som nasjonalt senter for "pedagogisk utviklingsansvar", også med tanke på utvikling av et Senter for fremragende undervisning. Arbeidet fram mot en slik søknad til Barne- og likestillingsdepartementet (jf. NOU 2009:8) inkluderer samarbeidsmøter, studietur, felles seminar for de to instituttene der det drøftes og avklares hva innholdet i senteret skal være, hvilke felles forskningsområder en ønsker å arbeide fram mot, og kompetanseheving for de vitenskapelig ansatte ved instituttene. Dette kan innebære en samkjøring og arbeidsdeling innen utdanningstilbud, bachelor, master (master i barnevern), PhD, og dessuten søknader om eksterne midler. Videre vil det arbeides for økt samarbeid og arbeidsdeling omkring praksisforskning og andre felles forskningsprosjekter.

Vurdering: Helse- og sosialfag er et av de nasjonal prioriterte utdanningsområdene. Prosjekt K kommer inn under sektormål 1 og 2.

Universitetet i Tromsø

UiS og IRIS inngikk en avtale om strategisk samarbeid med UiT og Norut i 2006 om utvikling av Nord-områdene. Intensjonen er å styrke det kunnskapsmessige grunnlaget for samfunns- og næringsutvikling. Denne avtalen ble erstattet av en ny avtale i januar 2009⁸.

De spesielle betingelsene i nord med rike marine ressurser, sårbart miljø, lange avstander, røft klima og svak infrastruktur gir nye utfordringer og behov for nye løsninger, blant annet knyttet til miljøovervåkning, sjøsikkerhet, rednings- og oljevernberedskap. Ut i fra dette er det behov for kunnskap om de særegne utfordringene knyttet til operasjoner og drift av virksomheter i arktiske områder. De første konkrete samarbeidsavtalene under institusjonsavtalen om samarbeid om utdanningsprogram⁹ og FoU¹⁰ er inngått i 2010.

Prosjekt L¹¹

Arbeidsdeling om sikkerhet i Nordområdene: Fordypningsretning Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis i Masterstudiet i samfunnssikkerhet
Samlet ressursbehov i 2010: NOK 625 000 hvorav NOK 375 000 til UiS

⁷ Nærmere informasjon om Prosjekt K kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/barnevernsosionom>
Prosjektet vedlegges også i sin helhet dette dokumentet (vedlegg K).

⁸ Avtale kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/uisirisuitnorut>

⁹ Avtale kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/uisuitfou>

¹⁰ Avtale kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/uisuitmaster>

¹¹ Nærmere informasjon om Prosjekt L kan leses i lenken <http://ansatt.uis.no/maritimarktis>
Prosjektet vedlegges også i sin helhet dette dokumentet (vedlegg L).

Universitetene ønsker sammen å bygge opp et sterkt kompetansemiljø i Nord-Norge knyttet til utfordringene i nordområdene. Samarbeidet som er under utvikling involverer i særlig grad fagmiljøene i teknologi og samfunnsvitenskap der en vil utnytte komplementær kompetanse i fagmiljøene. Et viktig element i denne arbeidsdelingen er å utvikle et studietilbud i samfunnssikkerhet med arktisk profil på masternivå der universitetene bidrar med 60 studiepoeng hver. Universitetene har sammen etablert en to-årig masterutdanning i samfunnssikkerhet med fordypningsretning i Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis med oppstart høsten 2010.

Vurdering: Prosjekt J er i tråd med politiske føringer i regjeringens nordområdestrategi samt med føringer knyttet til samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i høyere utdanning. Prosjektet sees som et viktig element i økt samarbeid og arbeidsdeling mellom UiT og UiS.

Beskrivelse av SAK-prosesser med tre andre institusjoner som vil prioriteres i 2010:

Høgskolen Stord-Haugesund

I november 2009 ble det inngått en samarbeidsavtale¹² mellom HSH og UiS innen teknisk sikkerhet. Samarbeidet mellom HSH og UiS inkluderer doktorgradsutdanning, mastergradsutdanning og bistillinger. UiS-ledelsen har hatt møter med HSH-ledelsen siden våren 2008 og tok før jul i fjor initiativ til et nytt møte for å drøfte konkrete planer om samarbeid/sammenslåing. Rektor og universitetsdirektør ved UiS er på denne bakgrunn invitert til styremøte ved HSH 3. mars.

Høgskolen i Bergen

UiS og HiB inngikk i januar 2010 en intensjonsavtale om samarbeid¹³. Avtalen omfatter samarbeid om faglig utvikling innen forskning og utdanning innenfor teknologi- og profesjonsutdanningene, og utveksling og samarbeid om stillinger. Dette er særskilt samarbeid og arbeidsdeling innen mastergradsutdanninger.

Misjonshøgskolen

UiS og MHS har en rammeavtale for samarbeid¹⁴ som ble inngått i mars 2004. Med KD's vekt på SAK og reformen i grunnskolelærerutdanningen, vil institusjonene sammen se på mulighetene for arbeidsdeling om religionsfagene i regionen. Samtaler om dette pågår, og det tas sikte på nærmere utredninger.

¹² Avtalen kan les i lenken <http://ansatt.uis.no/uishsh>

¹³ Avtalen kan les i lenken <http://ansatt.uis.no/uishib>

¹⁴ Avtalen kan les i lenken <http://ansatt.uis.no/uismhs>

SAMARBEID OM FORSKERUTDANNING INNEN TEKNOLOGI

”Sørnorsk forskerskole innen Teknologi”

- **et SAK-samarbeid mellom Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Telemark**

1 Bakgrunn

Ved siden av NTNU er det kun UiS, UiA og HiT som tilbyr PhD-studier innen ingeniørfag. Alle tre institusjoner har drevet mastergradsutdanning innen teknologi i over 20 år, UiS har drevet masterutdanning innen teknologi siden 1979 (graden cand.tecn.) og fikk formell adgang til å tildele graden sivilingeniør i 1987. HiT startet sin sivilingeniørutdanning i 1988. Den gang ble disse programmene etablert som komplementære tilbud til NTH (i dag NTNU). I dag kan våre PhD-programmer sees i samme perspektiv, nemlig som et komplementært tilbud til NTNU innen forskerutdanning i Teknologiske fag.

For å være et reelt alternativ til NTNU så skal samarbeidet reflektere ”industrityngden” i regionen fra Rogaland til Telemark. I vårt SAK-prosjekt vil olje-, gass- og energiteknologi være bærende elementer i samarbeidet med industrien, som typisk omfatter; prosessindustri, energiselskaper, oljeselskaper og offshoreleverandører. Samarbeidspartnerene har i dag følgende tilbud på PhD-nivå:

- UiA har ett PhD-program innen ingeniørfag; mekatronikk, i tillegg har de et program innen informasjons og kommunikasjonsteknologi. De planlegger dessuten et nytt PhD-program innen fornybar energi. Til sammen har Fakultet for Teknologi og Realfag ved UiA ca. 60 stipendiater..
- UiS har to PhD-programmer innen ingeniørfag; petroleumsteknologi og offshoreteknologi, i tillegg har de to andre PhD-programmer innen teknologi; informasjonsteknologi og biologisk kjemi. Til sammen har det Teknisk-Naturvitenskaplig fakultet ved UiS ca. 100 stipendiater.
- HiT har ett PhD-program innen ingeniørfag; prosess-, energi-, og automatiseringsteknikk. Dette er et tverrfaglig program som nylig er akkreditert av NOKUT. HiT har drevet PhD utdanning sammen med NTNU siden 1990. I dag er 37 stipendiater knyttet til Avdeling for Teknologiske fag ved HiT.

2 Formål

Målet med SAK-samarbeidet er å styrke kvaliteten på våre PhD-programmer innen teknologi ved å samordne og effektivisere rekruttering, undervisning og veiledning. Forsknings samarbeid mellom UiS, UiA og HiT vil også kunne utvikles gjennom dette samarbeidet. En viktig målsetning er å bedre kostnadseffektiviteten i programmene, samt å bidra til bedret faglig kvalitet og gjennomstrømning av kandidater i PhD-programmene på alle tre institusjoner. Samarbeidet skal også bidra til å styrke rekrutteringen av gode kandidater fra egen region gjennom et nært samarbeid med industri og næringsliv.

3 Prosjektansvarlig institusjon

Universitetet i Agder

4 Prosjektorganisering

Prosjektleder: Dekan Frank Reichert, UiA

Prosjektgruppe: PhD-ansvarlig(e) UiA-TekReal
Faglig leder(e) PhD, UiS-TekNat
PhD-koordinator, HiT-TF

Styringsgruppe:

- Dekan Frank Reichert, Fakultet for Teknologi og Realfag, Universitetet i Agder
- Dekan Per A. Bjørkum, Universitetet i Stavanger, Teknisk-Naturvitenskaplig fakultet
- Dekan Ole Ringdal, Avdeling for Teknologiske fag, Høgskolen i Telemark

Referansegruppe:

- Bedriftsnettverk (NODE/ICG/STIG/Eydenettverket)
- Bedrifter (Statoil, Aker Solution, Lyse kraft, Agder Energi, Skagerak Energi)

5 Samarbeidsområde

Samordning, effektivisering og videreutvikling av forskerutdanning innen teknologiske fag. Arbeidstittel for samarbeidet er: **”Sørnorsk forskerskole innen Teknologi”**

6 Prosjektbeskrivelse

Ved å samordne våre PhD-programmer vi til sammen utgjøre et sterkt alternativ til NTNU med våre 200 stipendiater og mange veiledere innen området teknologi. Dette gir oss en størrelse og en breddekompetranse som vi kan utnytte gjennom en felles satsing på forskerutdanning innen teknologiske fag.

Samarbeidet omfatter følgende PhD-program:

- Mekatronikk (UiA)
- *Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (UiA)*
- Offshoreteknologi (UiS)
- Petroleumteknologi (UiS)
- *Biologisk Kjemi (UiS)*
- *Informasjonsteknologi (UiS)*
- Prosess-, energi- og automatiseringsteknikk (HiT)

6.1 Felles aktivitet

Vi kan se for oss mange ulike felles tiltak som; felles PhD-emner, nettbaserte tilbud, felles kvalitetsrutiner, utveksling av "best practise", utvidelse av kompetanseprofilen og videreutvikling av nye spesialiserte tilbud eller programmer. Det vil bli satset spesielt på etablering av nærings-PhDer sammen med bedrifter fra regionen.

6.2 Internasjonalt samarbeid

Samarbeidet skal bidra til internasjonalisering av forskerutdanningene ved de tre institusjonene gjennom å dele faglige nettverk og fremstå som en samlet enhet i møte med internasjonale partnere. Dette skal også utnyttes ved internasjonalt samarbeid med næringsliv og offentlig sektor.

6.3 PhD veilederskole

Veiledning av PhD-studenter krever ulike kvalifikasjoner og ferdigheter. En "skole" for PhD-veiledere skal sikre at disse har en "sertifisert" kompetanse for å veilede studenter.

6.4 Nasjonal forskerskole

Med bakgrunn i størrelse og faglig bredde vil UiA, UiS og HiT kunne ved neste utlysning søke myndighetene om status som "Forskerskole innen Ingeniørfag/Teknologi". Vi kan samlet søke samarbeid med andre internasjonale forskerskoler, og danne grunnlaget for større allianser, for eksempel på nordisk basis (f.eks sammen med Aalborg Universitet som alle tre har avtaler med).

7 Tids og aktivitetsplan

Oppstart: Q2 2010 Ferdig: Q2 2012

Aktiviteter	Tidsrom (oppstart)	Anvarlig	
Felles aktivitet <ul style="list-style-type: none">• "Best practise"• Rekruttering• Felles kvalitetsrutiner• Felles PhD-emner• Nettbasering• Nye emne tilbud	Vår 2010 Høst 2010 Høst 2010 Høst 2010 2011 2011	PhD-anstv. Adm. Studieadm. Fagansatte IT-personell Fagsansatte	
Internasjonalt samarbeid <ul style="list-style-type: none">• Utvekslingsordninger• Felles partneravtaler	2011 Høst 2010	PhD-anstv. Dekaner	
PhD veilederskole <ul style="list-style-type: none">• Lage opplæringsprogram	Høst 2010	Fagansatte	
Nasjonal forskerskole <ul style="list-style-type: none">• Utarbeide søknad	Høst 2010	Dekaner	

8 Finansiering

For å starte opp og utvikle samarbeidet søker vi om SAK-midler gjennom våre respektive institusjoner. I denne forbindelse er det viktig at alle partene, både fakultet og institusjoner prioriterer dette samarbeidsprosjektet høyt oppe på listen over SAK-aktiviteter. SAK-midler er spesielt viktig for å igangsette et bredere samarbeid om forskerutdanning, i tillegg skal vi søke om støttet til samarbeidet hos våre industripartnere. Følgende bedrifter og bedriftsnettverk bør kunne støtte/bidra i samarbeidet:

- IndustriCluster Grenland (prosessindustri)
- Samarbeidende Teknologibedrifter i Grenland (leverandørbedrifter)
- NODE-nettverket (leverandørbedrifter)
- Eydenettverket (prosessindustri)
- Statoil (gass- og oljeselskap)
- Skagerak Energi, Agder Energi og Lyse Energi (energiselskaper)

Sentrale aktører som bidrar i prosjekter vil inngå i en referansegruppe for samarbeidet. Et langsiktig mål for samarbeidet kan være å få status som nasjonal forskerskole innen ingeniørfag/teknologi med offentlig finansiell støtte. I et slik perspektiv kan det være aktuelt å invitere andre høyskoler til deltagelse i forskerskolen, som for eksempel HSH innen Teknisk sikkerhet, HiBu innen Systems engineering, og HiB innen Subsea osv.

9 Budsjett

Totale prosjektkostnader: 2.6 mill. NOK

Søknad om SAK-midler: 1.9 mill. NOK

	UiA	UiS	HiT	Prosjektet
Prosjektledelse	200.000	-	-	200.000
Timeforbruk ansatte	600.000	600.000	600.000	1.800.000
Møter/Seminar-kostnader	100.000	100.000	100.000	300.000
Utstyr/Faciliteter	100.000	100.000	100.000	300.000
Totalt	1.000.000	800.000	800.000	2.600.000
<i>Egeninnsats</i>	<i>-300.000</i>	<i>-200.000</i>	<i>-200.000</i>	<i>-700.000</i>
SAK-søknad	700.000	600.00	600.00	1.900.000

10 Risikovurdering

Risk	Sansynlighet	Konsekvens	Tiltak
Manglende interesser hos samarbeidspartnerene	Liten	Stor	Institusjonell forankring
Manglende interne ressurser til samarbeidet	Middels	Stor	Sette av interne ressurser
Manglende interesse fra eksterne samarbeidspartnere	Liten	Stor	Involveres i planleggingen
Manglende ekstern finansiering (les: SAK-midler)	Middels	Middels	Redusere omfanget på prosjektet

Dato 3. februar 2009

Dekan Frank Reichert
Universitetet i Agder

Dekan Per A. Bjørkum
Universitetet i Stavanger

Dekan Ole Ringdal
Høgskolen i Telemark

VEDLEGG B

UTVIKLING AV NETTBASERTE UNDERVISNINGSMODULER I SYKEPLEIEUTDANNINGENE; MEDIKAMENTREGNING/HÅNDBLING OG ANATOMI OG FYSIOLOGI/

- et SAK-samarbeid mellom Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder

Institutt for helsefag ved UiS og Institutt for helse- og sykepleievitenskap ved UiA samarbeider om utvikling av et nettbasert undervisningshjelpemiddel (nettbasert spill) i emnene medikamenthåndtering og medikamentregning. Et forprosjekt er gjennomført i 2009. Første versjon av løsningen, som fokuserer på medikamentregning, skal være ferdig utviklet til september 2010. Studentene skal ta den spillbaserte løsningen i bruk i høstsemesteret 2010. Kostnaden for utviklingsarbeidet i 2010 er beregnet til NOK 1 795 552,-.

For 2010 har UiS og UiA fått tilskudd fra Norgesuniversitetet på NOK 1 mill (trukket fra i samlet ressursbehov).

I 2011 skal løsningen evalueres og videreutvikles til også å omfatte medikamenthåndtering – en videreutvikling i omfang og brukergrensesnitt. Ressursbehovet i fase 2 er beregnet til: NOK 598 517,-.

UiS og UiA samarbeider også om utvikling av nettbaserte moduler i anatomi og fysiologi/sykdomslære, samt 3D-modeller av organsystemet som ressurs for bruk i auditorieundervisning og til nettbasert undervisning. Målgruppen er først og fremst sykepleierstudenter, men innholdet og løsningene er også nyttige eksempelvis for biologistudenter og lærerstudenter og kan også være brukbare i videregående skole. Ressursbehov i 2010 er beregnet til: NOK 6 206 968,-.

UiS sin avdeling for utvikling av digitalt læringsmaterieill, NettOp, spiller en sentral rolle i prosjektet.

Samlet ressursbehov i 2010: NOK 7 000 000,- hvorav UiS NOK 5 500 000

Vedlegg:

1. Et **samlet budsjett** som inneholder de samlede tallene for hele utviklingsarbeidet, inkl medikamentspillet, men brukket ned på aktivitetene som vi søker om, hhv **medikamentspillet og anatomi og fysiologi/sykdomslære**.
2. Beskrivelse av arbeidet og samarbeidet for 2010 for **anatomi og fysiologi/sykdomslære**
3. Norgesuniversitet-søknad som er innvilget for **medikamentspillet**
4. Prosjektplan. **Bachelorgrad i sykepleie nettbasert studieprogram over fire år-deltid (2009-2013)**, Institutt for helsefag, UiS

Budsjett, nettsykepleie 2010, utvikling samlet:		
Kostnader eksternt og ekstra internt, i hht godkjent plan fase 2, 2010-2013		4,302,520
Personellkostnader internt ca 5 årsverk, egeninnsats		3,000,000
Sum kostnader 2010, inkl medikament*, eks organsystemet**		7,302,520
Kostnader exphil UIS, utvikling, inngår ikke i samarbeidet UJA/UIS		(300,000)
		7,302,520
Ref Prosjektplan – fase 2, oktober 2009 Dekket over basisbevilgning på UIS og UJA		
Ref Prosjektplan – fase 2, oktober 2009		
*Medikamentbehandling, utvikling, i hht godkjent NUV-prosjekt		
Prosjektledelse/koordinering	Totalt 2010/11	2010=75%
Faglig og teknisk utviklingsarbeid	125,000	93,750
Spesjelt utstyr og programvare	1,232,350	924,263
Reiser i fhm samarbeid og studier	50,000	37,500
Rapportering, kunnskapsdeling og formidling	380,000	285,000
Diverse kostnader	199,000	149,250
	407,719	305,789
Totalt for medikamentbehandling i 2010 i hht godkjent NUV-budsjett	1,795,552	(1,795,552)
Bidrag fra NUV for 2010	(1,000,000)	
Egenandel medikamentbehandling for 2010	795,552	795,552
Anatomi og fysiologi/sykdomslære		
Totalt for anatomi og fysiologi/sykdomslære, eks organsystemet		5,206,968
**Totalt for organsystemet, 3D-animasjoner etc		1,000,000
Totalt anatomi og fysiologi/sykdomslære		6,206,968
		6,206,968
Ref beskrivelse av anatomi og fysiologi/sykdomslære		
SUM kostnader nettsykepleie 2010 UJA/UIS, eksklusiv NUV-bidrag – kun utviklingskostnader, ikke gjennomføring		
		7,002,520
		7,002,520
Ref NUV-søknad, "Spill som melodikk innen sykepleiefaget"		
Ref NUV-tildelingsbrev: bidrag på kr 1 mill i 2010 og kr 0,5 mill i 2011		

Prosjektbeskrivelse: Anatomi og Fysiologi / Sykdomslære

Universitetet i Stavanger (UiS) startet høsten 2009 en nettbasert sykepleierutdanning på deltid over fire år. Samtidig startet Universitetet i Agder (UiA) en "distriktsvennlig" sykepleierutdanning på fulltid (tre år) på oppdrag fra en rekke Agderkommuner.

Universitetene har i planleggings- og utviklingsfasen hatt nær kontakt, og har også samarbeidet om og delt på utvikling av digitalt læringsmaterieell for det første semesteret på sykepleierutdanningen. Fagpersoner ved UiA har laget deler av det sykepleiefaglige innholdet, mens fagpersoner ved UiS har laget resten. Alt blir "sydd sammen" ved UiS sin avdeling for utvikling av digitalt læringsmaterieell, NettOp. Det ferdige materiellet kan da i sin helhet benyttes av begge utdanningsinstitusjonene.

Etter som vi på denne måten utnytter kompetanse og kapasitet hos hverandre (og dermed unngår dobbeltarbeid), ser vi nytten av å fortsette samarbeidet om utvikling av digitale læringsmidler.

Et stort emne innen sykepleierutdanningen er faget sykdomslære, som i tillegg til selve sykdomslæren omfatter generell patologi, førstehjelp, farmakologi og medikamentregning.

Både Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og de fleste andre utdanningsinstitusjoner med sykepleierutdanning har et faglig administrativt problem knyttet til sykdomslære: Fagtemaene undervises i hovedsak av legespesialister innenfor sykehussystemet, som ikke er ansatt ved utdanningsinstitusjonene. Dette påfører hver enkelt utdanningsinstitusjon relativt store kostnader knyttet til innleide forelesere, og forelesningene må tilpasses den enkelte forelesers arbeidsplan. En ser også at det er vanskelig å få til kontinuitet i undervisningen, i og med at det er relativt stor utskifting blant foreleserne.

Forelesningene innen sykdomslære er som nevnt gjort av legespesialister og holder en høy faglig kvalitet. Til tross for dette, har man liten kontroll på om innholdet i forelesningene dekker sykepleierens læringsutbytte innen faget. Et kjent problem er at faglærer til tider kan gå mer i dybden i fagstoffet enn det som er nødvendig for en sykepleier.

På bakgrunn av dette ser vi behov for å lage et sykdomslærefag som i større grad er tilpasset sykepleierstudentene. Vi ønsker å lage et nettbasert tilbud som har lang levetid, og som muligens kan danne grunnlag for et nasjonalt eller undervisningsmaterieell på dette fagområdet.

Det vi ønsker er følgende:

- Å lage et komplett nettbasert læringsmaterieell som kan helt eller delvis erstatte de forelesningene som tilbys innen sykdomslære på sykepleierstudiet i dag.
- Inngå langsiktige avtaler med fagpersoner/fagmiljøer som kan kvalitetssikre det faglige innholdet over tid.
- Utvikle 3D-animasjoner av organsystemer for bruk i auditorieundervisning og til nettbasert undervisning. Først og fremst sykepleierstudenter, men også for biologistudenter, lærerstudenter og videregående skole.

- Gi læringsmateriellet teoretisk innhold, men i tillegg også oppgaver og andre typer interaktivitet. På denne måten sikrer man at studentene arbeider aktivt med stoffet.
- Lage et system som gjør det enkelt for fagpersoner å oppdatere det faglige innholdet, og som gjør det enkelt å monitorere studentenes progresjon etter hvert som de arbeider med stoffet.

I tillegg til Universitetet i Agder har UiS samarbeidet med University of Nottingham (UoN) på nettskykepleieprosjektet. De har gitt signaler på at de ønsker en utvidelse av samarbeidet, noe UiS ser nytten av. Ved å fordele arbeidet på flere institusjoner vil vi kunne dra nytten av hverandres sterke sider. Hvis vi i tillegg involverer internasjonale partnere, vil dette kunne danne grunnlag for et undervisningsopplegg på engelsk.

Produsent, NettOp

Karsten Tillerli

Søknadsskjema for prosjektmidler 2010 – endelig søknad

Søknadsfrist 16. november 2009

MERK: Alle felter i skjemaet skal fylles ut, også de feltene som var med i søknad for prekvalifisering.

1. Søker, prosjekt

a) Søkerinstitusjon (universitet eller høyskole)

Navn	Adresse	Postnummer	Poststed
Universitetet i Stavanger		4036	Stavanger

b) Prosjekttittel (maks. 100 tegn)

Spill som metodikk innen sykepleiefaget

c) Fagområde (kryss av)

☐	Humanistiske og estetiske fag
☐	Samfunnsfag og juridiske fag
☐	Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag (inkludert matematikk)
☒	Helse- sosial og idrettsfag (inkludert medisin)
☐	Økonomiske og administrative fag
☐	Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk
☐	Flerfaglig/tverrfaglig (Fyll ut tekstfelt for mer informasjon)

Hvis flerfaglig, skriv inn hvilke fag:

--

2) Samarbeidspartnere og samarbeidsopplegg i prosjektet

NB: Legg ved samarbeidsavtaler/intensjonsavtaler

a) Hvem er med i samarbeidet (legg til rader etter behov)

Navn	Adresse	Postnummer	Poststed
Universitetet i Agder	Gimlemoen 25a	4630	Kristiansand S

b) Hva er formålet med samarbeidet, hva er de ulike samarbeidspartenes rolle, hvordan er ansvarsfordeling og organisering tenkt, m.v.

Formålet med samarbeidet vil være å vinne erfaring med utvikling og bruk av dataspillbaserte løsninger for et pedagogisk formål og konkret teste dette som metode i emnet legemiddelhåndtering/-regning i sykepleierutdanning. Emnet er kritisk viktig, men har høy strykprosent. Studentene sliter med forståelsen. Vi vil derfor prøve en helt annen metode enn tradisjonelt, for å se om vi kan få bedre læringsresultat. Metoden er læringsaktiv og engasjerende, som skal motivere til trening på avgjørende oppgaver i det aktuelle emnet.

Gjennom avdeling for utvikling av digitale læremidler, NettOp (www.uis.no/nettop), har UiS nødvendig, dedikert utviklingskompetanse og erfarne prosjektledere for denne typen utviklingsarbeid. UiA har ikke en tilsvarende utviklingsavdeling. UiS, ved NettOp, vil derfor stå ansvarlig for utviklingsarbeidet, med faglig ansvarlig fra Institutt fra helsefag. UiA, ved Institutt for helse- og sykepleievitenskap, vil bidra med nødvendig fagdidaktisk kompetanse, men primært være ansvarlig for evaluering.

I tillegg vil vi vurdere å knytte til oss eksterne, profesjonelle spillutviklere som periodevis kan være samlokalisert og jobbe tett med vårt eget utviklingsteam på campus. I motsetning til å sette ut rene utviklingsoppdrag, innebærer denne modellen i større grad kompetanseoverføring til våre egne utviklere, som for oss vil være et mål i seg selv. Dette er en modell vi har lært av universitet som har hatt liknede utviklingsprosjekt i USA. Modellen krever imidlertid tilstrekkelig finansiering. Vi vil mao avgjøre den endelige organiseringen av utviklingsarbeidet når vi ser den totale finansiering prosjektet oppnår.

3. Prosjektansvarlig

a) Prosjektleder eller ansvarlig/kontaktperson

Navn	Tittel	Adresse	Telefon	e-post
Venche Hvidsten	Universitetslektor	Universitetet i Stavanger, Institutt for helsefag, 4036 Stavanger	IHE: 51834100 Kontor: 51834269 Mobil: 91590069	venche.hvidsten@uis.no

b) Faglig prosjektansvarlig

Navn	Tittel	Adresse	Telefon	e-post
Karsten Tillerli	Prosjektleder	Universitetet i Stavanger, NettOp, 4036 Stavanger	Kontor: 51833046 Mobil: 40478378	

4. Kort prosjektbeskrivelse (ca 1 side)

Gi en kortfattet, klar og oversiktlig presentasjon av prosjektet, med fokus på sentrale momenter som: Prosjektets bakgrunn, mål, problemstillinger og tiltak.

Bakgrunn for prosjektet

Sykepleiestudentene skal igjennom mange forskjellige tema i sin utdanning. Alt fra det rent sykepleiefaglige, til anatomi/fysiologi og sykdomslære. Vurderingen av studenten i disse del-temaene skjer i hovedsak ved hjelp av en gradert bokstavkarakter eller bestått/ikke bestått. Når det gjelder legemiddelhåndtering/-regning må studentene i følge Forskrift for rammeplan for sykepleierutdanning av 2008 paragraf 4, levere minst en feilfri besvarelse.

Legemiddelhåndtering/-regning tar for seg blant annet:

- hvordan et medisinskap/rom ser ut
- hvordan grupper av medisiner er plassert
- kunnskap om hvordan ulike medikamenter skal gis i form av tabletter, injeksjoner, intravenøst osv
- virkning/bivirkning
- interaksjon med andre medikamenter og mat
- kontraindikasjoner (en tilstand eller faktor som forhøyner risiko forbundet med bruken av et bestemt legemiddel)
- kjennskap til medikamentmerker som er av samme type
- kjennskap til regelverk for håndtering av legemidler og kontroll av legemidler

I samfunnet har minst en av ti sykehusinnleggelses av eldre sammenheng med legemiddelbruk. Dette kan skyldes feil fra pasienten, sykepleieren eller legen sin side. Konsekvenser av feilbehandling kan bli store (Helsetilsynet, tilsynsmelding 2008). Studier i norske sykehjem har vist at pasientene blir både under- og overbehandlet. Sykepleierne har som oppgave å observere reaksjoner på medikamenter og har et stort ansvar her. Det har også vist seg at kommuner ikke har et godt nok sikringssystem for legemiddelhåndtering og mange feil blir gjort av den grunn (Helsetilsynet 2008). I 2008 hadde helsetilsynet 44 klager på tjenester under opphold i sykehjem. 18 av disse gjaldt legemiddelbehandling (Helsetilsynet 2008). Legemiddelhåndtering et stort og alvorlig tema både i utdanningen av sykepleiere og i yrkeslivet etterpå.

Prosjektets problemstillinger og mål

Sykepleierstudentene har slitt med forståelse av medikamenthåndtering og -regning i minst 30 år. Ved UiS har studentene tre forsøk på feilfri besvarelse. I 2009 måtte studenter slutte utdanningen på grunn av ikke bestått medikamenttest. Dette er et stort stressmoment for studentene. Strykprosent ved UiS ved første forsøk har i de tre siste årene vært på 36 - 39 %. Ved andre forsøk ligger strykprosenten på det samme. Strykprosenten har variert på landsbasis, men har vært oppe i 50 % ved noen høgskoler.

Dette er et stort problem ved de aller fleste sykepleierutdanningene. Noe av årsaken kan være dårlige basiskunnskaper i matematikk fra videregående skole. Vi vil nå prøve ut nye pedagogiske metoder og verktøy for å prøve å øke forståelsen for medikamenthåndtering og medikamentregning. I første omgang vil vi teste dette på studenter i de desentraliserte sykepleierutdanningene ved UiS og UiA, og løsningen må dermed være nettbasert. Imidlertid er behovet for en ny løsning åpenbart også stor i de ordinære utdanningene og i helsesektoren for øvrig.

Mens legene foreskriver medisin og dosering, er det sykepleierens ansvar å håndtere medikamenter i henhold til legens dosering. På helseinstitusjoner foretas medisiner gjennom injeksjoner, og doser blandes ofte manuelt. Noen medikamenter kommer i pulverform og må blandes ut i væsker. Andre ganger er det i tablettform der en må regne ut dosen nøye. Man får da regnestykker med flere variable (vekt, volum, osv.). Det er meget viktig at studentene forstår disse regneoperasjonene for å kunne sikre at pasientenes medisiner skjer på en forsvarlig

måte.

Nettbaserte dataspill omfatter de fleste av de egenskapene i data- og nettverksteknologiene som vi kan forklare som de ypperste og unike i disse teknologiene. Vi har i lang tid hatt som mål å ta i bruk spillteknologi som didaktisk virkemiddel. Slike løsninger er imidlertid krevende teknisk, økonomisk og tidsmessig å utvikle og dermed gjerne forbeholdt kritisk viktige eller problematiske fag. Vi mener legemiddelhåndtering/-regning er et typisk slikt fagområde. Det har vist seg over lang tid problematisk både for studentene, utdanningsinstitusjonene og helsevesenet og kan i sin ytterste konsekvens også medføre alvorlige skader og død for pasienter som eventuelt utsettes for feilmedisinering som følge av manglende kunnskap og erfaring blant dem som håndterer medikamentene. Legemiddelhåndtering/-regning er mao et typisk fagområde det er behov for nytenkning.

I USA er spill et anerkjent pedagogisk virkemiddel, som spesielt blir brukt både i undervisning og behandling i helsesektoren fordi det appellerer til flere og andre læringsformer enn tradisjonelle. Simulering av virkeligheten i scenarier, med alle mulige konsekvenser som utfall, lar studentene gjennom syn, hørsel, handling og samhandling behandle problemstillinger i andre former enn tradisjonell undervisning, eller som det ville være uforsvarlig å la dem øve i virkeligheten. Spillbasert læring er en aktiv læringsform som bl.a også "kvalitetsreformen" (St.meld. nr. 27) etterspør.

Vi har forsøkt å hente erfaringer fra USA, blant annet ved deltakelse på konferansen "Games for Health", og ved selv å arrangere konferanse knyttet til temaet. Vi har tidligere også arrangert en egen konferanse om såkalt "digital game based learning", eller dataspillbaserte pedagogiske løsninger.

Som en følge av prosjektet, ønsker vi å gi studentene en økt forståelse av problemstillingene knyttet til legemiddelhåndtering/-regning, samtidig som de gis en mulighet til å øve på legemiddelregningen uten at det går ut over liv og helse. Ved å innføre spillmetodikk håper vi å oppnå et bedre læringsutbytte innenfor et fagområde som sykepleiestudentene ofte oppfatter som vanskelig. Ved å ta i bruk denne type metodikk, mener vi at vi vil gjøre studentene mer trygge og dermed redusere en vesentlig stressfaktor i utdanningen.

Foreløpig plan for realisering

Vi gjennomfører et forprosjekt høsten 2009 for å klarlegge tekniske løsninger og finne eventuelle private underleverandører og samarbeidspartnere. Dette er nødvendig for å holde framdriftsplanen. Våren og sommeren 2010 vil i sin helhet gå med til utvikling og testing av spillet, før studentene kan ta de første løsningene i bruk i høstsemesteret 2010. Evaluering vil foregå parallelt, og rapport foreligge ved prosjektrapportering, 1. kvartal 2011.

Forventede resultater/tiltak

Metodene og løsningen som utvikles vil, i tillegg til forbedret resultat for studentene, gi kunnskap om bruk av spillteknologi som didaktisk virkemiddel i høyere utdanning. Videre vil prosjektet bygge kompetanse hos egne ansatte, som dermed kan utvikle tilsvarende løsninger for andre emner.

Som nevnt tildiger, er spillutvikling er kostnadskreven. Vi vil derfor undersøke muligheten for også å få private finansieringskilder til prosjektet. Men dette er foreløpig ikke avklart. Derfor ser vi for oss realisering av en spilløsning et sted **mellom to ytterpunkt** alt avhengig av den finansiering vi totalt sett oppnår:

- Laveste nivå av finansiering – kun fra NUV, samt egeninnsats fra UiS:
Begrenset løsning med fokus på **medikamentregning** tentativt fremstilt med tre innfallsvinkler: 1) i tradisjonell matematisk form, 2) i konkret, visuell form av medikamenter i ulike former og størrelser, og 3) med et "konsekvensbarometer" som viser effekt av beregnede doser medisinering av pasient i ulike situasjoner. Disse tre innfallsvinklene står i et samspill som studentene kan velge å forholde seg til samlet eller etter behov og læringsformål. Et vesentlig formål vil være å teste og evaluere dataspill som pedagogisk virkemiddel.
- Høyeste nivå av finansiering – tilstrekkelig privat finansiering i tillegg til finansiering fra NUV og egeninnsats fra UiS:
Basert på den enkleste løsningen, vil vi utvide omfanget bl.a med ulike, relevante scenarier og virtuelle miljø tett opp mot den virkeligheten sykepleierne vil møte i helsevesenet. I sin enkleste form, vil studenten måtte forholde seg til virtuelle karakterer i løsningen. Med tilstrekkelig finansiering, ønsker vi imidlertid en flerbrukerløsning hvor studenter, veilederer og andre kan stå bak de ulike karakteren i

sanntid. Slik interaksjon og samhandling gjør scenarier mindre forutsigbare og dermed mer realistiske, samtidig som studentene kan få innblikk i flere sider av **medikamenthåndtering** – ikke minst pasientens.

Vi vil uansett starte med den enkleste løsningen, men utvikle denne slik at den kan videreutvikles.

5. Kort om prosjektet i forhold til Norgesuniversitetets føringer, m.v.

a) Overordnede føringer: Hvordan vil prosjektet bidra til bedre tilgang og kvalitet i høyere utdanning? Hvordan vil prosjektet bidra til utvikling og formidling av kunnskap om pedagogisk bruk av IKT?

Pedagogiske, dataspillbaserte løsninger er fortsatt lite prøvd i høyere utdanning i Norge. Prosjektet skal utvikle og teste slike løsninger i sykepleierutdanningen. Økt kunnskap om utvikling og anvendelse av dataspillbaserte, løsninger og de metodene dette innebærer, vil i seg selv kunne bidra til **pedagogisk bruk av IKT** som generelt gir **bedre tilgang og kvalitet i høyere utdanning**.

Emnet legemiddelhåndtering/-regning er, som beskrevet under pkt 4, av en slik art at det er godt egnet for utprøving. Gjennom utviklingsarbeidet i prosjektet, vil vi på følgende måter konkret bidra til bedre tilgang og kvalitet på sykepleierutdanningen og dette emnet spesielt:

- Løsningen som skal utvikles, vil være en vesentlig virkemiddel i UiSs og UiAs nettbaserte og desentraliserte sykepleierutdanninger. Disse oppleggene er nettopp utviklet og etablert som et tilbud for å øke fleksibiliteten i gjennomføringen og tilgangen til utdanningene, for dermed å øke rekrutteringen og møte en dokumentert etterspørsel etter sykepleiere i helsevesenet.
- Metoden prosjektet baseres på, tilfredsstillende andre lærestiler og strategier enn det legemiddelhåndtering/-regning tradisjonelt er undervist på. Dette gjør emnet faglig sett mer tilgjengelig og bidrar til at flere studenter oppnår et tilfredsstillende læringsutbytte – både i den nettbaserte, desentraliserte utdanningen og den ordinære, campusbaserte.
- Pedagogiske løsninger basert på dataspill representerer også en moderne bruk av IKT som medium, som spesielt appellerer til yngre målgrupper og den kulturen disse er en del av. Slike virkemidler kan derfor gi økt rekruttering og slik sett økt tilgang til utdanning.
- Som beskrevet under pkt 4, er legemiddelhåndtering/-regning problematisk både for studentene, utdanningsinstitusjonene og helsesektoren, men mer alvorlig også kritisk for liv og helse. Dagens situasjon tilsier mao et behov for å supplere utdanningen av sykepleier med andre metoder og undervisningsløsninger. Prosjektets bidrag kan dermed være et svært konkret bidrag for å øke kvaliteten på utdanningen betydelig.
- Nasjonalt er strykprosenten i legemiddelhåndtering/-regning opp mot 50%. Kravet til sykepleierstudentene er imidlertid en 100% feilfri besvarelse på eksamen. Løsningen prosjektet skal utvikle, kan potensielt bidra til å redusere og frigjøre de både betydelige menneskelige og økonomiske ressursene som nå brukes på gjentatt eksaminering. Som synergi, kan dette styrke og gi bedre kvalitet også på utdanningen for øvrig, eller frigjøre ressurser og tid til aktuell forskning.
- Metoden som prosjektet baseres på og løsningen som skal utvikles og testes, gir potensielt bedre læringsutbytte og dermed en redusert sannsynlighet for stryk. Dette reduserer studentenes bekymringer for det aktuelle emnet vi skal teste løsningen på, tar ned stressnivået og gir dermed økt selvtilit og følelse av mestring. Dette er generelt bra for læringsutbyttet og kvaliteten på studentenes prestasjoner i utdanningen.

Prosjektets viktigste mål er å vinne erfaring med metoder i dataspill og utvikling og anvendelse av pedagogiske løsninger basert på disse. Som beskrevet under pkt 4 og pkt 6, omfatter "dataspill" alle de egenskapene ved IKT som kan beskrives som unike. Brukt pedagogisk, gir mao dataspillbaserte IKT-løsninger reelt sett nye

pedagogiske muligheter. Sammenliknet med tradisjonelle metoder for læring, kan denne typen løsninger og metoder for kritiske og problematiske fagområder både vise seg mer effektive og helt nødvendige. I universitets- og høyskolesektoren, er det imidlertid få miljø som har de nødvendige ressursene og kompetansen til slikt utviklingsarbeid. Både for vår egen del, men åpenbart også for sektoren for øvrig, vil det nettopp derfor være sentralt i prosjektet å dokumentere våre erfaringer i utviklingsarbeidet, aktuell teknologi, de metodene den innebærer og anvendelsen av de dataspillbaserte løsningene vi utvikler for emner i høyere utdanning. Dette vil være et viktig erfaringsgrunnlag for fremtidig utviklingsarbeid og god, pedagogisk anvendelse av dataspillbaserte løsninger.

Utviklingsarbeidet i prosjektet og **utvikling av kunnskap** om pedagogisk bruk av dataspillbaserte løsninger, vil kreve mesteparten av de tilgjengelige ressursene innenfor rammene av et eventuelt bidrag fra NUV. I prosjektet vil det derfor være nødvendig å fokusere på effektiv **formidling av den kunnskapen** som oppnås, med to mål:

1. Nå de profesjonelle utviklingsmiljøene i sektoren som vil ha evne til å utvikle pedagogiske, dataspillbaserte løsninger, erfaringer om det tekniske utviklingsarbeidet og design av spillbaserte løsninger.
2. Nå flest mulig av interesserte fagansvarlige og utdanningsledere med informasjon om dataspill som metode og det pedagogiske potensialet slike løsninger kan innbære.

b) Institusjonell forankring: Hvordan er prosjektet forankret i søkerinstitusjonen og institusjonens strategi(er)?

Både UiS og UiA har vedtatte strategier for nettbaserte, desentraliserte og fleksible utdanninger. For UiS' vedkommende, er dette slått fast i Strategidokument for UiS, 2009-2020. "*Mål og strategiske føringer for virksomhetsområdene Utdanning og læringsmiljø*", sier at disse blant annet skal oppnås ved å "*videreutvikle undervisningsmangfoldet av tilrettelagt undervisning, selvstudium, nettbasert undervisning, simulatorbasert læring og andre læringsformer i samarbeid med studentene*". Utvikling av ulike digitale læremidler og nettbaserte studietilbud inngår i denne strategien. Utviklingsgruppen, NettOp, ble opprettet ved vedtak i UiS-styret for å være et kompetansesenter og bistå i utvikling og implementering av slike løsninger.

Mer konkret, vil de løsningene som utvikles i prosjektet inngå i de nettbaserte og desentraliserte sykepleierutdanningen både på UiS og UiA. Dette er utdanningstilbud som begge institusjoner har etablert som strategiske satsninger.

Samarbeid generelt mellom UiS og UiA, er for øvrig nedfelt i en egen intensjonsavtale signert av de respektive rektorer ved begge institusjoner. Samarbeidet i prosjektet er mao i seg selv også i tråd med universitetenes strategier.

6. Nærmere om pedagogisk tilrettelegging og bruk av teknologi, samarbeid med arbeidslivet og deling av digitale læringsressurser. (Fyll inn det som er aktuelt for ditt prosjekt)

a) Beskriv pedagogisk tilrettelegging og bruk av læringsteknologi - i tilknytning til studieorganisering, undervisningsopplegg, vurderingsformer og eksamen i prosjektet. Gi en pedagogisk/ didaktisk begrunnelse for de valg som er gjort.

Pedagogisk tilrettelegging og bruk av læringsteknologi

Målsetningen med prosjektet er ikke utviklingen av et konkret studium eller emne. De metodene vi vil undersøke og løsningene vi konkret skal utvikle, vil likevel være sentrale i emnet legemiddelhåndtering/-regning i de nettbaserte og regionale bachelorutdanningene i sykepleie ved UiS og UiA. Målsetningene med begge utdanningene er å øke rekrutteringen til sykepleieryrket, spesielt i distriktene ved å tilby et desentralisert

utdanningsopplegg. Begge utdanningstilbudene er i stor grad nettbaserte, kombinert med samlinger. Dette gjelder da også for emnet legemiddelhåndtering/-regning, som prosjektet basers på.

Studieorganisering

I den form som vi ønsker å utvikle og tilby emnet legemiddelhåndtering/-regning, vil dette for første gang bli benyttet i den desentraliserte utdanningen, høsten 2010. De aktuelle studentene vil på det tidspunktet ha gjennomført de grunnleggende emnene i sykepleierutdanningen, og vil være godt erfarne nettstudenter. I neste omgang vil løsningen også bli benyttet i den ordinære sykepleierutdanningen.

Undervisningsopplegg, vurderingsformer og eksamen i den desentraliserte, nettbaserte sykepleierutdanningen generelt

Det faglige kravet og innholdet i de desentraliserte, nettbaserte sykepleierutdanningene er i prinsippet det samme som i de ordinære. Studentene vil ha det samme pensum og skal levere de samme øvinger som de ordinære studentene, på vanlig måte gjennom LMS. Nettet vil imidlertid bli benyttet både til undervisning, øvinger, samarbeid, veiledning, informasjon og i administrasjonen av studiet. Praktiske øvinger vil bli gjennomført på samlinger. Den vesentligste forskjellen i det nettbaserte opplegget, vil være frafallet av ordinære forelesninger og den direkte kontakten mellom studentene og studentene, foreleserne og veilederne. I utviklingen og gjennomføringen av studiet, er det derfor disse delene vi fokuserer på. Med noe ulik praksis mellom UiS og UiA, benyttes generelt følgende elementer og metoder i undervisningsopplegget:

- **Nettbaserte forelesninger, digital, interaktiv litteratur og podcasts:**
Forelesninger vil bli tatt opp og satt sammen med illustrasjoner og enkle øvinger. Disse vil bli kombinert med et eget læremiddelkonsept utviklet for studiet – i form av digitale, interaktive kompendier (utviklet bl.a med støtte fra NUV). Distribuert på nett, kan disse enkelt bli videreutviklet og oppdatert. De kan skives ut til papir. Men brukt i sin digitale form, vil kompendiene ha egenskaper for søk, gjenfinning, egne notater og markeringer og video, interaktive illustrasjoner, øvinger og simuleringer. Både forelesningene og lydversjoner av de digitale kompendiene vil i tillegg bli publisert som nedlastbare lydfiler, som podcast til iPods, MP-spillere, mobiltelefoner etc, som gir studentene meget stor fleksibilitet og en helt ny måte pensum kan tilegnes.
- **Nettbaserte konferanse- og samhandlingssystem:**
Undervisningsløsningene vil i hovedsak være asynkrone og kan brukes gjentatte ganger og etter studentenes eget ønske og behov. Dette er hensiktsmessig i et nettbasert, regionalt studieopplegg hvor studentene normalt er atskilt. Men for å sikre tilfredsstillende progresjon og at studentene fullfører sine studier, krever et slikt opplegg jevnlig oppfølging samlet og individuelt. Utenom samlingene, vil dette foregå via nettbaserte konferansesystem som Skype og Adobe ConnectNow, som har mulighet for synkron, toveis tale, video og deling av ulike typer datakilder. Verktøy som Adobe Buzzword og GoogleDocs, vil eksempelvis bli benyttet til samhandling og samskriving av oppgaver. I motsetning til tradisjonelle videokonferansesystem, krever ikke de nettbaserte systemene spesielt utstyr, som gjør det vesentlig enklere å kommunisere og samhandle med den enkelte student der han eller hun befinner seg.
- **Administrasjon:**
I tillegg benyttes et ordinært LMS (Learning Management System – eller virtuelt læringsmiljø) til samarbeid, informasjon og i administrasjonen etc.
- **Vurdering og eksamen:**
Grunnleggende bruk av de læremidlene og det innholdet som utvikles spesielt til utdanningene, kan registreres i LMS. Dette vil være et elementært virkemiddel for å vurdere studentenes progresjon. De mer formelle vurderingsformer vil foregå på samme måte som for ordinære studenter, ved oppgaveinnlevering eller øvinger i LMS. Praktiske øvinger vurderes på samlinger og i praksisperioder. I første omgang vil de eksamener som normalt er skoleeksamener, foregå på campus, på ordinær måte. Årsaken til dette er usikkerhet om en nettbasert eksamen, eventuelt med desentralisert ID-kontroll, vil være en formelt akseptabel form for eksaminering. Det er likevel en intensjon å få til også nettbasert eksaminering etter hvert i den regionale sykepleierutdanningen.

Undervisningsopplegg for emnet legemiddelhåndtering/-regning spesielt

Emnet er basert på det samme undervisningsopplegget som den desentraliserte, nettbaserte sykepleierutdanningen for øvrig (beskrevet ovenfor). Emnets kritiske innhold og problematiske karakter (beskrevet i del 4) tilsier imidlertid behov for andre virkemidler i tillegg. Vi tror metoder fra dataspill og pedagogiske løsninger basert på disse vil være et godt og nødvendig virkemiddel.

Pedagogisk begrunnelse for de spesielle valg vi vil gjøre for legemiddelhåndtering/-regning

Simulering av virkeligheten er en viktig metode som allerede brukes innenfor undervisning i sykepleie i sykepleielaboratoriet og på SAFER (www.safer.net), som er et samarbeid mellom UiS, Stavanger Universitetssjukehus og Lærdal Medical A/S. Her trenes ferdigheter, teamarbeid og beslutningstaking i ulike situasjoner. Nettet og datateknologien gir nærliggende, men også helt nye muligheter for øving av ferdigheter.

Simuleringer er basert på objektive forhold – konkrete handlinger, operasjoner, prosesser etc. Dataspill bygger på simuleringer, men skiller seg fra disse med et lag av subjektive, engasjerende virkemidler som typisk også definerer spillets sjanger. Raph Koster, *Chief Creative Officer for Sony Online Entertainment*, reflekterer i sin bok *A Theory of Fun for Game Design* (Paraglyph Press, Arizona) på hva spill er og hvorfor de engasjerer. Alle spill dreier seg om å oppnå et resultat. For å oppnå dette, må den som spiller lære seg spillet. Forutsatt at dette ikke gjøres som følge av ytre tvang, kan læring kun oppnås ved at spilleren finner spillet engasjerende. Hvis ikke, vil spillerne ganske enkelt oppleve spillet kjedelig og slutte å spille. Koster beskriver dette som spillens egenskaper for læring, og at det fundamentale virkemiddelet i alle spill nettopp er læring. Uten at det er åpenbart for spillerne, lærer nemlig spillet spilleren hvordan han eller hun best skal handle for å oppnå tilfredsstillende progresjon og best mulig resultat i forhold til spillets mål og rammer. Spilleren opplever dette som mestring, som er spillerens motivasjon for å fortsette spillet. Og dette er vesentlig, i følge Koster. Ved mestring belønner nemlig hjernen oss med en følelse av triumf og glede, som gjerne også gir seg et konkret utslag i et smil. Koster (s 40) definerer dette som *"the theory of fun"* for spill:

"Fun from games arises out of mastery. It arises out of comprehension. It is the act of solving puzzles that makes games fun."

Spillets pedagogiske potensial bygger på denne egenskapen – engasjerende og selvmotiverende – som også er utgangspunktet for hvorfor vi vil utforske og teste spill som metode. En spillbasert løsning på nett, gir oss i tillegg muligheten til å ta i bruk alle de spesielle virkemidlene som nettet og digitalteknologien gir oss for å fremstille emnet legemiddelhåndtering/-regning visuelt, multimedialt og interaktivt. Vi oppfatter at de fleste av de studentene som sliter med legemiddelhåndtering/-regning, gjør dette fordi de mangler matematisk forståelse. En spillbasert, multimedial løsning gjøre det mulig for oss å fremstille problemstillingene i emnet i en annen form enn matematisk. Psykologen Howard Gardner, godt kjent for sin *flerintelligensteori*, har avdekket at vi alle, uavhengig av hvor intelligente vi er, har ulike kognitive forutsetninger for å oppfatte, forstå og løse en problemstilling. Dette betyr ikke at vi ikke alle kan løse den samme problemstillingen, men at vi alle vil ha ulike strategier for å gjøre det. Dette betyr også at vi i lærer ulikt.

Høyere utdanning i særdeleshet har tradisjonelt tilrettelagt undervisning *matematisk* eller *tekstlig*. I Gardners teori, tilfredsstillende dette kun to av en rekke, likestilte og i befolkningen like utbredte menneskelige intelligenser (åtte i Gardners mest kjente publikasjoner, men i senere tid mener han å ha dokumentert flere). Vitenskapene er i stor grad *matematisk* og *tekstlig* fundert. Slik sett, er det gjerne ikke unaturlig at høyere utdanning tradisjonelt også har vært det. Sykepleie er imidlertid et profesjonsstudium som det er grunn til å tro primært tiltrekker seg studenter som først og fremst er "intelligente", i Gardners begrepsverden, på annet vis enn *matematisk* og *tekstlig*. Dette er studenter som ønsker å jobbe praktisk for, med og nær mennesker. Begreper som *visuell*, *romlig* eller *sosial intelligens*, er mer nærliggende denne gruppen. Målet med de løsningene vi skal utvikle og teste, vil være å omsette de matematiske og logiske modellene som åpenbart ligger til grunn i legemiddelhåndtering/-regning, i en form som i større grad appellerer til vår målgruppe av studenter, som en digital, nettbasert løsning gir rike muligheter for. Med tanke på sin egen teori, pekte Gardner allerede i 1996 på dette potensialet:

"New multimedia work may enable ordinary students to gain an understanding that may have been accessible only in the extraordinary classrooms in years past."

Selvfølgelig er det fortsatt mulig å hevde at en digital, nettbasert løsning faktisk ikke er spesielt egnet verken for en *visuell, romlig* eller *sosial* tilnærming. Og selvfølgelig, den kan ikke erstatte virkeligheten på noen av disse områdene. Men sammenliknet med de undervisningsopplegg som tradisjonelt er benyttet i emnet, og det faktum at det vil være for risikabelt å gjennomføre undervisningen med ekte medisiner, på virkelige pasienter, er faktisk en digital løsning i praksis kanskje den beste.

Som vi var inne på innledningsvis, gir teknologien oss svært gode muligheter for nettopp simulering og visualisering, som i et spill tilføres scenarier og krav til handlinger og prestasjoner gitt av de mer subjektive forhold som påvirker en sykepleiers arbeidssituasjon – også sosiale. Innenfor universet i en dataspillbasert løsning, kan vi med andre ord la studentene lære seg et kritisk viktig emne og trene livsviktige ferdigheter på en for alle betryggende og tilfredsstillende måte.

b) Beskriv innholdet i samarbeidet med parter i arbeidslivet. Hvordan brukes samarbeidet til å utvikle studietilbud og til å bruke arbeidsplassen som læringsarena? Utvikles det spesielle studiemodeller?

Spørsmålet er i utgangspunktet lite aktuelle for prosjektet. Men den løsningen vi vil utvikle, vil være svært aktuell også for virksomheter i helsesektoren. I det minste, ønsker vi derfor å presentere løsningen for sektoren. Innenfor rammene av prosjektet, vil det imidlertid ikke være mulig å utvikle en egen studiemodell for dette formålet. Likevel ser vi for oss at virksomheter i helsesektoren som ønsker å anvende løsningen i egen regi, kan få anledning til dette – forutsatt at dette ikke innebærer kommersiell utnyttelse.

c) Beskriv innholdet i samarbeid om deling av åpne digitale læringsressurser. Hva skal deles? Beskriv læringsressursene og potensial deling. Hvordan skal det deles?

Alle resultat av prosjektet deles mellom og vil få anvendelse både på UiS og UiA. Konkret, vil den spillbaserte løsningen som skal utvikles i emnet legemiddelhåndtering/-regning (beskrevet i del 4 og 6), bli tatt i bruk i dette emnet i sykepleierutdanningene på begge institusjoner.

Alle erfaringer, evalueringer og rapporter fra prosjektet vil bli fritt tilgjengelig i våre egne kanaler på nett, på aktuelle konferanser og gjennom NUV. Dette vil være verdifull kunnskap for andre som skal utvikle eller vil ta i bruk dataspillbaserte løsninger pedagogisk.

Med bakgrunn i de alvorlige problemstillingene knyttet til emnet legemiddelhåndtering/-regning (beskrevet i del 4), vil den konkrete spillbaserte løsningen vi skal utvikle også være svært aktuell for alle andre sykepleierutdanninger og nærliggende utdanninger i Norge og helsesektoren forøvrig. Det er derfor en intensjon at løsningen skal gjøres fritt tilgjengelig på nett for ikke-kommersiell bruk. Dette innebærer imidlertid et dilemma. Emnet legemiddelhåndtering/-regning berører problemstillinger som kan få konsekvenser for liv og helse. For slike emner, medfører en offentlig tilgjengelig løsning et vesentlig større ansvar for kvalitetssikring spesielt, men også stabil drift, vedlikehold og videreutvikling, enn om vi begrenser bruken til våre egne utdanninger og studenter, som vi har kontroll på og kan ha direkte kontakt med ved behov. Verken UiS eller UiA har ressurser til uten videre å påta seg den forpliktelsen offentlig tilgang innebærer. Eventuelle feil og mangler i løsningen kan i en gitt situasjon medføre at UiS og UiA vil kunne bli stilt til ansvar. Ingen av universitetene vil ønske dette, og prosjektet vil sannsynligvis av den grunn ikke få lov til å dele løsningen fritt.

Likevel, det vil være vårt mål å få til deling. Sannsynligvis vil det innebære at kostnadene for drift, vedlikehold og kvalitetssikring må dekkes ved betaling for tilgang eller lisensiering. Hensikten vil kun være å dekke faktiske kostnader, som det må understrekes neppe vil innebære en praktisk barriere verken for institusjoner eller studenter. Løsningen vil da bli driftet fra server på UiS og tilgjengelig gjennom egen nettside og en distribuert lenke til denne fra andre aktuelle nettsted. NettOp og Institutt for helsefag ved UiS vil stå for vedlikehold og videreutvikling.

Åpen, kostnadsfri deling av digitale læringsressurser er ideelt. Det vil imidlertid være uansvarlig å etterlate en kompleks, dataspillbasert løsning i et såpass kritisk tema som legemiddelhåndtering/-regning fritt tilgjengelig på

nettett uten tilsyn og vedlikehold. Levedyktige modeller som kan sikre offentlig tilgang og videreutvikling, er sjelden tatt i betraktning når fri deling av digitale læringsressurser er etterspurt. Med økt omfang av digitale læremidler av høy kvalitet, er det imidlertid i økende grad også behov for å drøfte slike modeller. Et alternativ vil eksempelvis være en mulighet for tilgang til midler fra NUV og andre offentlige kilder for å sikre fri tilgang av de beste og mest aktuelle ressursen for offentligheten.

7. Om studietilbud som inngår i prosjektet: Omfang og målgrupper, m.v.

Disse spørsmålene er relevante for de fleste prosjektsøknadene, som omfatter utvikling av konkrete kurs/studietilbud. Evt. andre kan gå videre til punkt 8.

a) Navn på studietilbud

Ikke direkte relevant for prosjektet. Utviklet løsning inngår imidlertid i emnet legemiddelhåndtering/-regning i bachelorutdanningen i sykepleie.

b) Formell kompetanse som studiet/studiene vil gi – oppgi hvor mange studiepoeng.

Ikke direkte relevant for prosjektet. Se for øvrig 7a, som også gir kompetansekravet.

c) Hva er målgruppene for studiet/studiene? Oppgi i hvilken grad det dreier seg om henholdsvis fjernstudenter og campusstudenter. Vil tilbudet bli gitt regionalt eller nasjonalt?

Ikke direkte relevant for prosjektet. Se for øvrig 7a. I utgangspunktet vil den utviklede løsningen i prosjektet bli tatt i bruk de desentraliserte og nettbaserte sykepleierutdanningene ved UiS og UiA. Tilbudet er foreløpig regionalt. Løsningen vil etter hvert også tas i bruk i den ordinære, campusbaserte utdanningen.

d) Hva vet man om behov for og etterspørsel etter tilbudet? Hva er antatt realistisk rekruttering til tilbudet?

Ikke direkte relevant for prosjektet. Se for øvrig 7a. Behovet for sykepleiere er ekstraordinært stort. De desentraliserte, nettbaserte sykepleierutdanningen er opprettet nettopp med det som formål å øke tilfanget av kvalifiserte sykepleiere. Behovet for tiltak i det aktuelle emnet, legemiddelhåndtering/-regning, som prosjektet baserer seg på, er stort. Se beskrivelse under pkt 4.

e) Liknende tilbud: Er det utviklet liknende tilbud gitt som IKT-støttet fleksibel utdanning? I så fall hvilke? Hvis ja, hvordan skiller dette prosjektet seg fra de eksisterende tilbudene?

Ikke direkte relevant for prosjektet, som først og fremst omhandler metode.

8. Kunnskapsutvikling, erfaringsdeling og formidling fra prosjektene

Norgesuniversitetet forutsetter at kunnskapsutvikling og formidling av erfaringer er en sentral del av prosjektene og vil følge prosjektene tett opp i forhold til dette.

Beskriv hvilke planer prosjektet har for kunnskapsutvikling (evaluering, refleksjoner, utvikling og uttesting) og erfaringsdeling, det vil si:

- Hva skal prosjektet utvikle kunnskap og erfaringer om (tema)?

- Hvordan skal prosjektet komme frem til denne kunnskapen (metode)?
- På hvilke måter skal kunnskap og erfaringer deles med andre/formidles (eksempelvis foredrag på seminarer og konferanser, artikler, rapporter, webside, blogg, wiki)?

Hva skal prosjektet utvikle kunnskap og erfaringer om (tema)?

Prosjektets overordnede mål er nettopp å utvikle *kunnskap* og *erfaringer* om utvikling og bruk av dataspillbaserte løsninger som metodikk i høyere utdanning. Konkret vil vi bruke emnet legemiddelhåndtering/-regning i sykepleierutdanningen som case.

Hvordan skal prosjektet komme frem til denne kunnskapen (metode)?

Basert på en reell pedagogisk utfordring i emnet legemiddelhåndtering/-regning (beskrevet i del 4), vil vi utvikle, teste og evaluere en dataspillbasert løsning i dette emnet. Dette vil være prosjektets viktigste virkemiddel for å vinne den kunnskap og erfaring prosjektet har ønske om. Alle resultat av utviklingsarbeidet vil bli systematisk dokumentert. Daglig erfaringsinnsamling vil foregå via en prosjektblogg, som også utenforstående kan bidra i med kommentarer.

For øvrig vil prosjektet ha synergi med EU-prosjektet GameIT, som NettOp er partner i. Dette omhandler også pedagogisk bruk av dataspillbaserte løsninger, men har ingen målsetning om egen utvikling av løsninger. Prosjektet gir oss imidlertid tilgang til et nettverk av europeiske forskere og utviklere med aktuell kunnskap og erfaring som vi mer eller mindre systematisk vil dra nytte av. Vi vil også delta på konferanser som *Games for Health* (<http://www.gamesforhealth.org/index3.html>), typisk aktuell for tilsvarende prosjekt som vårt og en god arena for erfaringsutveksling.

Avhengig av finansiering, har vi også ønske om å dra på studiebesøk til de mest anerkjente utviklingsmiljøene for kommersielle underholdningsspill internasjonalt. Målet er å oppnå en dialog som kan være nyttig for vår egen utvikling og anvendelse av dataspillbaserte løsninger. Dette er imidlertid miljø som er svært fokusert på egen inntjening, og erfaringsmessige har det vist seg vanskelig å få dem i tale.

På hvilke måter skal kunnskap og erfaringer deles med andre/formidles (eksempelvis foredrag på seminarer og konferanser, artikler, rapporter, webside, blogg, wiki)?

I prosjektet vil vi bruke følgende virkemidler for formidling og dokumentasjon:

- Blogg for kontinuerlig formidling av problemstillinger, funn og hendelser i prosjektet, hvor alle deltakere i prosjektet bidrar. Bloggen vil også være åpen for kommentarer fra utenforstående. Bloggen vil bli opprettholdt og videreført etter prosjektets slutt.
- Presentasjon av resultat og funn på minimum en nasjonal og/eller internasjonal konferanse, eksempelvis Online Educa Berlin, Games for Health, NUV eller lignende.
- Presentasjon av resultat og funn på minimum en aktuell konferanse for sykepleierutdanningen og/eller helsesektoren.
- Presentasjoner ved behov og etterspørsel.
- Minimum ett oppslag i regionalt og/eller nasjonalt media.
- Minimum en åpen workshop på UiS og en på UiA.
- Rapport for implementering av utviklet løsning for emnet legemiddelhåndtering/-regning i den nettbaserte, regionale sykepleierutdanningen, publisert i fbm prosjektrapportering.

9. Tidsplan, framdrift for hele prosjektet

Framdriftsplan for planleggings-, utviklings- og gjennomføringsfasen i prosjektet (legg til rader etter behov).

Prosjektperiode: Fra: 01.2010 Til: 12.2010

Hovedaktiviteter/tiltak i prosjektet, fordelt kvartalsvis	2010				2011				2012				
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
Forprosjekt/planlegging, gjennomført høsten 2009													
Dokumentasjon	x	x	x	x									
Utvikling og teknisk testing	x	x											
Betatesting		x											
Implementering, anvendelse i utdanningen			x	x									
Evaluering				x									
Rapportering					x								

10. Prosjektorganisering

Prosjektledelse. Eventuelt samarbeid. Styringsgruppe, referansegruppe, rollefordeling, m.v.
NB: Legg ved samarbeidsavtaler/intensjonsavtaler. (Jfr også pkt. 2.)

Prosjektet vil bli ledet av UiS, ved prosjektleder Venche Hvidsten, fra Institutt for helsefag.

Teknisk (faglig mht spillutvikling) ansvarlig for utviklingsarbeidet vil være produsent i NettOp, Karsten Tillerli.

Prosjektet vil involvere i stor grad både utviklingsmiljøet NettOp og fagfolk fra Institutt for helsefag ved UiS og Institutt for helse- og sykepleievitenskap ved UiA. Konkrete løsninger utviklet i prosjektet vil bli testet av studenter både på UiS og UiA.

Ved tilstrekkelig finansiering, vil vi engasjere aktuelle, profesjonelle spillutviklere fra industrien. I så fall vil disse bli samlokalisert med prosjektets egne utvikler på UiS, for på den måten å oppnå best mulig kompetanseoverføring. Dette vil være et viktig grunnlag for å kunne videreføre arbeidet med utvikling av spillbaserte løsninger både på UiS og UiA, men også i UH-sektoren for øvrig. Det vil mao ikke være aktuelt å sette ut rene "oppdrag" til eksterne virksomheter, som selvfølgelig kan være effektivt hvis målet "kun" er å få utviklet et produkt. Viktigere for prosjektet er det å etablere egen kunnskap og er faring på området, og det vil kun være eksterne leverandører som vil bidra på de vilkår som vi her har skissert som eventuelt vil være aktuelle. Vi har sett gode eksempler på denne modellen fra universitet i USA, og vil bruke deres erfaringer som grunnlag for organiseringen av eksterne leverandører i prosjektet.

For øvrig vil prosjektet has sin egen styringsgruppe, som vil bestå av følgende deltakere:

- Prosjektleder
- Faglig ansvarlig (produsent i NettOp)
- Leder for NettOp
- Faglig ansvarlig fra Institutt for helse- og sykepleievitenskap ved UiA

Referansegruppen, som styringsgruppen også vil rapportere til, vil være styret for utviklingsprosjektet for den regionale, nettbasert sykepleierutdanningen på UiS, som består av følgende aktører:

- Utdanningsdirektør, UiS
- Dekan Samfunnsvitenskapelig fakultet, UiS
- Instituttleder Institutt for helsefag, UiS
- Faglig representant fra Institutt for helsefag, UiS
- Prosjektleder, nettbasert sykepleierutdanning
- Leder NettOp
- Produsent NettOp

I korte trekk, vil UiS være ansvarlig for prosjektets utviklingsarbeid mens UiA primært vil forestå evaluering. Samarbeidsavtale mellom UiS og UiA er vedlagt.

11. Budsjett og finansieringsplan

Prosjektets budsjett og finansieringsplan fylles ut i skjemaene i vedlagte regneark-fil.

Vedlagt.

Prosjektplan – fase 2

Bachelorgrad i sykepleie – nettbasert studieprogram over fire år

Universitetet i Stavanger

Institutt for helsefag

Oktober 2009

INNHOOLD

1	<i>Budsjett, 2010-2013</i>	3
2	<i>Bakgrunn</i>	4
3	<i>Prosjektets mål, styringsgruppe og mandat</i>	4
4	<i>Prosjektets relevans</i>	6
5	<i>Beskrivelse av opplegget og utfordringer knyttet til det</i>	7
6	<i>Om NettOp og nettdidaktiske metoder</i>	9
7	<i>Samarbeidpartnere</i>	12
8	<i>Oppsummering over utfordringer og muligheter</i>	12
9	<i>Forprosjekt fase 1 og plan for fase 2, ut 2013</i>	12

1 Budsjett, 2010-2013

Budsjett	Beskrivelse	2010	2011	2012	2013
Subsiderte kostnader					
Fast lønn	Prosjekttilsatt -- Venche, Kjellaug, Karsten	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 000 000
Lønn Xphil	Kontrakt, kun for første kull	200 000			
Regnskap og kontroll	NettOp, kontrakt	200 000	200 000	200 000	200 000
Overtid for fagfolk IH	Dekket av prosjektet -- ikke fleksitid	100 000	100 000	100 000	50 000
Indirekte kostnader, lønn i prosjekt	12% av 34%, hvorav 88% tilbakeføres til prosjekt	77 520	69 360	69 360	51 000
Konsulent, fast NettOp	Innleid eller kontrakt	900 000	800 000	800 000	400 000
Konsulenter grafikk, kommentar, IT	Innleid	700 000	500 000	500 000	200 000
Materiell og litteratur		10 000	10 000	10 000	2 500
Programvare og lisenser		50 000	50 000	50 000	25 000
Innkjøp av digitalt innhold		50 000	50 000	50 000	
Reiser og konferanser		150 000	100 000	100 000	80 000
Møter og kurs	Kursholdere, mat, utstyr etc	80 000	80 000	80 000	80 000
Markedsføring, trykk etc		10 000	10 000	10 000	
Kostnader ved evaluering	NUV-prosjekt 2009-2010, avtalt UoS	125 000			
Kostnader for partner i nye NUV-prosjekt		250 000	350 000	350 000	100 000
Sum		4 302 520	3 719 360	3 719 360	2 188 500
Finansiering					
	Inngående balanse fra hovedprosjekt	200 000	127 480	108 120	68 760
	Inngående balanse fra NUV-prosjekt	630 000			
	Strategiske midler, UiS	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 200 000
NUV	Innvilget for 2010	300 000			
Fra EU-prosjekt	Pågående NettOp-prosjekter	300 000	300 000	300 000	
NUV-søknad	Knyttet til medikamentrekning	1 000 000	400 000		
NUV-søknader, ny emner/metoder	Anslått samme bidrag som for 2009/10		1 000 000	1 400 000	400 000
Fra Kompetensløftet, fylket	Søknad -- anslått samme som for 2009	500 000	500 000	500 000	500 000
Sum		4 430 000	3 827 480	3 808 120	2 188 760
Egeninnsats %, strategisk bevilgning i forhold til sum kostnader		35 %	40 %	40 %	55 %

Budsjettet viser ikke egeninnsats utover faktisk bidrag av strategiske midler fra UiS. Det må understrekes at det strategiske bidraget i praksis dekker lønnskostnader for fast (en stilling 100% og to stillinger 50%) tilsatt UiS-personell lønnet i prosjektet. Det strategiske bidraget må derfor i større grad forstås som øremerket enn en ekstra kostnad for UiS.

Egeninnsats i form av timeverk, utstyr, materiell etc dekket av andre budsjett, vil være betinget av hvor grensen settes mellom det som er knyttet til prosjektets aktivitet og det som for øvrig tilhører normal drift. Denne grensen er ikke tydelig definert. Slik egeninnsats er derfor vanskelig å dokumentere.

Inngående balanse for 2010 er basert på prognoser pr 30. oktober, 2009. Inntektsposter markert med gult, er betinget av at eksternt finansierte prosjekter innvilges, eksempelvis fra NUV. Mesteparten av faktisk behov for finansieringen er forventet dekket av eksterne midler. Arbeid med finansiering av prosjekt er derfor en vesentlig og kontinuerlig aktivitet i prosjektet. For å oppnå tilstrekkelig eksternt bidrag, bør ikke faktisk egeninnsats være mindre enn 33%. I perioden er denne nå beregnet til mellom 35% og 55% forutsatt at UiSs bidrag blir som budsjettet.

Det er for øvrig viktig å understreke at mesteparten av kostnaden i prosjektet er knyttet til investeringer og utvikling av permanente ressurser som kan gi vesentlig, fremtidige innsparinger for UiS, eller grunnlag for omdisponering av ressurser.

2 Bakgrunn

I løpet av den siste tiden har rekruttering av sykepleiere blitt stadig vanskeligere, og kommunene rapporterer om at det er vanskelig å få tak i vikarer og fast ansatte sykepleiere. Især distriktene, men nå også byene har store problemer med rekruttering av sykepleiere (Helsedirektoratet 2009). På grunn av den demografiske utvikling i Norge i årene fremover, vil det være behov for å utdanne ca 13 000 nye sykepleiere. Dette skyldes stort sett veksten i antall eldre. Eldre over 67 år vil dobles fram mot 2050 og personer over 80 år er de som tradisjonelt sett har behov for mest pleie og omsorg. Denne gruppen vil øke fra 218 000 til 463 000 i 2050. Samtidig med denne økningen vil arbeidsstyrken reduseres på grunn av mindre antall personer mellom 20 og 66 år. Den demografiske utvikling endrer forholdet mellom pensjonister og den yrkesaktive befolkningen. Det betyr at det vil være halvparten så mange til å forsørge pensjonistene i 2050. Behovet for å øke utdanningskapasiteten av sykepleiere er stor. Ved å øke opptaket med 10 % øker vi kapasiteten med ca 4000 nye sykepleiere (Helsedirektoratet 2009). Denne økningen har Kunnskapsdepartementet tatt høyde for ved årets opptak. UiS har blitt bedt om å ta opp 35 nye sykepleiestudenter.

Høsten 1997 fikk Høgskolen i Stavanger en henvendelse fra Dalaneregionen i Sør-Rogaland der de ytret ønske om å starte sykepleieutdanning i egen region da de manglet sykepleiere. Høsten 1999 startet det første kullet med desentralisert deltids sykepleieutdanning med varighet over fire år. Kull nummer to ble ferdige våren 2007.

Ut fra evalueringer og andre tilbakemeldinger har både studenter og lærere vært meget tilfredse med et fjernstudieopplegg. Studentene sa at de ville ha valgt samme type opplegg på nytt og anbefalte andre å gjøre det samme. Det er skrevet evalueringsrapporter som er tilgjengelige for interesserte.^{1 2}

Å starte et desentralisert studieopplegg med innslag av fjernundervisning gav mange nye og spennende utfordringer spesielt innen IKT. Høgskolen anskaffet seg videokonferanseutstyr og First Class ble benyttet som kommunikasjonssystem. I et fjernstudium er nettkommunikasjon mellom lærere og studenter en nødvendighet. Alle lærere i prosjektet fikk opplæring og støtte i forhold til nye og fremmede oppgaver som f. eks å ha videoforelesning. Vi har lært mye om og fått kompetanse i pedagogisk bruk av IKT på disse 8 årene med fjernundervisning. Denne lærdommen har også kommet lærere og nærstudentene til gode nå når alle ved Universitetet i Stavanger er tilkoplede kommunikasjons- og e-læringsystemer. First Class er erstattet med It's learning som LMS (Learning Management System) ved UiS. Det er planlagt å starte et nytt deltidsstudieopplegg høsten 2009.

3 Prosjektets mål, styringsgruppe og mandat

Formål med prosjektet er å utdanne flere sykepleiere slik at kommuner spesielt og andre institusjoner får mulighet til å få tak i kvalifisert personell til å ta seg av de oppgavene de er satt til å forvalte. Det blir viktig å få rekruttert også studenter fra distriktene, fra fjordene osv slik at kommunene kan sikre arbeidskraft også i mindre sentrale strøk. Ved å ta i bruk nye verktøy som gir nye pedagogiske muligheter i læring av kunnskaper, ferdigheter og holdninger, vil UiS være i stand til å nå også disse potensielle studentene. Institutt for helsefag (IH) har tidligere undervist to kull av studenter i en desentralisert Bachelorgrad i sykepleie. Videokonferanse var en stor del av opplegget. Det foreliggende prosjektet utspringer av et ønske om å utvikle et mer fremtidsrettet undervisningsopplegg som er fleksibelt og tilpasset andre grupper studenter.

¹ Lea, M (2001). *Hvordan ivareta ferdighets- og profesjonsaspektet i desentralisert sykepleieutdanning basert på fleksible studieformer*. Prosjektrapport. Støttet av Sentralorganet for Flexibel Læring. SOFF

² Vestersjø, M og Johannessen, KJ (2005). *Takk for 4 fine, gode, vanskelige, travle og lærerike år*. En evalueringsrapport fra deltids- og desentralisert sykepleierutdanning i Dalane-regionen 1999 – 2003. Universitetet i Stavanger, Institutt for helsefag.

Universitetet i Stavanger (UiS) etablerte i begynnelsen av 2008 et forprosjekt til utvikling av et delvis nettbasert tilbud som del av Bachelorgraden i sykepleie. Forprosjektet var ferdig i juli 2009. Forprosjektet skal munne ut i et pilotprosjekt som går ut i 2013. Vi ser for oss at et kull som går på et delvis nettbasert opplegg over fire år. Det ligger til grunn at alle digitale læringsressurser må produseres på nytt. Sentrale problemstillinger og utfordringer rundt opphavsrett må derfor avklares før produktene kan anvendes på den måten en måtte ønske. Målet er også å videreutvikle det nettbaserte bachelorprogrammet i sykepleie.

Styringsgruppe for UiS - prosjekt: Nettbasert deltidsstudium i sykepleie over fire år er:

- Leder for styringsgruppen Utdanningsdirektør Kristofer Henrichsen
- Prosjektleder Venche Hvidsten
- Styremedlemmer
 - Dekan Marit Boyesen SV
 - Underdirektør Atle Løkken NettOp
 - Produksjonsansvarlig Karsten Tillerli NettOp
 - Instituttleder Kari Vevatne IH
 - Universitetslektor Kjellaug K Johannessen IH

Mandat

- Være med å sikre at prosjektet holder en forsvarlig budsjettamme
- Samarbeide med prosjektleder om å skaffe eksterne midler
- Legge til rette for å sikre fremdrift etter plan
- Legge til rette for å sikre et kvalitetsmessig godt nettbasert deltidsopplegg
- Gi innspill til opptaksramme
- Komme med forslag til evt fastsetting av studieavgift

Prosjektet tar sikte på å utdanne flere sykepleiere i Rogaland spesielt, men også i hele Helseregion Vest og Agderfylkene, og kan benyttes av andre sykepleieutdanninger som ønsker et slikt opplegg. Det gir oss mulighet for å samarbeide med andre høyskoler og universitet om utvikling- og bruk av skreddersydde undervisningsopplegg innen sykepleie. Ved å ha studiematerialet på nettet kan studentene studere hvor og når de vil. Dette gjør en utdanning studentaktiv og fleksibel, samtidig som flere får mulighet til å ta høyere utdanning. Studiet vil kunne tilbyes fjern- og deltidsstudenter i tillegg til at våre bachelor studenter på campus vil dra nytte av materialet i forbindelse med selvstudium og repetisjonsøvelser etc. På sikt kan det eventuelt gis tilbud til privatister som ønsker å ta deleksamener i ulike emner. Ved oversettelse av moduler til engelsk, vil vi lett kunne tiltrekke oss internasjonale studenter.

En gevinst ved prosjektet er at en vil utvikle og benytte nye undervisningsmetoder og opplegg som kan anvendes i andre fag og utdanninger på UiS. En annen viktig gevinst er at kompetansen hos studentene, i bruk av IKT, vil bli høyere fordi de som deltar i prosjektet må benytte seg av ny teknikk og nye metoder. Informasjonskompetanse er og blir viktig, dvs kompetanse i å benytte søkemotorer for å tilegne seg forskningsbasert kunnskap på nett. Ved at studentene allerede lærer seg dette under bachelorstudiet, vil det lette videre studier på master- og doktorgrads nivå.

4 Prosjektets relevans

Et nettbasert deltidstilbud innenfor sykepleie er etterspurt i regionen. Potensielle studenter fra hele fylket ringer til stadighet og spør etter en deltidssykepleieutdanning. Med utgangspunkt i dagens og morgendagens behov for sykepleiere (Helsedirektoratet 2009), samt studentenes behov for fleksible utdanningsmuligheter, vil vi sterkt anbefale at UiS fortsatt skal gi et utdanningstilbud til regionen ved hjelp av fjernundervisning. Et nettbasert undervisningsopplegg vil nå flest mulig studenter regionalt og nasjonalt.

Teknologiutviklingen med nettbaserte løsninger gir oss nye muligheter og utfordringer. Videokonferanse har hatt sine begrensninger ved teknikk som ikke alltid har fungert, men nå er det laget gode rutiner for teknisk hjelp. Videokonferanse vil fortsatt kunne benyttes, men i mindre utstrekning enn tidligere. Nye kommunikasjonsverktøy er utviklet og bedre skriveprogrammer er utviklet. Dette vil vi ta i bruk og gjøre studiet mer effektivt og strukturert.

Regjering og storting har gitt føringer for utvikling av IKT og e-Læring i utdanningssektoren. Sykepleieutdanningen ønsker å flytte fokus ennå mer fra lærerens forelesning/undervisning til studentens egen læring. Dette er i tråd med kvalitetsreformen, dvs Stortingsmelding Nr 27 Gjør din plikt – Krev din rett (2000 – 2001). Denne meldingen legger spesielt vekt på aktiv læring. Det er også en kjensgjerning i dag at, "nettgenerasjonen", forventer at tilgjengelig teknologi benyttes i stadig større grad. Studentene setter pris på fleksible løsninger av undervisning og læringsopplegg uavhengig av tid og sted. Utdanningsdirektoratet (UD) har satset mye på IKT-opplæring i grunn-, og videregående opplæring³ og disse elevene vil forvente samme muligheter og kompetanse videre i utdanningssystemet. I Soria Moria-erklæringen staker regjeringen ut prinsippar for ein IKT-politikk.⁴ St.meld.nr. 17 sier at IKT har forandra verda, ikkje berre ein gong, men fleire og legg vekt på "eit informasjonssamfunn for alle".⁵

UiS legger i sitt Strategidokument 2009 – 2020 vekt på nytenkning. UiS vil møte samfunnets behov og utfordringer med kvalitet, nyskaping og innovasjon. Vårt universitet vil satse på tidsmessige undervisningsmetoder og utvikling av nettbasert undervisning (Strategidokument 2009 – 2020).

Når det gjelder on-line undervisning generelt i Norge er det mange høgskoler og universitet som har tatt dette i bruk i mindre skala, dvs enkeltmoduler er utviklet på nett. Det er liten bruk av digitale læremidler. I USA, Europa, Australia er de kommet lengre, men er i startgroppen for utvikling av digitale læremidler og få av Bachelorutdanningsprogrammene går på nett. En del forskning gjøres på dette feltet både i forhold til utdanning og behandling innenfor helse. Blant annet i Maryland, USA har en utviklet kurser og utdanningsprogram online innefor sykepleie (O`Neil, Fisher, Newbold, 2009). Disse har gjort en del forskning innenfor utdanningsprogram både i teori og praksis, men vi trenger mer forskning for å vinne kunnskap om nye læringsformer og kunne dokumentere hva som fungerer bra eller ikke i undervisning. UiS er dermed på høyde med så langt feltet on-line undervisning er kommet.

³Utdanningsdirektoratet. Et digitalt kompetanseløft for alle? En midtveisrapport for digital kompetanse 2004 – 2008.

⁴ Det kongelige Fornyings- og administrasjonsdepartementet 2009. Undervisningsrapport eNorge 2009. Status for måloppnåelse og tiltak – oktober 2006

⁵ Det kongelige Fornyings- og administrasjonsdepartementet St.meld.nr. 17 (2006-2007) "Eit informasjonssamfunn for alle".⁵

5 Beskrivelse av opplegget og utfordringer knyttet til det

Et fjernundervisningsstudium basert på produksjon av digitale læremidler må planlegges som en helhet og med klare rammer for studiet. Det er avgjørende at fagstoffet er oppdatert til enhver tid, og at det følges opp med muligheter til veiledning og kvalitetssikring. Fagstoffet for en tre års helårsutdanning skal fordeles over fire år. Sykepleiestudiet er underlagt en rammeplan fordelt på fire hovedemner og praksisstudier.

Hovedemnene i studiet er:

1. Sykepleiens faglige og vitenskapelige grunnlag
2. Sykepleiefaget og yrkesgrunnlaget
3. Medisinske og naturvitenskapelige emner
4. Samfunnsvitenskapelige emner

Foreløpig oversikt over nettbasert sykepleierutdanning i teori og praksis gjennom 4 studieår, deltidsstudier 2009 – 2013

NETTBASERT BACHELORGRAD I SYKEPLEIE (BSN), DELTIDSSSTUDIER 2009 - 2013

Foreløpig oversikt over teori og praksis gjennom 4 studieår

180 Studiepoeng (SP) er fordelt slik: 1. året 40 SP, 2. og 3. studieår 50 SP, 4. år 40 SP

1. år	Høst 2009										Vår 2010																														
	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	BSN140 Grunnleggende sykepleie og yrkesgrunnlaget 10 SP										SVN-exph110 SP IH/S 10SP																														
	BSN 142 Sykepleiers medisinske og naturvitenskapelige grunnlag 10 SP										BSNP11, A. 10 uker Kliniske studier med fokus på grunnleggende sykepleie B. Ferdighetstrening 10 SP																														
	10 SP										10 SP																														

2. år	Høst 2010										Vår 2011																														
	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	BSN241 Sykepleiers medisinske og naturvitenskapelige grunnlag										BSNP 16 uker med praksisstudier i sykepleie med fokus på akutt, kritisk og vedvarende syke mennesker																														
	BSN240 Sykepleie med fokus på akutt og kritisk syke pasient										Føt. 10 SP																														
	20 SP										20 SP																														

3. år	Høst 2011										Vår 2012																														
	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	BSN143 Sykepleiers samfunnsvitenskapelige grunnlag										BSN340 Sykepleie med fokus på helsefremming og brukermedvirkning																														
	Praksislag										18 uker med praksisstudier i sykepleie med fokus på helsefremming og brukermedvirkning																														
	20 SP										10 SP 20SP																														

4. år	Høst 2012										Vår 2013																														
	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
	BSN242 Sykepleie med fokus på akutt og kronisk syke, organisasjon og ledelse										BSNBAC . Bachelor oppgaven i sykepleie																														
	10 SP										20 SP																														
	FERDIG										FERDIG																														

Et nettbasert opplegg gir gode muligheter for fleksibilitet til fjernstudenten, men utfordringene er å kunne ivareta didaktiske hensyn i forhold til undervisning samt sikre at studentene oppfyller læringsmålene. Utvikling og gjennomføring av eksamen på nett kan være en utfordring rent praktisk, samtidig som det kan være tidsbesvarende ved at svar gis umiddelbart på MC-eksamener for eksempel. En del av områdene innenfor sykepleie egner seg godt for interaktive øvingsoppgaver. For eksempel medikamentregning. Her ønsker vi å produsere en interaktiv avansert komponent som studenten kan arbeide med helt på egen hånd. Medikamenthåndteringstesten, som i utgangspunktet må være uten feil, kan enkelt gjennomføres flere ganger enn tidligere, noe som flere studenter har etterspurt.

Selvstudium gir studentene større frihet til å disponere egen tid, men krever god disiplin av dem. Fagets praktiske karakter krever at utdanningstilbudet ikke kan basere seg på nettundervisning alene. Halvparten av studiet er praktisk læring i klinikken. Det er viktig å vite at refleksjon og problemløsning krever både analyse, forståelse for kompleksiteten i en situasjon, eksakte kunnskaper om ulike muligheter til løsning og handlingskompetanse. Samtidig framhever ramme- og fagplan betydningen av å utvikle profesjonelle og yrkesetiske holdninger i yrkesituasjoner. Holdninger utøves i møte med mennesker, gjennom kunnskaper og refleksjon. I et studieopplegg som bygger på fleksible studieformer gis det rikelige muligheter til utvikling av holdninger når lærerne er seg bevisst og bruker mulighetene. Erfaringsutveksling gjennom for eksempel refleksjonsnotater og logg, og å kunne se hvordan dynamikken i samarbeid mellom studentene fungerer, er derfor viktig i læringsprosessen. Studiet vil i tråd med dette tilrettelegges for hjelp til refleksjon og fellesskapsfølelse i studiet. Studiet vil derfor gi gode muligheter til både skriftlig og muntlig kommunikasjon med lærere og med hverandre. Studentene må uttrykke seg både individuelt, i gruppe, i fellesskapssamlinger og på nettet.

Studiet som helhet vil inneholde en god balanse mellom selvstudium og felles møtesteder. Vi vil spesielt fremheve betydningen av simulering som brukes som undervisningsmetode i sykepleielaboratoriet og på SAFER (Stavanger akuttmedisinske senter for undervisning og forskning). Gjennom opptak av studentens handling og samhandling, observasjon og sykepleie til simuleringsdukker kan ulike ferdigheter og hele prosessen kvalitetssikres. Dette kan gjøres fordi en kan stoppe seansen og gå gjennom videoopptaket i etterkant. Her får lærerne rikelig med mulighet, sammen med studentene, til å se og reflektere over hva som er god eller mindre god utøvelse hvordan dette virker på pasient eller pårørende. På denne måten kan en trene på dukker og oppnå høy ferdighetskompetanse uten å risikere å skade en pasient. Demonstrasjon av ferdigheter tas opp på video.

6 Om NettOp og nettdidaktiske metoder

Det er en del av UiS sin strategi å utvikle digitale læremidler til bruk for studentene ved UiS. Derfor ble enheten NettOp (avdeling for utvikling av nettbaserte læremidler) etablert i 2000 (se www.uis.no/nettop). Enheten produserer vil utvikle studiets nettbaserte opplegg.

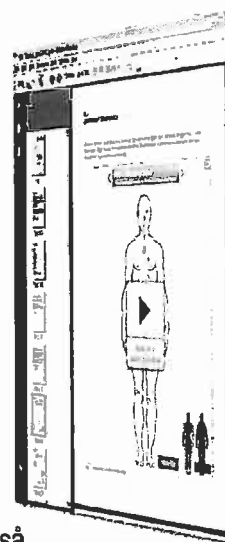
NettOp er organisert innunder Universitetsdirektørens stab. Enheten produserer e-læringsmoduler, videodokumentasjon, videoforelesninger, animasjoner og annen type grafikk. Institutt for helsefag har den didaktiske delen av undervisningsopplegget og NettOp har den tekniske delen, dvs alle de tekniske løsningene på undervisningsoppleggene våre.

Det finnes mange måter å utvikle nettbasert undervisning på. Vi skal anvende et begrenset antall i tråd med våre læremål, egnede og relevante metoder. Vi foretar en metodevurdering for hvert fag, før vi starter utviklingen. Vi ønsker også om mulig å utvikle metoder der en i større grad tar i bruk IKT i praksisveiledningen. Ved siden av et nettbasert undervisningstilbud legger vi opp til felles møtesteder mellom studenter og lærere både på nett og i fysiske samlinger et par ganger per semester.

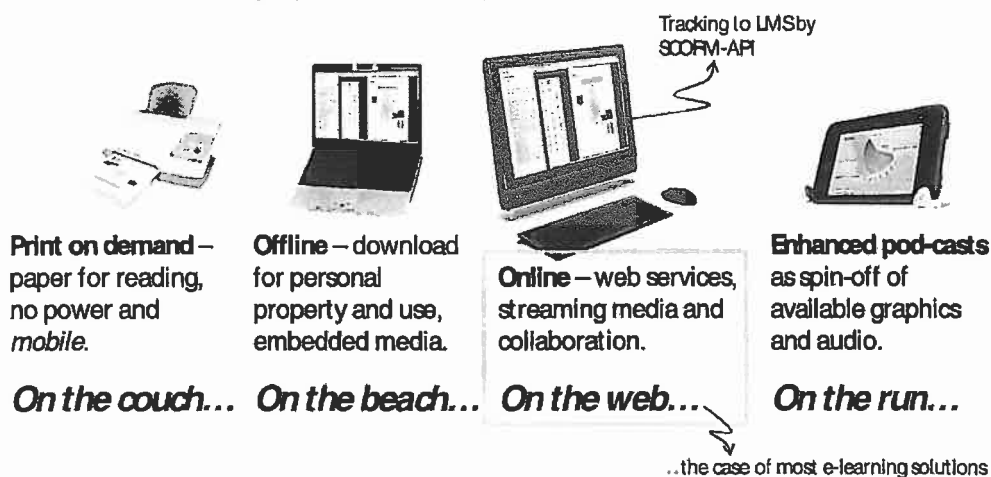
Det eksisterer i liten grad tilgjengelige nettbaserte løsninger for undervisning og øvinger i sykepleie. Størstedelen av utviklingsarbeidet av studieopplegget vil derfor være knyttet til utviklingen av dette, og i hovedsak vil det bestå av følgende elementer:

- **Nettbaserte forelesninger og digital, interaktiv litteratur:**

Forelesninger med aktuelle fagfolk vil bli tatt opp og satt sammen med illustrasjoner og enkle øvinger. Forelesningene vil dekke vesentlige deler av pensum og kan brukes og repeteres etter den enkelte students eget ønske og behov. Disse vil bli kombinert med et eget læremiddelkonsept utviklet for studiet – i form av interaktiv, digital litteratur. Distribuert på nett, kan denne enkelt bli videreutviklet og oppdatert. Studenten kan skrive ut den digitale litteraturen til papir. Men brukt i sin digitale form, vil løsningen ha egenskaper for søk, gjenfinning, egne notater og markeringer og video, interaktive illustrasjoner, øvinger og simuleringer. Både forelesningene og lydeversjoner av den digitale litteraturen vil i tillegg bli publisert som nedlastbare lydfiler som podcast til iPods, MP3-spillere, mobiltelefoner etc, som gir studentene en helt ny måte å tilegne seg pensum på. Studentene kan sitte hvor de vil og kan arbeide når de vil så lenge de har tilgang til nett, som gir studentene stor fleksibilitet i gjennomføringen av studiet.

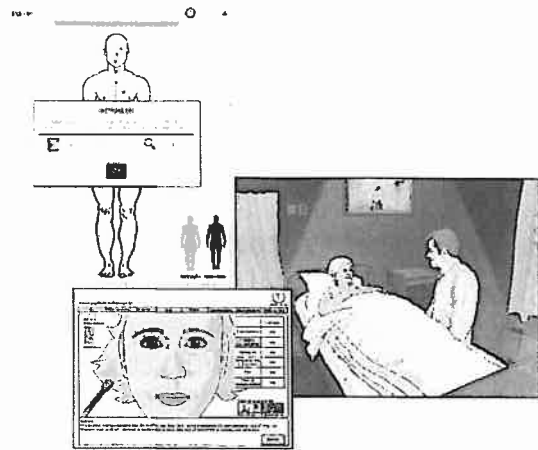

We've got a multipurpose, multiplatform solution appealing to individual learning styles and strategies

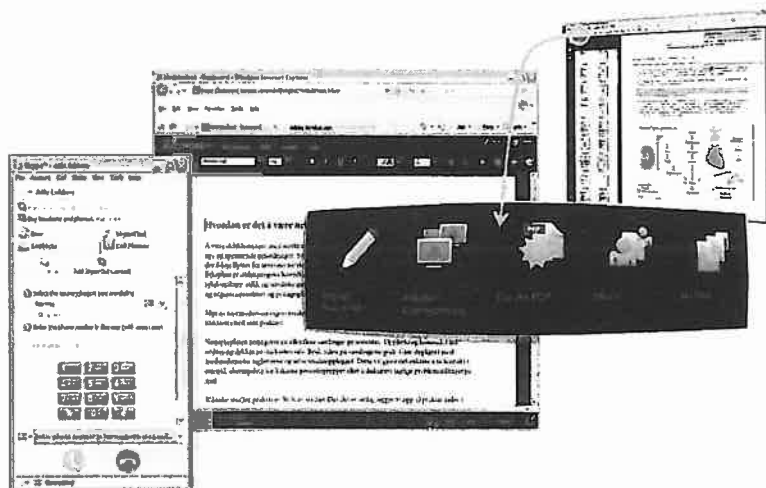

Løsning og metode for den nettbaserte sykepleieutdanningen er presentert på flere konferanser og vekker oppsikt både nasjonalt og internasjonalt. Løsningen er basert på verktøy fra Adobe og filformatene PDF og Flash.

- **Simuleringer og interaktive øvinger:** Simulering av virkeligheten er en viktig metode som allerede brukes innenfor undervisning i sykepleie i sykepleielaboratoriet og på SAFER beliggende ved Lærdal Medical A/S. Her trenes ferdigheter, teamarbeid og beslutningstaking i kritiske og mindre alvorlige situasjoner. Nettet og PC-teknologien gir nærliggende, men også helt nye muligheter for øving av ferdigheter. For kritiske problemstillinger vil det bli utviklet spesielle løsninger basert på simulering og virtuell virkelighet, metoder som i sin ypperste form er kjønt fra ulike typer en-bruker og flerbruker dataspill – såkalt "digital game based learning". Slike løsninger gir et spesielt godt grunnlag for problembaserte læringsmetoder, men er krevende å utvikle.

- **Nettbaserte konferansesystem:** Undervisningsløsningene vil i hovedsak være asynkrone og kan brukes gjentatte ganger og etter studentenes eget ønske og behov. Dette er hensiktsmessig i et nettbasert, regionalt studieopplegg hvor studentene normalt er atskilt. Men for å sikre tilfredsstillende progresjon og at studentene fullfører sine studier, krever et slikt opplegg jevnlig oppfølging samlet eller individuelt. Når studentene sitter regionalt, vil dette foregå via nettbaserte konferansesystem som har mulighet for synkron, toveis tale, video og deling av ulike typer datakilder. I motsetning til tradisjonelle videokonferansesystem er det ikke nødvendig med spesielt utstyr, som gjør det vesentlig enklere å kommunisere med den enkelte student der han eller hun befinner seg.
- I tillegg vil det bli benyttet et ordinært LMS (Learning Management System – eller virtuelt læringsmiljø) til samarbeid, informasjon og i administrasjonen av studiet etc.

Aktuelle system og løsninger for samhandling og dialog, er Adobes verktøy for bl.a deling og samskriving av tekster i sanntid og den nettbaserte telefonsjeneren, Skype, for samtaler og skriftlig dialog mellom studenter og lærere.

7 Samarbeidpartnere

UiS, Institutt for helsefag samarbeider med University of Nottingham i utvikling av digitale læremidler og evaluering av prosjektet. Videre har vi samarbeid med Universitetet i Agder i fremstilling av fagstoff på nett. Andre partnere kan bli aktuelle, eksempelvis gjennom EU-prosjektet ECLIC og andre tilsvarende prosjekt.

8 Oppsummering over utfordringer og muligheter

- Et deltidstilbud innenfor sykepleie er etterspurt i regionen og i landet ellers
- Et nettbasert undervisningsopplegg vil nå studenter regionalt og nasjonalt.
- Studiet vil kunne tilbys fjern/nær- og hel-/deltidsstudenter
- Ordinære bachelor-studenter kan dra nytte av materialet til selvstudium og repetisjonsøvelser
- Kan benyttes av andre sykepleieutdanninger som ønsker et slikt opplegg
- Kan være tilbud til privatister som ønsker å ta deleksamener i ulike emner
- Tradisjonelle utdanningstilbud utfordres av mer fleksible tilbud både i og utenfor academia
- Nettgenerasjonen har krav og forventninger til en mer digitalisert høyere utdanning
- Ved å ha studiematerialet på nett kan studentene studere hvor og når de vil
- Kan utveksle moduler på engelsk med andre utdanninger, nasjonalt og internasjonalt
- Utvekslingsstudenter internasjonalt kan benytte seg av flere moduler på engelsk
- Nettbaserte undervisningsmetoder tilfredsstillere flere lærestiler enn tradisjonell undervisning og undervisningsopplegget kan tilrettlegges i henhold til individuelle behov
- Kommunikasjonsformer og rolleendringer mellom underviser og studenter utfordres og endres
- Tradisjonelle eksamensformer utfordres og endres
- Nye digitale verktøy gir nye pedagogiske muligheter

9 Forprosjekt fase 1 og plan for fase 2, ut 2013

I fase 1 av prosjektet har vi utviklet digitale læremidler i emner i første år av studiet som: anatomi/fysiologi, grunnleggende sykepleie og yrkesgrunnlaget. Videre er oppstart av studiet planlagt og opplæring av lærere i å undervise og kommunisere med studentene på nett gjennomført. Vi har også gjennomført en rekke informasjon om sykepleie på nett til Fylkesmannen, SUFAL (ledere av sykepleierutdanningene), NSF (Norsk sykepleierforbund), NSFS (Norske sykepleiestudenters landsforbund), UiS ledelsen (FSG)

Videre i 2009 – 2010 vil vi utvikle ex.phil på nett, utvikle sykdomslære og evaluere første år av studiet. Vi vil gjennomføre et seminar for lærere, UiS-ledelsen og andre som har vært med å utvikle studie eller bidratt med midler etter første samling i september 2009. I desember 2009 vil prosjektet i samarbeid med University of Nottingham presentere teknologiske verktøy brukt i undervisningen.

I 2010 – 2011 vil vi utvikle moduler for tredje år i studiet og evaluere andre år. I 2011- 2012 vil vi utarbeide fjerde års emner og evaluere tredje år. I 2012 – 2013 vil vi evaluere og justere sykepleieprogrammet på nett og ha en konferanse. Utvikling av digitale læremidler, bl a bruk av Games (spill) og andre metodikker som f eks "mobil læring" i undervisningsopplegg og uttesting av nye pedagogiske virkemidler vil kreve høy finansiering. Vi vil derfor være avhengig av fast tildeling av midler fra UiS i denne perioden i samme størrelsesorden som tildelt i 2009.

SørVest grunnskolelærerutdanningene

- **SAK/SMÅK samarbeid mellom Universitetet i Agder, Høgskolen i Telemark og Universitetet i Stavanger**

De nye grunnskolelærerutdanningene står overfor mange utfordringer i 2010, og disse utfordringene vil ansatte ved UiA, HiT og UiS gå sammen om å finne ut av. Vi har tidligere fått tildeling som er delvis brukt i høstsemesteret 2009 og det resterende vil benyttes til to samlinger på tvers av institusjonene i 2010 (en for studiekoordinatorer og en for alle ansatte).

I tillegg til ovenstående, søker vi om midler til:

- Utvikling av lærerutdanningspedagogikk for faggrupper på tvers av institusjonene. Reformen vi iverksetter, forutsetter profesjonsrettet undervisning og vil kreve at de som utdanner lærere er bevisst egen undervisningspraksis og arbeid med grunnskoler. Dette er et felt vi vil utvikle i samarbeid og har som mål å styrke undervisningspraksis i grunnskolelærerutdanningene i hele regionen. Arbeidet vil innebære:
 - o Utvikling av konsept og innhold
 - o Gjennomføring av seminarer for tverrfaglige grupper fra alle institusjonene
 - o Oppfølging av gruppene
 - o Totalt: NOK 500 000
 - o Prosjektleder: UiA
- Grunnskolelærerutdanningene skal være forskningsbaserte, og forskningen må være praksisorientert. Vi har fortsatt flere ansatte som er i kvalifisering, og vi har også ansatte som ikke har begynt på sin kvalifisering. Det er også et behov for insentivmidler til profesjonsforskning i vår region. Vi søker om midler til å iverksette et prosjekt som
 - o Skaper oversikt over forskningskompetanse og forskningsstyrker i regionen
 - o Videreutvikler dette til beste for alle institusjonene i form av forskeropplæring for profesjonsrettet forskning og ser forskning i sammenheng med lærerutdanningspedagogikk (se ovenfor)
 - o Har muligheter til insentivmidler (såkornmidler) for forskergrupper som dannes på tvers av institusjonene
 - o Totalt: 500 000
 - o Prosjektleder: UiS
- Grunnskolelærerutdanningene skal også omfatte internasjonalisering, og dette er et område alle tre institusjoner må prioritere. Vi har tidligere rapportert at vi vil gjøre våre ulike tilbud tilgjengelige for alle lærerstudenter i vår region. Hensikten med prosjektet innen internasjonalisering er å finne fram til arbeidsdeling samt videreutvikle de ulike tilbudene.
 - o Utvikling av innhold og arbeidsdeling mellom de tre institusjonene
 - o Totalt: 500 000
 - o Prosjektleder: HiT
- Fremmedspråk er et særskilt fagområde som det er viktig å få til arbeidsdeling på. Vi har få søkere til fremmedspråkene, men vet at det er et stort behov for fremmedspråklærere i vår region. I 2010 vil vi utvikle planer for arbeidsdeling og samarbeide om tilbudet innen fremmedspråk.
 - o Planer for arbeidsdeling innen fremmedspråk samt utvikling av tilbud
 - o Totalt: 500 000
 - o UiA: 166 700 UiS: 166 600 UiT 166 700

Totalt SAK-budsjett 2010: NOK 2 000 000 hvorav UiA NOK 666 700, HiT NOK 666 700 og UiS 666 600

**EN FELLES IT-INFRASTRUKTUR I
“CENTRE FOR SUSTAINABLE ENERGY SOLUTIONS”
- et SAK-samarbeid mellom Universitetet i Agder og Universitetet i
Stavanger**

**SAMARBEID, ARBEIDSDELING OG KONSENTRASJON I FORSKNING
OG UNDERVISNING INNEN BÆREKRAFTIG ENERGI-
FELLES IT-INFRASTRUKTUR PÅ SØR-VESTLANDET**

En ny organisering av forskning og undervisning innen bærekraftig energi på Sørvestlandet er etablert gjennom et sterkt samarbeid mellom UiA og UiS, organisert i Centre for Sustainable Energy Solutions (cenSE). Det er hensiktsmessig og nødvendig med en IT-infrastruktur som støtter opp under det økte samarbeidet, arbeidsdelingen og den økte faglige konsentrasjonen som cenSE representerer innen forskning og undervisning innen bærekraftig energi.

En virtuell IT-infrastruktur tilrettelagt for ett virtuelt forskningscenter (cenSE), utgjør grunnsteinen i det planlagte forskning- og utdanningssamarbeidet innen bærekraftig energi i Sør-vest Norge.

En ny felles IT-infrastruktur for cenSE som er tilpasset forskningsaktivitetene innen bærekraftig energi innebærer:

1. Eksperimentelle og teoretiske studier.
2. At de utføres geografisk spredt på Sør-Vestlandet.
3. Eksperimentelle data som det verdifulle produktet fra eksperimenter.
4. "Datadeling" som forutsetning for kontinuitet innen forskningen på lang sikt
5. Access til maksimal datakraft uavhengig av forskerens fysiske plassering
6. Datasikkerhet både når det gjelder datalagring og tilgang til eksperimentelle data

En felles samling av eksperimentelle data vil gi overblikk og tilrettelegge for økt kunnskapsdeling. Nå gjøres eksperimenter mange steder og data ligger lagret mange steder og er tilfeldig tilgjengelige for forskere og studenter. Det kan sågar være uheldig konkurranse som gjør at man ikke ønsker å dele data. En felles IT-infrastruktur innen bærekraftig energi på Sørvestlandet vil ta hensyn til at:

I

Det vil på ulike geografiske steder være mulig å gjennomføre eksperimenter. Dataene fra disse eksperimentene vil i sanntid bli samlet og gjort tilgjengelige på et sted.

II

Eksperimentell forskning produserer meget store mengder data. Sørvestlandet er her i en særklasse og har etter norske (og internasjonale) forhold en enestående teknisk infrastruktur for fullskalatesting. En felles IT-infrastruktur vil gi en økt deling av testdata samtidig som det øker lagringskapasiteten og lagringssikkerheten. I mange forskningsprosjekt er tilgangen til historiske data av høy kvalitet avgjørende både når det gjelder konkurransefordeler i forbindelse med ressursfordeling og når det gjelder muligheten til å gjennomføre selve forskningsprosjektet. Økt datadeling vil i seg selv øke verdien av eksperimentene og anvendelsesmulighetene av testdataene.

III

Teoretiske studier. Forskernes egenutviklede modeller må valideres ved hjelp av eksperimentelle data. En felles IT-infrastruktur innen bærekraftig energiforskning vil gi lettere tilgang til, effektivisere og øke kvaliteten i valideringsprosessen.

For forskningsmessig modellering trengs applikasjoner/software. En felles IT-infrastruktur vil medføre økt kunnskap om tilgjengelige program/verktøy og mer effektiv lisensbruk. Det vil kunne gi forskere og studenter tilgang til flere applikasjoner. Kunnskapsdeling knyttet til de tilgjengelige modelleringsverktøyene er av kritisk betydning for videre utvikling av såvel utdanning som forskning i cenSE. Den planlagte infrastrukturen gir forskerne mulighet til kunnskapsoppbygging via kunnskapsdeling.

HVORFOR

Gevinsten med felles IT-infrastruktur innen bærekraftig energi på Sørvestlandet gir i tillegg:

- Økt sikkerhet
- Tilgang på datakraft av høyeste kvalitet til alle som bruker IT-infrastrukturen (er ikke avhengig av variabel lokal datakraft)
- Allmenn tilgang til applikasjoner, datakraft og data.

HVORDAN

Et nært samarbeid mellom it-sjefene ved UiS og UiA og ledelsen i cenSE bestående av direktør for cenSE, faggruppekoordinatorer, cokoordinatorer og sekretariatet i cenSE. Dette vil utgjøre en prosjektgruppe som definerer mål, strategier, iverksetter og følger opp og utvikler bruken av den ny IT-infrastrukturen. Som bieffekt vil prosjektet generelt styrke IT-samarbeidet og kunnskaps-overføringen på IT-området mellom UiA og UiS og mellom IT-avdelingene og forskerne.

Ved å dele opp prosjektet i delprosjekt reduseres risikoen for å feile i gjennomføringen, tydeligheten i arbeids- og ansvarsfordelingen økes og det styrker fokuset i arbeidet. Følgende delprosesser/delprosjekt er blitt identifisert som nødvendige byggesteiner i prosjektgjennomføringen.

1. Inventering med hensyn til hard- & software
 - a. Hva har vi?

- b. Hva trenger vi?
 - c. I denne fasen utvikles arbeidsdeling og rolleavklaring.
Inventeringen gjøres i samarbeid mellom IT-ledelse og forskere (starter 5.mars). Sluttproduktet av inventeringsfasen blir en GAP-analyse rapport.
2. Markedsundersøkelser
 - a. Tilbud og prisundersøkelser på grunnlag av GAP-analysen.
 3. Spørreskjema
 - a. Kartlegger i hvilken grad aktuelle løsninger samsvarer med forskernes behov. Vil bli gjort i et sterkt samspill med prosjektets IT-medarbeiderne.
 4. Design av optimal løsning
 - a. Gjennom samarbeid med store aktører innen området som Skanska ivaretas erfaringer fra gjennomførte prosjekt for å garantere "best practise".
 5. Implementering, fysisk
 6. Testing
 - a. Sluttvurdering
 - b. Korrigering

En slik løsning for felles IT-infrastruktur for bærekraftig energi på Sørvestlandet kan gjenvinnes til andre miljø innen forskning og utdanning. Dette er så interessant og aktuelt at interessentene har planlagt dialogmøte. Dialogen vil starte på en organisert måte med felles samling for interessenter 5.mars d.å. Faggruppekoordinatorene vil ta denne felles dialogen tilbake til sine faggrupper jf www.cense.no for dialog og deretter gi tilbakemelding til prosjektgruppen.

BUDSJETT

Det søkes om NOK 2 000 000. Fordelingen av bruken av midlene mellom UiS og UiA vil avhenge av den rollefordeling partene blir enige om og hvor det er mest hensiktsmessig å tilknytte seg den eksisterende IT-infrastruktur eller planlagte nyanskaffelser.

Budsjettet dekker kostnadene for "man hours" så vel interne som eksterne timer for prosjektledelse, inventering, analyse, intervjustudier med forskerne for kartlegging av behov, etc., (beregnes til ca. NOK 1 000 000) samt innkjøp av hard- og software (beregnes til ca. NOK 1 000 000).

Mohsen Assadi
Direktør cenSE

MENTORSKAP FOR NYANSATTE LÆRERE

- et SAK-samarbeid mellom Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger

Innledning

Som en del av den pågående satsingen på samarbeid rundt universitetspedagogikk ved UiA og UiS ble det høsten 2009 besluttet å starte et pilotprosjekt kalt "Mentorskap for nytilsatte lærere". I dette notatet sammenfattes intensjonene med pilotprosjektet som er tenkt gjennomført i perioden 2010-2011.

I prosjektet vil vi utforske hvordan mentorskap som pedagogisk arbeidsform kan gi støtte i den yrkesmessige, faglige og personlige utviklingen til en protesjé (Mathisen 2008). I følge Flores (2004) er graden av å lykkes som ny avhengig av dialektikken mellom de nytilsatte/nyutdannede selv og kultur og ledelse i organisasjonen. Jackhelln (2008) belyser tematikken om det å være ny gjennom fremmedhetsbegrepet. I den forbindelse snakker hun om at nye i møte med ny arbeidsplass opplever både profesjonell, relasjonell og kulturell fremmedhet.

Nyutdannede og nytilsatte blir ofte tildelt en rekke krevende og varierte arbeideoppgaver. Erfaringsmessig eksisterer det en rekke uskrevne regler og normer knyttet til undervisning og veiledning, samtidig som den formelle organisasjonen universitetet utgjør kan være utydelig. Dette sammen med mangel på støtte og veiledning, tvinger dem til "learning while doing" (Flores 2006).

En systematisk oppfølging og støtte gjennom et mentorskap vil på en slik bakgrunn kunne ha stor betydning både for den nytilsattes mestring av egne arbeidsoppgaver og for hvordan studentene opplever undervisningen. Som mentor kan man gi de nye lærerne støtte til å prøve ut nye ideer og dele av hverandres erfaringer. På en slik måte kan slike profesjonelle samtaler bidra til den pedagogiske utviklingen ved det enkelte institutt spesielt og universitetet generelt.

Dessuten vil en erfaren mentor kunne bidra til å bistå den nyansatte både i den tilpassende sosialiseringen (Hellesnes, 1975) og den kritiske sosialiseringen som foregår i nyansatt-fasen. Det vil si at den nyansatte blir gjort kjent med den pedagogiske kultur og de kvaliteter som institusjonen ønsker å framheve samtidig med at man ivaretar "utenfra-perspektivet" som den nyansatte bringe med seg.

Tilsvarende mentorordninger finnes ved flere høyere læresteder eksempelvis ved Universitetet i Uppsala¹ hvor de pr. i dag har et mentorkorps på over 120 vitenskapelig ansatte som til en hver tid er parate til å ta i mot nyansatte.

¹ Avdeling for universitetspedagogisk utvikling (PU)

<http://info.uu.se/uadm/mainpage.nsf/avd/enheten.for.utveckling.av.pedagogik.och.interaktivt.larande.html>

Hensikt/mål for pilotprosjektet.

Primært har prosjektet som utgangspunkt at vi ved begge universitetene ønsker å bli bedre til å ivareta nytilsatte i den første og viktige fasen som vitenskapelig ansatte med en rekke pedagogiske arbeidsoppgaver. Dernest ønsker vi å utforske det potensialet som ligger i en mentorrelasjon ved å formalisere og systematisere den støtte og veiledning den nytilsatte får og finne en form som er tjenlig og mulig å gjennomføre ved universitetene.

Gjennom pilotprosjektet vil vi vinne erfaringer med en form for mentorskap som på sikt vil kunne implementeres i større skala ved UiA og UiS fra og med høsten 2011.

Definisjon

Mentorskap er et kontekstavhengig eller «kontekstfølsomt» fenomen som er avhengig av sosiale, kulturelle og historiske forhold. På et universitet betyr dette konkret at mentorskapet blant annet påvirkes av de involvertes kompetanse, organisasjonskulturen, personlig stil og væremåte, samtalenes tema og den enkeltes motivasjon og intensjoner. Dette danner igjen bakgrunnen for forventninger til relasjonen, til rollene og til utbyttet (Mathisen, 2008).

Med mentorskap mener vi i denne sammenhengen å gi nyansatte i vitenskapelige stillinger en fast samtalepartner med erfaring og kompetanse fra høyere utdanning som kan være en refleksjonspartner og som kan bidra til å støtte og utfordre en ny kollega i vedkommendes pedagogiske arbeideoppgaver.

En aktuell definisjon av mentorskapet kan på en slik bakgrunn være:

En samtale mellom likeverdige kolleger gjennomført i en atmosfære av gjensidig tillit, støtte og utfordring hvor målet er å skape refleksjon og ettertanke i tilknytning til de pedagogiske arbeidsoppgavene den nytilsatte står overfor. Målsettingen vil være å utforske kollegaens potensial for utvikling og vekst som yrkesutøve, skape endringer og forbedringer og å sikre kvaliteten på det pedagogiske arbeidet som utføres. (Jfr. Kirkeby og Mathisen, 2000)

Hvem er protesjeene²?

Nyansatte i vitenskapelige i 50% stilling(fast/engasjement/timelærer) eller mer. De kan være ansatt i løpet av de 3 siste årene. Det er naturlig at det enkelte institutt/fakultet utvelger de aktuelle kandidatene og at det i utprøvningsperioden er et tilbud den nyansatte selv kan avgjøre og delta i. Den som blir valgt ut bør ikke samtidig med mentorordningen være deltager på kurs i universitetspedagogikk da dette vil kunne konkurrere om oppmerksomheten.

Hvem er mentorene?

Mentorene kommer i utgangspunkt fra det samme instituttet/fakultet eller fagmiljøet som protesjeen. Utvelgelsen av mentorer er en viktig prosess fordi den som velges langt på vei blir eksponent for de verdier, tradisjoner og den kultur som fagmiljøet ønsker å viderebringe til de

² Protesjé er et av flere navn på «den veiledede» i mentorrelasjonen. Andre benevninger er mentee, adept og mentoree.

nyansatte (Mathisen & Øgaard, 2008). UNIPED/PULS vil bidra med forslag til kriterier for utvelgelse og vil også kunne bistå i utvalgsprosessen.

Hvordan kobles/matches mentorer og protesjé?

På samme måte som rekrutteringen av mentorer er matchingen av mentorer og protesjeer en prosess som krever at en må balansere rekke forhold for at mentorparet skal få best mulig utbytte av relasjonen (Mathisen & Øgaard, 2008). Koblingen bør gjøres av inst.leder, men UNIPED/PULS vil kunne bistå i prosessen. En bør gjøre opp status for relasjonen etter 2-4 møter og om nødvendig avvikles relasjonen og en ny mentor kobles til protesjeen.

Rammer

Pilotprosjektet startes opp i januar 2010 og vil vare fram til juni 2011.

Ved UiS planlegges i første omgang med 3 mentorer og 3 protesjeer fra institutt for førskolelærerutdanning, og fra lærerutdanningen. I alt 12 personer.

Ved UiA planlegges også to prøveprosjekter, ett fra fakultet for Hum/Ped og et fra Teknologi og realfag. 3 mentorer og 3 protesjeer fra hvert sted, 12 personer i alt.

Mentorene vil bli lønnet med 80 timer på arbeidsplanen. Finansieringen vil i prøveperioden være et samarbeid mellom UNIPED/PULS og de enkelte fagmiljø. Ut over pilotperioden vil dette være et ansvar for det enkelte inst/fak.

Omfang og innhold

Deltagerne forplikter seg på jevnlige møter ca hver 3. uke og har for øvrig uformell kontakt mellom de avtalte møtene. Fokus settes på protesjeens pedagogisk arbeidsoppgaver, - undervisning, planlegging, evaluering og veiledning. Mentorsamtalenes form utvikles i samarbeid med protesjeen og med støtte i samlinger ("Mentorforum") for mentorer hvor erfaringer deles, mentorrollen utvikles og den veiledningspedagogiske kompetansen bygges opp.

Mentorene må forplikte seg på å møte på samlinger (3 stk) som holdes på det enkelte universitet og to samlinger som vil bli avholdt for hele mentorgruppen ved de to universitetene i Flekkefjord (mars 2010 og mai. 2011).

Evaluering

Prosjektet vil bli ledet og fulgt av de to miljøene for universitetspedagogikk, UNIPED og PULS. Det vil bli gjennomført evalueringer underveis og avslutningsvis. Dersom ordningen etableres som permanent og skaleres opp vil dette kunne utvikles til et forskningsprosjekt som UiA og UiS samarbeider om.

Ledelse/samarbeid

Pilotprosjektet vil bli ledet av Vegar Moen, leder av UNIPED ved Universitetet i Stavanger og Petter Mathisen, ansatt på PULS ved Universitetet i Agder.

Framdriftsplan

Tidspunkt	Hendelse	Ansvarlig
2009		
Okt/nov	Avtaler gjøres med inst/fak	
Nov/des.	Rekruttering av mentorer og protesjeer	
Des	Matching av M og P	
2010		
Medio jan	Lokal oppstart/mentorforum	
April	Felles Mentorforum – samling i Flekkefjord	
Sept	Lokalt Mentorforum	
Nov	"Midtveis-evaluering", (mail/web)	
2011		
Jan	Lokalt Mentorforum	
April	Sluttevaluering, (mail/web)	
Mai	Felles samling for M og P, avsluttende erfaringsutveksling/evaluering.	

Budsjett (i NOK)

	UiA	UiA- Egen- innsats Uniped	UiS	UiS- Egen- innsats Uniped	Totalt
Arbeidstimer mentorer	100 000	100 000	100 000	100 000	
Arbeidstimer protesjeer	90 000	90 000	90 000	90 000	
Mentorforum internt	7 000		7 000		
Mentorforum (2) i samarbeid med den andre institusjonen	13 000		13 000		
Samarbeid/koordineringsmøter	10 000		10 000		
Reisekostnader	30 000		30 000		
Totalt for prosjektet	250 000	190 000	250 000	190 000	880 000
Søknad SAK-midler 2010	250 000		250 000		500 000

Referanser

- Flores, M.A. (2004). The impact of school culture and leadership on new teacher' learning in the workplace. *International Journal of Leadership in Education*, 7(4), 1-22.
- Havnes, A. (2000). "Modeller for læring i arbeid og utdanning – et sosialt perspektiv på læring". I Raaheim, A og Raaheim, K (red.). *Læring hos voksne*. Bergen: Sigma forlag, s.96 - 112.
- Hellesnes, J. (1975). *Sosialisering og teknokrati*. Oslo: Gyldendal
- Jackhell, R. (2008) Et anslag : "Å se muligheter i det fremmede". I Hoel, T. L, Hanssen, B., Jakhell, R og Østrem, S. (red.): *Det store spranget - ny som lærer i barnehage og skole*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag, s. 23-37.
- Kirkeby, S og Mathisen, P (2001). Mentoring av veiledere. *Årbok 2000*. Kristiansand: Veiledernetverket i Agder/Høgskolen i Agder.
- Mathisen, P. (2008). *Mentor: om mentoring i teori og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget 190
- Mathisen, P. & Øgaard, H. (2008). Hvem skal ha hvem? Balansert matching av mentorer og protesjeer. *MAGMA*, Tidsskrift for økonomi og ledelse, 4/2008.
- Næss, G. (1999). Veiledning som møte. I: *Veiledernetverket*. Kristiansand: Årbok 1999, s. 62 - 67.

VEDLEGG J

E – BASERT MASTERSTUDIUM I EMERGENCY PREPAREDNESS AND MANAGEMENT (EPM)

- et SAK-samarbeid mellom Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder

Senter for utviklingsstudier (SUS) ved UiA og Senter for Risikostyring og Samfunnssikkerhet (SEROS) ved UiS har over tid jobbet med å etablere en e-basert mastergradsutdanning i beredskapsarbeid og krisehåndtering (Emergency Preparedness and Management – EPM). I dette prosjektet ligger også et samarbeid med University of Ruhuna i Sri Lanka og Universitas Gadjah Mada i Indonesia. Prosjektet med å utvikle mastergradsutdanningen er i tillegg ment å legge grunnlaget for et forskningssamarbeid mellom de fire universitetene. Prosjektet er således interessant og viktig både med hensyn til mastergradsutdanning i beredskapsarbeid og krisehåndtering, og forskning innenfor samme felt.

Fagpersoner spesielt ved UiA og UiS har jobbet med prosjektet fra høsten 2007. Et godt utgangspunkt for samarbeidet er at utviklingsmiljøet ved UiA, og risiko- og samfunnssikkerhetsmiljøet ved UiS er komplementære og ikke konkurrerende miljøer. Samarbeidet om mastergradsutdanningen vil gjøre de to miljøene mer slagkraftige nasjonalt og internasjonalt gjennom blant annet å bruke både våre felles kunnskapsgrunnlag og hverandres komplementære spisskompetanse.

EPM-prosjektet går ut på at fagmiljøene ved UiS og UiA skal samarbeide med Universitas Gadjah Mada i Indonesia og University of Ruhuna i Sri Lanka for å bygge opp en internasjonal e-master i EPM. Forholdet mellom nødhjelp og langsiktig utvikling vil være sentralt, i tillegg til at lokalsamfunnet vil stå i sentrum både for beredskapsplanlegging i førkrise-fasen og i selve krisehåndteringen. Samarbeidet om oppbyggingen av mastergradsutdanningen er forankret i et sterkt internasjonalt fagnettverk.

Tidligere finansiering:

- Etablering av nettverk (vedlegg 3):	kr 500.000 fra NFR
- Utvikling av felles forskningsprosjekter og arenaer (under behandling i NFR)	kr X fra NFR
- Driftsutgifter:	kr 65.000 fra UiS

Budsjett 2010:

• Prosjektstilling i 10 måneder (1. amanuensis)	kr. 496.742
• Overhead (34 %)	kr 168.892
• Driftsutgifter (tilrettelegging for e-basert opplæring og reiseutgifter)	<u>kr 300.000</u>

Totalt: kr 965.634

Fordelt på UiS:

• Prosjektstilling i 5 måneder (1. amanuensis)	kr 248.371
• Overhead (34 %)	kr 84.446
• Driftsutgifter (tilrettelegging for e-basert opplæring og reiseutgifter)	<u>kr 150.000</u>
Totalt:	<u>kr 482.817</u>

Fordelt på UiA:

• Prosjektstilling i 5 måneder (1. amanuensis)	kr 248.371
• Overhead (34 %)	kr 84.446
• Driftsutgifter (tilrettelegging for e-basert opplæring og reiseutgifter)	<u>kr 150.000</u>
Totalt:	<u>kr 482.817</u>

Vedlegg

Vedlegg 1: M.Sc. Programme in Emergency Preparedness and Management (table 1)
- summary courses/semesters

Vedlegg 2: M.Sc. Programme in Emergency Preparedness and Management
- details including main partner, co-partner and assisting partner each course/semester

Vedlegg 3: Emergency Preparedness and Management Network Proposal
- beskrivelse av det internasjonale fagnettverket

Table 1: M.Sc. Programme in Emergency Preparedness and Management (EPM)
Possible set-up and division of labour between UGM, UR and AUC regarding a joint educational programme in EPM (NB! Highly preliminary and tentative)

1. semester (30 ECTS)		2. semester (30 ECTS)		3. semester (30 ECTS)	4. semester (30 ECTS)
Course 1.1	Course 1.2	Course 1.3	Course 2.1	Course 2.2	Course 2.3
<i>Background</i>	<i>Background:</i>	<i>Pre-disaster:</i>	<i>Per-disaster:</i>	<i>Per-disaster:</i>	<i>Post-disaster:</i>
Understanding Hazards and Disasters	The Disaster Preparedness System	Risk Assessment & Management	Managing emergencies	Linking Emergency & Development	Building robust and disaster resilient communities
Natural hazards' origins & typology; Geology, geo-physics; Hazards VS disasters	Defining and analyzing the role and activities of public & civil institutions; Disaster ethics; Founding documents & international agreements (e.g. ISDR, IDRL, SPHERE, Code of Conduct, Do No Harm etc)	Assessment & management tools and training ; GIS, EIA, etc	Emergency typology; Phases; Leadership & team building Health & stress management; Logistics and camp management	The difference between acute emergencies and sustainable development; Planning the transition from emergency to recovery, and from recovery to sustainability	Utilizing community structures, institutions and knowledge for sustainable development; creating a state-civil society synergy; build in disaster preparedness in social and economic development activities
10 ECTS	10 ECTS	10 ECTS	10 ECTS	10 ECTS	10 ECTS
				Thesis preparation seminar	
				Research Methodology & Fieldwork Methods, Proposal Writing	
				15 ECTS	
					Thesis work
					(30 ECTS)

**Proposal for a Master of Science programme in
Emergency Preparedness and Management (EPM)**

Objective: Enhance the capabilities and competence of public institutions, NGOs, civil societies, and individuals in linking disaster risk reduction with sustainable development activities, in order to minimize the vulnerability and strengthen the viability of disaster exposed societies.

Course outline

1. SEMESTER (Autumn Semester: 15 Aug - 10 December, UoA calendar)

Course 1.1: Understanding hazards and disasters (10 ECTS)

Module 1: Various types of hazards (e.g. man-made, natural, etc).

Module 2: From hazards to disasters: What makes hazards to become disasters?

Module 3: The question of vulnerability: How can vulnerability be reduced both in a short, medium and long term perspective?

Module 4: The reaction of disaster victims and emergency personnel to disaster crisis.

Course 1.1: Understanding hazards and disasters (10 ECTS)	Universitas Gadjah Mada (UGM), Indonesia	University of Ruhuna (UR), Sri Lanka	<u>University of Stavanger, Norway</u>	University of Agder, Norway
<i>Module 1:</i> Various types of hazards (e.g. man-made, natural, etc).	C		M	
<i>Module 2 :</i> From hazards to disasters: What makes hazards to become disasters?	C	A	M	
<i>Module 3:</i> The question of vulnerability: How can vulnerability be reduced both in a short, medium and long term perspective? Social and health aspects.	C	A Medical	M	A Medical / ICDP
<i>Module 4:</i> The reaction of disaster victims and emergency personnel to disaster crisis.	C Psychology	A	M	A ICDP

M: Main partner

C: Co-partner

A: Assisting partner(s)

ICDP: International Child Development Programme

Course 1.2: The Disaster Preparedness System

Disaster risk reduction and emergency assistance (10 ECTS)

Module 1: International organizations and agreements on disaster risk reduction and emergency assistance (e.g. UN-OCHA, UN-ISDR/Hyogo Framework of Action & CADRI, IFRC/IDRL, WB/GFDRR).

Module 2: Defining and analyzing the role and activities of international, regional, national and local organizations on disaster risk reduction and emergencies.

Module 3: Creating a state-civil society synergy in disaster risk reduction and relief.

Module 4: Human rights and ethics in disaster risk reduction and emergency assistance; including the issues of gender, cultural values, psycho-social factors, poverty, participation, environment, and good governance.

Course 1.2: The Disaster Preparedness System	Universitas Gadjah Mada (UGM), Indonesia	University of Ruhuna (UR), Sri Lanka	University of Stavanger, Norway	University of Agder, Norway
<i>Module 1:</i> International organizations and agreements on disaster risk reduction and emergency assistance (e.g. UN-OCHA, UN-ISDR/Hyogo Framework of Action & CADRI, IFRC/IDRL, WB/GFDRR).	C	M	M	
<i>Module 2:</i> Defining and analyzing the role and activities of international, regional, national and local organizations on disaster risk	C		M	
<i>Module 3:</i> Creating a state-civil society synergy in disaster risk reduction and relief.	C		M	
<i>Module 4:</i> Human rights and ethics in disaster risk reduction and emergency assistance; including the issues of gender, cultural values, psycho-social factors, poverty, participation, environment, and good governance.	C		M	

M: Main partner **C: Co-partner** **A: Assisting partner(s)**

Course 1.3: Risk assessment and management (10 ECTS)

Module 1: The role and function of risk assessment and risk management for disaster risk reduction.

Module 2: Learning about risk assessment and management tools (e.g. hazards mapping, GIS, EIA, SEA etc).

Module 3: From risk assessment to disaster preparedness planning

Module 4: Including risk assessment and disaster preparedness in planning for long term sustainable development

Course 1.3: Risk assessment and management (10 ECTS)	Universitas Gadjah Mada (UGM), Indonesia	University of Ruhuna (UR), Sri Lanka	University of Stavanger, Norway	University of Agder, Norway
<i>Module 1:</i> The role and function of risk assessment and risk management for disaster risk reduction.	M	C	A	
<i>Module 2:</i> Learning about risk assessment and management tools (e.g. hazards mapping, GIS, EIA, SEA etc).	M	C	A	
<i>Module 3:</i> From risk assessment to disaster preparedness planning	M	C	A	
<i>Module 4:</i> Including risk assessment and disaster preparedness in planning for long term sustainable development	M	C	A	A

M: Main partner

C: Co-partner

A: Assisting partner(s)

2. SEMESTER (Spring Semester: 5 January to 15 June, UoA calendar)

Course 2.1: Managing emergencies (10 ECTS)

Module 1: Disaster crisis management and contingency planning, including coordination, leadership, communication, team building, camp management, and logistics.

Module 2: Emergency typology and crisis phases: The variation and common denominator in emergencies, and the different phases of a crisis.

Module 3: Performing needs assessments and resources management planning; roads and transport, water, food, sanitation, and shelter, etc.

Module 4: Health and stress management: How to handle health and stress issues both among disaster victims and emergency personnel in disasters?

Course 2.1: Managing emergencies (10 ECTS)	Universitas Gadjah Mada (UGM), Indonesia	University of Ruhuna (UR), Sri Lanka	University of Stavanger, Norway	University of Agder, Norway
<i>Module 1:</i> Disaster crisis management and contingency planning, including coordination, leadership, communication, team building, camp management, and logistics.	M	C		
<i>Module 2:</i> Emergency typology and crisis phases: The variation and common denominator in emergencies, and the different phases of a crisis.	M	C		
<i>Module 3:</i> Performing needs assessments and resources management planning; roads and transport, water, food, sanitation, and shelter, etc.	M	C		
<i>Module 4:</i> Health and stress management: How to handle health and stress issues both among disaster victims and emergency personnel in disasters?	M	C	A	ICDP

M: Main partner

C: Co-partner

A: Assisting partner(s)

ICDP: International Child Development Programme

Course 2.2: LED - Linking emergency and development (10 ECTS)

Module 1: Full circle: Understanding the connections and the transitions from disaster relief, through recovery and rehabilitation, to sustainable development, and from sustainable development to disaster relief.

Module 2: Understanding the distinct characteristics between acute emergencies, recovery & rehabilitation, and sustainable development

Module 3: Planning the transition from emergency to recovery/rehabilitation and from recovery/rehabilitation to sustainable development

Module 4: Integrating disaster risk reduction into sustainable development planning, and sustainable development into disaster risk reduction planning.

Course 2.2: LED - Linking emergency and development (10 ECTS)	Universitas Gadjah Mada (UGM), Indonesia	University of Ruhuna (UR), Sri Lanka	University of Stavanger, Norway	University of Agder, Norway
<i>Module 1:</i> Full circle: Understanding the connections and the transitions from disaster relief, through recovery and rehabilitation, to sustainable development, and from sustainable development to disaster relief.	A	C		M
<i>Module 2:</i> Understanding the distinct characteristics between acute emergencies, recovery & rehabilitation, and sustainable development	A	C		M
<i>Module 3:</i> Planning the transition from emergency to recovery/rehabilitation and from recovery/rehabilitation to sustainable development	A	C		M
<i>Module 4:</i> Integrating disaster risk reduction into sustainable development planning, and sustainable development into disaster risk reduction planning.	A	C		M

M: Main partner

C: Co-partner

A: Assisting partner(s)

Course 2.3: Building robust and disaster resilient communities (10 ECTS)

Module 1: Understanding the relationship between risks, vulnerability, and local capacity building in community disaster preparedness planning.

Module 2: Analyzing and employing community structures, institutions and knowledge for sustainable development (i.e. CBDRM, Community Based Disaster Reduction Management)

Module 3: Implementing a state-civil society synergy in sustainable development activities at community level.

Module 4: Integrating disaster preparedness in social and economic sustainable development at community level.

Course 2.3: Building robust and disaster resilient communities (10 ECTS)	Universitas Gadjah Mada (UGM), Indonesia	University of Ruhuna (UR), Sri Lanka	University of Stavanger, Norway	University of Agder, Norway
<i>Module 1:</i> Understanding the relationship between risks, vulnerability, and local capacity building in community disaster preparedness planning.		M	C	
<i>Module 2:</i> Analyzing and employing community structures, institutions and knowledge for sustainable development (i.e. CBDRM, Community Based Disaster Reduction Management)		M	C	
<i>Module 3:</i> Implementing a state-civil society synergy in sustainable development activities at community level.		M	C	
<i>Module 4:</i> Integrating disaster preparedness in social and economic sustainable development at community level.		M	C	

M: Main partner

C: Co-partner

A: Assisting partner(s)

3. SEMESTER (Autumn Semester: 15 Aug - 10 December, UoA calendar)

Course 3.1: Thesis preparation (15 ECTS)

- Module 1:* Research methodology
- Module 2:* Data collection and fieldwork
- Module 3:* Literature review and theoretical framework.
- Module 4:* Thesis proposal

Course 3.1: Thesis preparation (15 ECTS)	Universitas Gadjah Mada (UGM), Indonesia	<u>University of Ruhuna (UR), Sri Lanka</u>	University of Stavanger, Norway	University of Agder, Norway
<i>Module 1:</i> Research methodology		M Dept. Comm. Med.		
<i>Module 2:</i> Data collection and fieldwork	M			
<i>Module 3:</i> Literature review and theoretical framework.			?	
<i>Module 4:</i> Thesis proposal				?

Thesis work: (15 ECTS): All Partners

4. SEMESTER (Spring Semester: 5 January to 15 June, UoA calendar)

Thesis work and thesis submission (30 ECTS): All Partners

Summary

Semester	Course	ECTs	Modules	Main partner	Co-partner	Assisting partner
1st	1.1	10	4	UiS	UGM	UiA+UR
	1.2	10	4	UiS	UR	
	1.3	10	4	UGM	UR	UiS+UiA
2nd	2.1	10	4	UR	UiS	UiA
	2.2	10	4	UiA	UR	UGM
	2.3	10	4	UR	UiS	
3rd	3.1	15	4	UGM	UR	UiS + UiA
	3.2	15		All		
4th	4	30		All		
Total		120	28			

Emergency Preparedness and Management (EPM) Network Proposal

A networking project on disaster research between University of Agder (UIA), Norway, Universitas Gadjah Mada (UGM), Indonesia, University of Ruhuna (UR), Sri Lanka, University of Stavanger, Norway and other stakeholders

Background: EPM and the international disaster preparedness context

Based on the forecasting of the UN's International Panel of Climatic Change (IPCC) regarding the probability of a future increment of natural disasters, and the endeavours of the UN's International Strategy for Disaster Reduction (ISDR) to reduce the impact of natural disasters, UIA, UGM and UR have initiated a network in Emergency Preparedness and Management (EPM) for research and higher education. Admitting that disasters quite regularly have the most negative effects on the poor and socially disadvantaged groups in developing countries, EPM's "philosophy" is that disaster risk reduction must be seen in close relation with poverty alleviation and sustainable development.

The EPM builds on the ideas and perceptions of the international community on what is recognised to be of ultimate importance with regards to the reduction and management of natural disasters. It was a decisive event when the United Nations General Assembly approved Resolution 54/219 of December 22 1999, making the International Strategy for Disaster Reduction (ISDR) the successor arrangement to the International Decade for Natural Disaster Reduction (IDNDR). EPM fully supports the objectives of the ISDR, defined as: (a) to enable communities to become resilient to the effects of natural, technological and environmental hazards... and (b) to proceed from protection against hazards to the management of risk, by integrating risk prevention strategies into sustainable development activities".¹

EPM supports the IFRC's IDRL² programme which addresses the issue of minimizing legal and administrative obstacles on international aid, emphasizing the respect for fundamental humanitarian principles, and promoting the idea of strengthening local capacities and self-reliance.

EPM supports the *UN Yokohama Strategy* analysis which states that:

1. The impact of natural disasters in terms of human and economic losses has risen in recent years, and society in general has become more vulnerable to natural disasters. Those usually most affected by natural and other disasters are the poor and socially disadvantaged groups in developing countries as they are less equipped to cope with them.
2. Disaster prevention, mitigation, preparedness and relief are four elements which contribute to and gain from the implementation of sustainable development policies. These elements, along with environmental protection and sustainable development, are closely interrelated.
3. Disaster prevention, mitigation and preparedness are better than disaster response in achieving the goals and objectives of the Decade" (i.e. UN International Decade for Natural Disaster Reduction (IDNDR)).³

The EPM initiative is in accordance with the UN/ISDR Hyogo Framework arguing: "*Sustainable development, poverty reduction, good governance and disaster risk reduction are mutually supportive objectives*, and supports the approach of the Hyogo Framework to focus in the underlying causes of

¹ UN/ISDR, 2006: *Strengthening the ISDR System, Background and Discussion Paper*, p. 3.

² The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC): *International Disaster Response Laws, Rules and Principles (IRDL)*.

³ UN, 2004: *Yokohama Strategy and Plan of Action for a Safer World: World Conference on Natural Disaster Reduction*, Yokohama, Japan, 23-27 May, 2004, p. 2.

natural disasters. In order to meet the challenges ahead, accelerated efforts must be made to build the necessary capacities at the community and national levels to manage and reduce risk".⁴ EPM shares the World Bank's analysis that disaster reduction and recovery is a critical dimension of the poverty reduction agenda.⁵

The nature of natural disasters

According to IPCC: "The last years' climatic changes have lead to an increased number of natural disasters" (IPCC, 2001). Today, approximately 3, 4 billions people live in areas that are exposed to natural disasters. The number of people that are affected by natural disasters has increased from 211 to 256 millions per year (20%) since the 1990s. (EM-DAT, Emergency Disasters Data Base, URL: www.em-dat.net).

Droughts and floods are the natural disasters that affect most people today (Wisner *et al*, 2004). Since 1970, approximately 4, 6 billion people have been affected by natural disasters, either in the form of destruction of houses and property, economic losses, evacuation, health damages or deaths. (EM-DAT). Human created climatic changes and global warming will lead to more extreme weather, and the effects will be harsher. Natural disasters will become even more frequent in the future. *Poor countries will be particularly affected*. "There is ample evidence that poverty is the most important trigger which turns hazards into disasters".⁶

To reduce the negative consequences of natural disasters, the poverty problem has to be addressed as natural disasters can be both created and worsened by social and economic conditions. Beside poverty, there are also other important social factors that lead to disaster increment, for instance urbanization and population growth. Presently, for the first time, more than half of the world's population lives in cities, but cities compose only 1 % of the world surface. Almost the whole population growth in development countries in the next decades will take place in cities. Urban slums, comprising about 1 billion today; will double in the next 15 years.

Disaster: A relationship between society and nature

Vulnerability is one of the most important concepts for understanding the relationship between society and nature in a disaster. Vulnerability is a complex concept with three components:

- *Exposure* decides how hard people living at a particular site will be struck by a disaster.
- *Resistance* decides to what degree people can stand against the dangers they are exposed to.
- *Resilience* decides the society's capacity to rise up after a disaster. Disasters are the result of the interaction, or lack of interaction, between society and nature. Disasters are as much consequences of how a society is organized as they are of geophysical forces or extreme weather.

Environmental disasters

The concept of environmental disaster (Pelling, 2003) emphasizes that the disaster is caused by a combination of natural and social factors. Example - the tsunami, Sri Lanka: The earthquake causing the tsunami could not have been prevented or warned as it was not possible to predict. But the wave became a disaster because it struck a huge number of vulnerable people living in exposed areas, in

⁴ UN/ISDR, 2005: *Hyogo Framework of Action 2005-2015: Building Resilience of Nations and Communities to Disasters*, p. 1: *World Conference on Disaster Reduction*, 18-22 January, Kobe, Hyogo, Japan, p.1.

⁵ World Bank, 2006: *Global Facility for Disaster Reduction and Recovery*, World Bank, Washington D.C., p. 5.

⁶ World Bank, 2006: *Global Facility for Disaster Reduction and Recovery: Mainstreaming disaster resilience and adaptation in poverty reduction*, World Bank, Washington.

poorly built houses. It was the socially constructed vulnerability that was the main explanation for the high number of deaths and wounded.

Disaster research schools

There are at least two “schools” in disaster research; a Technological school forwarding the basic message: People have to adapt to natural forces to reduce the impact of disasters. The major measures of adaptation are: Risk planning, monitoring nature, elaboration of evacuation plans, and development of new technologies. The Radical school comes from the social sciences. It argues that vulnerability to natural hazards is closely connected to underdevelopment and marginalization of people in poor countries. Attention must be moved from natural forces to human beings and to societies’ vulnerability. Natural disasters have become to be understood as social phenomenon with roots in natural processes. Accordingly, it is a myth that natural disasters are unique events quite outside normal happenings. Natural disasters represent the normal. Consequently, as the people of the earth are constantly changing the earth’s environment and the passage of nature, more and more of future disasters will be caused by human activities and social factors. Although the philosophy of EPM resembles the radical school, EPM will also include “technological” elements from the Chicago school.

The basis for emergency management research and education

Due to changes in the global climate, non-sustainable utilisation of natural resources, civil conflicts etc, there are strong reasons to believe that the frequency and dimensions of natural disaster will increase in the future. In a long term perspective it is possible to reduce the frequency and the impact of natural disasters only if we behave in a more environmentally friendly way. In a short term perspective it is possible to alleviate the human sufferings caused by disasters. In a medium term perspective it is possible to strengthen the robustness and resilience of today’s vulnerable communities.

A major weakness of the present emergency assistance system is that the emergency personnel have adequate technical competence, but limited socio-cultural competence, e.g. what happens when emergency pulls out, and what are the short, medium and long term effects of emergency assistance on local communities. This is crucial knowledge. Examples from e.g. the Asian tsunami, the Kashmir earthquake etc, prove that the local people have played an extra-ordinary important role in the direct aftermath of a disaster (see e.g. the Tsunami Evaluation Coalition, TEC, report, July 2006).

Lessons learned tell us that when official authorities, local and international NGOs and other external bodies appear on the scene of disaster with their relief mechanisms some days after a disaster, the most important part of the job has already been done by the locals – food, water, blankets and basic shelter have been provided, first aid has been given to the injured, dead bodies have been moved away from the scene and buried, psychological care has been given to the traumatized, etc, etc. Despite this; rarely do the outside experts take the role and functioning of the local communities into proper consideration, and rarely do they analyse the situation in order to properly understand the role of the local communities in disasters and emergencies. A regular pattern is for outside organisations to take full control and command over the situation while the local communities are sidelined and muted. Seen in the context of sustainability, outside assistance can sometimes become a part of the problem instead of a part of the solution

In the relationship between emergency and sustainability, two issues must be highlighted:

1. The relief given to local communities must have a long term perspective, i.e. emergency assistance must be seen in the perspective of sustainable development.
2. The local communities must be recognised as the main agents both for acute disaster management, and for a long term sustainable development. *Local empowerment is essential.*

Objective and aims of EPM

The main objective of the EPM programme is to establish a community of international scientists with a particular competence in interdisciplinary research into disaster risk reduction, disaster management, sustainable development and emergency preparedness.

The concrete aims of the EPM programme are:

- to do interdisciplinary research in order to understand disasters and their societal consequences in short, medium and long term perspectives,
- to establish mechanisms that can transfer knowledge and information about disasters and emergencies back and forth between local communities and the scientific community
- to enhance the capabilities of public authorities, NGOs, civil societies, and individuals in disaster exposed societies to minimize the impact of potential disasters, and to secure that these capabilities can be utilised to strengthen the structure of the disaster exposed societies in a sustainable perspective.

Possible fields of research

- 1: Understanding how hazards turn into disasters.
- 2: LED - Linking emergency and development
- 3: Disaster risk assessments in various geographical contexts.
- 4: Community based disaster risk reduction and emergency assistance
- 5: Building robust and disaster resilient communities
- 6: The role of management and leadership in emergencies, and in development.

Net-working

We are presently establishing a scientific community on EPM is through *a network of partnering institutions and professionals* – public and civic - with various types of competences, most with PhD and higher scientific level in very different professions. These partners will simultaneously be stakeholders in the research programme, contributing with professional researchers, students, technologies, financial means and infrastructure:

1. University of Agder has a group of professors in disciplines like anthropology, international health, management, psychology, geography etc. with international experience and interest in emergency preparedness and management. UiA has the oldest development study in Norway, which has now been extended with a masters course. UiA also has long experience with net-based teaching together with the UN University of Tokyo, technology that will be valuable in future research and higher education.
2. Sorlandet Hospital HF has a strong international department with numerous overseas collaborations and personnel exchange, including emergency preparedness activities abroad among medical staff.
3. Universitas Gadjah Mada, Indonesia and University of Ruhuna, Sri Lanka: UiA have had a long established partnership with these universities both regarding education and research; and Indonesia and Sri Lanka are recurrently affected by disasters. The involved professionals from UGM and UR are central scientists in their respective institutions and countries.

University of Stavanger: Norwegian scientific basis for Risk Management and Societal Safety. Key topics are 1: Risks, regulation and social planning, 2: Vulnerability, technology and organization, 3: Accident and crisis management, 4: Risk analysis and decision-making. UiS has, as part of the Risk Management and Societal Safety milieu, researchers in areas such as coordination of emergency management in large humanitarian emergencies and proactive initiatives to prevent disasters and also reduce the consequences of disasters that nevertheless occur. UiS was invited and contributed to the Parliamentary White Paper (St. meld. Nr. 9 (2007-2008) on prevention of humanitarian emergencies. <http://www.regjeringen.no/pages/2035124/PDFS/STM200720080009000DDDPDFS.pdf>

In addition, we have established contacts with core institutions and individuals in this field internationally by participating in the Norwegian delegation to the ISDR 2007 meeting in Geneva, following up the Hyogo meeting. Moreover, we conducted an international workshop at the UIA Campus in Kristiansand on Sept 11, 2007, where a core of Norwegian institutions and NGOs active in this field were present. More details can be found in the following link:
http://www.uia.no/portaler/aktuelt/nyhetsarkiv/master_i_katastroforebygging_og_baerekraftig_utvikling

Plan and economy of workshops (1000 NOK):

Time	Place	Salaries	R&D services	Op. Expenses	Sum
2008 Spring	Indonesia	75	5	75	155
2008 Fall	Sri Lanka	75	5	83	163
2009 Spring	Indonesia	150	5	123	278
2009 Fall	Sri Lanka	150	5	112	267
2010 Spring	Norway	150	10	210	370
Overall cost:		600	30	603	1233

Future planning sessions and workshops will be made alternatively in Indonesia, Sri Lanka and Norway in order to mobilise professionals in those collaborative countries. A final workshop in Norway will to sum up experiences and conclude plans for future collaboration into research and education, with common applications to funding agencies as a result.

**CV of project manager Arne Olav Øyhus
 Professor, Dr. Scient**

Present position: Director, Centre for Development Studies, University of Agder

Background:

- Ph.D. (Dr.Scient) in Development Studies (Agricultural University of Norway) and M.Sc. (Cand.polit) in Social Anthropology (University of Oslo).
- Researcher, lecturer, administrative officer at various research and higher education institutions in Norway (UIO, Tromsø Teacher's College, AUN/UMB, and UIA).
- Consultant for various Norwegian development organisations.
- Director of Studies, Noragric, Agricultural University of Norway (1986-1988),
- Head of Development Studies, Agder University College (1999-2002).
- Development worker/aid worker for the Norwegian Church Aid (1983-1986).
- Referee for the Norwegian Research Council (NFR)
- Board Member of Forum Sør
- Deputy board member of the Norwegian Association of Development Research (NFU).

Research areas: Agricultural/rural development, entrepreneurship and small business development, cultural studies, poverty and underdevelopment, the international aid system.

International collaboration and projects: The agricultural/rural development studies have taken place in collaboration with Mekelle University, Ethiopia, Asmara University, Eritrea, and the Agricultural University of Norway. The research on entrepreneurship and small business development has taken place as joint projects between UIA and Mzumbe University, Tanzania, and UIA and Universitas Gadjah Mada/Universitas Mataram, Indonesia. Studies on post-disaster livelihood strategies have been undertaken together with University of Ruhuna. Joint programmes in higher education undertaken with the above mentioned universities, plus Universidad San Francisco Xavier, Bolivia, Makerere University, Uganda, and Kwame Nkrumah University of Science and Technology, Ghana.

Samarbeid innen bachelor-, master- og PhD-nivå innenfor barnevernpedagog- og sosionomutdanning

- et SAK-samarbeid mellom Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger

Bakgrunn

Det vises til intensjonsavtale mellom Universitetet i Stavanger (UiS) og Universitetet i Agder (UiA) og tidligere beskrevet samarbeid mellom henholdsvis Institutt for sosialfag (IS) v/ professor i sosialt arbeid Elisabeth Willumsen og professor i sosialpedagogikk Kari Søndena og Institutt for sosiologi, sosialt arbeid og velferdspag v/ 1. amanuensis Sigrid Nordstoga, 1. amanuensis Soveig Sagatun og 1. amanuensis Bjørn Øystein Angel. Både UiA og UiS er ECIU-universiteter med vekt på tette forbindelser til regionen hvor disse universitetene er lokalisert, og hvor utvikling av nye undervisningsformer og forskningsaktiviteter tilknyttet profesjonsutdanninger står sentralt. Vi er i gang med å utvikle samarbeid og har planlagt en rekke aktiviteter framover. Willumsen og Søndena representerer forskningsprogrammet ved IS, med tittel "Demokrati, Globalisering og Velferd – utfordringer for barn, familie og samfunn". Programmet inkluderer 14 kolleger og det legges opp til at så mange av deltakerne som mulig kan engasjeres i samarbeidet med Agder.

Mål og satsingsområder

UiS er et av de få læresteder i Norge med bachelor-, masterutdanning og PhD-majors (under utvikling) innen barnevernarbeid/sosialt arbeid. UiS/IS representerer med dette den høyeste formalkompetanse på vitenskapelig tilsatte (professoral kompetanse, dosent og 1. amanuenser, doktorgrader) innenfor sosialpedagogikk og sosialt arbeid. Vi har som ambisjon å utvikle et attraktivt forsknings- og undervisningsmiljø i nasjonal sammenheng, sammen med norske og internasjonale samarbeidspartnere. To satsingsområder kan trekkes fram: 1) utsatte barn (levkår, organisering av tjenester, velferdssamfunnets utfordringer) og 2) praksisnær forskning i profesjonsutdanningene (samspelet mellom danning og pedagogikk, sammenhengen mellom utdanning, forskning og praksis med utvikling av nye samarbeidsformer mellom utdanning og praksisfeltet).

UiS og UiA representerer til sammen en betydelig kompetanse på barnevernfeltet og det ligger store muligheter for å samle og utnytte hverandres kompetanse innen undervisning og forskning m.h.t. en effektiv arbeidsdeling. Det vises til at et flertall av tilsatte med doktorgrad innenfor dette fagfeltet i Norge nå arbeider enten ved UiS eller UiA. Målet er å kunne spille en rolle i nasjonal sammenheng og utvikle et felles Senter for fremragende Utdanning. Det vises til NOU:2008:8, den såkalte Befring-rapporten.

Planlagte aktiviteter:

Befring-rapporten legger føringer for framtidens undervisning, forskning og praksis i barnevernfeltet og er meget interessant for oss og samarbeidet mellom UIS og UIA. Særlig

vektlegges etablering av Senter for fremragende utdanning innenfor barnevernfeltet, noe som vil være en felles strategisk satsing framover. Dette vil innebære en arbeidsdeling i forhold til utdanningstilbud, bachelor, master (master i barnevern), PhD og være et tilbud i en nasjonal sammenheng. Det forberedes en felles søknad om eksterne midler.

Videre vil vi satse på samarbeid omkring praksisforskning. UIA har organisert praksisforskning i PRAXIS-SØR, en modell som inkluderer kommunene (tjenester for barn og unge) i regionen. Dette er en modell som også er meget relevant for IS og vår satsing på praksisforskning i regionen, jfr. et av hovedområdene i IS sitt forskningsprogram. Videre vil samarbeid om flere forskningsprosjekter være aktuelt. Dette har høy prioritet og kolleger på begge institusjoner jobber allerede med tema som kan knyttes sammen. Det planlegges felles søknad om eksterne midler (NFR/BUF-dir. o.a.) .

Vi har planlagt et felles seminar/workshop (2 d) med UIA og 2 arbeidsmøter for å planlegge dette. Det er videre ønskelig å arrangere studietur til London, Kings College hvor professor J. Manthorpe (leder av The Social Care Workforce Research Unit) er interessert i å bistå oss videre med våre planer med utgangspunkt i erfaringene så langt fra England. I NOU 2009:8 refereres erfaringer fra England spesielt i denne sammenhengen. Professor J. Manthorpe vil også være behjelpelige med søknader om forskningsmidler og deltakelse i internasjonale panel om vi ønsker det.

Sammen med Agder er vi nå godt i gang med samarbeidet om visjoner og videre strategisk satsing på utdanning og forskning. Dette omfatter bachelor-, master- og PhD-nivå innenfor barnevernpedagog- og sosionomutdanning. Vi har mye felles å bygge på og er i en god prosess. Det vil ha stor betydning å få finansiering som kan stimulere til videre samarbeid og til planlagte aktiviteter.

Budsjettforslag:

Totalt NOK 400 000 (UiA NOK 200 000 og UiS NOK 200 000)

Stavanger, febr. 2010.

Elisabeth Willumsen
Professor i sosialt arbeid

Kari Søndena
Professor i sosialpedagogikk

SAMARBEID OM MASTER I SAMFUNNSSIKKERHET – FORDYPNING I MARITIMT MILJØ OG SÅRBARHET I ARKTIS

- et SAK-samarbeid mellom Universitetet i Stavanger og Universitetet i Tromsø

1.0 Innledning

Institutt for medie-, kultur- og samfunnsfag (IMKS), ved Universitetet i Stavanger (UiS) og Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet (IIS), ved Universitetet i Tromsø (UiT) har siden høsten 2008 arbeidet for å få til et formalisert samarbeid mellom de to institusjonene innen området samfunnssikkerhet. Samarbeidet vil inkludere utdanningssamarbeid på masternivå og forskningssamarbeid. Utdanningssamarbeidet dreier seg om etablering av en samarbeidsavtale mellom de to institusjonene, og innebærer etablering av en ny fordypningsretning på UiS sitt masterstudium i *Samfunnssikkerhet*. Tittelen på fordypningsretningen er *Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis*. UiS vil forestå 60 av de 120 studiepoengene på utdanningsløpet, mens UiT forestår øvrige studiepoeng (inkludert valgemner). Samarbeidsavtalen inngås i forståelse med Teknisk-Naturvitenskapelig fakultet ved UiS, som i utgangspunktet bidrar med ett emne i studieprogrammet, samt evt. veiledning. Første opptak til master i samfunnssikkerhet med ny fordypningsretning i maritimt miljø og sårbarhet i Arktis blir høsten 2010.

Universitetet i Stavanger søker med dette om **kr. 375 000** for å dekke opp merutgifter knyttet til oppstart av den nye fordypningsretningen. Søknaden gjelder:

- Merkostnader ved oppstart, fakultet- og institutt	kr. 225 000
- Merkostnader Universitetsbiblioteket, tidsskrifter og litteratur	kr. 150 000
- Totalt UiS (se side 8 for detaljert budsjett/budsjett hele prosjektet)	kr. 375 000

Forberedelser til oppstart av studiet har pågått siden høsten 2008. Samarbeidsprosjektet har så langt krevd mye ressurser av de involverte fakultetene og instituttene, både faglig og administrativt, ettersom dette for begge institusjonene er en ny samarbeidsform, og i så måte et pilotprosjekt.

2.0 Samfunnsmessig relevans og forankring av samarbeidet

2.1 Bakgrunn og mål for samarbeidet

I det følgende gis det en oversikt og vurdering av hvordan studietilbudet er faglig forankret i nasjonale politiske signal, universitetets strategi og fakultetets handlingsplaner, ref. *Retningslinjer for studieprogramarbeid ved Universitetet i Stavanger, punkt 1.3*, vedtatt av Utdanningsutvalget 6. oktober og fastsatt av styret i sak US 104/09.

Fordypningsretningen i *Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis* er innrettet mot samfunnssikkerhet i nordområdene. Som en følge av klima, geografi og infrastruktur har dette området

særlige utfordringer knyttet til utøvelse av næringsaktiviteter og ivaretagelse av beredskaps- og sikkerhetsmessige aspekter.

Petroleumsaktiviteten og skipstrafikken i Barentshavet forventes å øke betydelig i årene fremover. Utbyggingen på norsk og russisk sokkel vil medføre sterk økning i transport av olje og gass langs norskekysten. I tillegg er turisttrafikken, med både cruiseskip og ekspedisjonscruisefartøy, blitt en sentral del av trafikken rundt Svalbard. De spesielle betingelsene i nord med rike marine ressurser, sårbart miljø, lange avstander, røft klima og svak infrastruktur gir nye utfordringer og behov for nye løsninger, blant annet knyttet til miljøovervåking, sjøsikkerhet, rednings- og oljevernberedskap. Ut i fra dette er det behov for kunnskap om de særegne utfordringene knyttet til operasjoner og drift av virksomheter i arktiske områder.

Universitetene ønsker sammen å bygge opp et sterkt kompetansemiljø i Nord-Norge knyttet til utfordringene i nordområdene. En naturlig del av denne satsingen er å tilby en fordypningsretning innen masterstudium i samfunnssikkerhet med arktisk profil. Som signalisert fra utenriksdepartementet har Norge et særlig ansvar for å ivareta samfunnssikkerhetsmessige aspekter i nordområdene, både med tanke på en økning av aktivitetsnivået og på aktivitet i nye tilgjengelige områder:

"Issmelting sommerstid i Arktis vil gjøre nye områder tilgjengelig for menneskelig aktivitet. Skipstransport via den nordlige sjørute som følge av økt olje- og gass utvinning på norsk og russisk side vil medføre økt sjøtransport i nordområdene. Økt ferdsel vil gi betydelige utfordringer for Norge som kyststat med et spesielt forvaltningsansvar for nordområdene. Dette vil medføre økte krav til overvåking, beredskap og sjøsikkerhet i våre nordlige havområder"

Utenriksdepartementet (2009): "Nye byggesteiner i nord. Neste trinn i Regjeringens nordområdestrategi", s. 13

"Turisttrafikk er en viktig del av skipstrafikken rundt Svalbard. [...] siden begynnelsen av 1990-tallet har det vært en betydelig økning i trafikkvolumet samtidig som stadig nye områder er tatt i bruk"

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (2009): Nasjonal sårbarhets- og beredskapsrapport (NSBR) 2009, s. 40

Studietilbudet er aktuelt for personer som ønsker faglig fordypning innenfor områder med fokus på utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet generelt, og til miljø og sårbarhet i nordområdene spesielt.

2.2 Forankring av samarbeidet

2.2.1 Politiske føringer

Instituttens samarbeid om etableringen av fordypningsretningen *Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis* er i tråd med politiske føringer for økt samarbeid i den høyere utdanningssektoren:

“Regjeringen mener som Stjernøutvalget at det er behov for klarere arbeidsdeling og mer forpliktende samarbeid i sektoren. [...] Utviklingen viser nettopp at stadig flere læresteder institusjonaliserer det faglige samarbeidet seg i mellom”

Kunnskapsdepartementet (2008-2009): St.meld. nr. 30 Klima for forskning, s. 77

Det er flere årsaker til at slikt tverrinstitusjonelt samarbeid har sterke fortrinn:

“Slik organisering er med på å sikre gode forskningsvilkår og bidra til høy faglig kvalitet og synlighet internasjonalt. Gode forskningsvilkår og synlighet internasjonalt gjør det lettere å rekruttere de beste talentene, konkurrere om forskningsmidler og tiltrekke seg ekstern finansiering nasjonalt eller internasjonalt. [...] Hvis dynamikken og samarbeidsviljen ved institusjonene kanaliseres i riktig retning, vil vi i framtiden kunne se tydeligere samarbeidslinjer mellom institusjonene og flere konkrete avtaler mellom fagmiljøene. Ulike studiesteder vil bidra med sine sterkeste fagmiljøer inn i felles forskningsprosjekter og studieprogrammer. [...] Studiesteder må opprettholde faglig sterke utdanninger som bygger på solid fagkunnskap, men de må ikke nødvendigvis tilby alle deler av utdanningene selv. [...] Siktemålet er at politiske føringer og insentiver skal bidra til at vi får et institusjonslandskap med faglig sterkere fagmiljøer og bedre utdanninger. Prosesser som fører til konsentrasjon av den faglige aktiviteten og til arbeidsdeling og tilnærming mellom institusjoner, skal støttes politisk og gjennom økonomiske insentiver og virkemidler”

Kunnskapsdepartementet (2008-2009): St.meld. nr. 30 Klima for forskning, s. 78-79

2.2.2 Institusjonelle føringer

Samarbeidet om å etablere en ny fordypningsretning i *Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis* er ikke bare forankret i politiske føringer, men også i intensjonene i ”Avtale om strategisk samarbeid mellom Universitetet i Tromsø og Norut og Universitetet i Stavanger og Iris”, datert 19. januar 2009. Intensjonene med samarbeidet kan beskrives via følgende utdrag fra denne samarbeidsavtalen:

“Samlet kan partene innen et strategisk samarbeid dekke mange av de utfordringer som utviklingen av nordområdene representerer innen kunnskapsutvikling”

Avtale om strategisk samarbeid mellom Universitetet i Tromsø og Norut og Universitetet i Stavanger og Iris”, datert 19. januar 2009, s. 1

Mer konkret er mastersamarbeidet mellom Institutt for medie-, kultur- og samfunnsfag (IMKS), ved Universitetet i Stavanger (UiS) og Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet (IIS), ved Universitetet i Tromsø (UiT) forankret i følgende punkter som er fremhevet i samarbeidsavtalen mellom UiT og UiS:

- **Partenes intensjoner**

IIS og IMKS er godt i gang med å utvikle et samarbeid som er *langsiktig* og *gjensidig*. Samarbeidet omhandler både *rekruttering* til høyere utdanning, *utvikling av høyere utdanning* og *forskning*. Gjennom den nye fordrypningsretningen ønsker partene sammen å bidra til å utdanne fremtidige arbeidstakere som besitter en ny type kompetanse; en kompetanse som er bedre egnet til å ivareta de særegne utfordringene som knytter seg til nordområdene. IIS og IMKS vil med dette ta ansvar for utdanningsinstitusjonenes rolle for å bidra til å *realisere intensjonene i regjeringens nordområdesatsing*.

- **Samarbeidsområde**

Partenes samarbeid om nye fordrypningsretningen *Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis* er innerrettet mot fagområdet *risiko og samfunnssikkerhet*, et av de samarbeidsområder som er fremhevet i samarbeidsavtalen mellom institusjonene.

- **Samarbeidsform**

Konkret gjøres dette ved at IIS og IMKS går sammen om å etablere den nye fordrypningsretningen, knyttet til UiS sin master i samfunnssikkerhet. Fordrypningsretningen representerer en *felles masterutdanning*, hvor UiS skal ha ansvar for 60 sp og være akkrediterende institusjon og UiT skal ha ansvar for de resterende 60 sp. UiT utvikler noen særegne kurs som skal inngå i fordrypningsretningen. Undervisningen skal foregå på UiT. Neste fase vil naturlig føre med seg økt bruk av *bistillinger*. Det er også under utvikling et samarbeid innen *FoU*, som knyttes opp mot *forskningssentrene* SEROS og SESINOR (se vedlegg).

Tromsømiljøet betraktes som sterk innen maritime områder, mens Stavangermiljøet betraktes som sterk innen risikostyring og samfunnssikkerhet¹. Det maritime kunnskapsaspektet knyttes til IIS, ved UiT. Her utdannes sjøkapteiner, som har en ballast som også inkluderer menneskebehandling og håndtering av kritiske situasjoner. Institusjonen utsteder de høyeste og nødvendige sertifikat for å ferdes i de nordlige områder. Det sikkerhetsmessige kunnskapsaspektet knyttes til IMKS og Institutt for industriell økonomi, risikostyring og planlegging (IØRP) ved UiS. Innen utdanningstilbudet har UiS spesifikk kompetanse på områdene Krisehåndtering; Sårbarhet, teknologi og tilsyn samt Sikkerhetsledelse innenfor utdanningstilbudet. Når det gjelder forskning er UiS sin kompetanse spesielt knyttet til områdene Sårbarhet, teknologi og organisasjon; Krisehåndtering; Risikoregulering og tilsyn samt Risikoanalyse og risikostyring. Det kompetansmessige grunnlaget er således til stede for å utvikle et sterkt fagmiljø innen området *maritimt miljø og sårbarhet i Arktis*.

¹ "Avtale om strategisk samarbeid mellom Universitetet i Tromsø og Norut og Universitetet i Stavanger og Iris", datert 19. januar 2009

2.2.3 Forankring i UiS' strategi og SV-fakultetets handlingsplan

Samarbeid mellom de to institusjonene er forankret i *Strategidokument for Universitetet i Stavanger 2009-2020*, hvor det heter

Vi vil videreutvikle universitetsalliansen med Universitetet i Tromsø for å styrke Nordområde-utviklingen.

UiS strategidokument 2009-2020, Hovedstrategi 2009-2020, s. 4

Så vel nasjonale allianser som internasjonalt samarbeid er et viktig element for å fremme kvaliteten i universitetets virksomhetsområder. Likeså skal slike allianser og samarbeid bidra til et bedre totaltilbud til samfunnet rundt oss, innen så vel forskning og utdanning, som etter- og videreutdanning, innovasjon og nyskaping.

UiS strategidokument 2009-2020, Strategiske allianser og internasjonalisering, s. 10

I tilbakemelding fra etatsstyringsmøtet mellom UiS og Kunnskapsdepartementet 22.06.2009 ble blant annet følgende påpekt i tilknytning til punkt om strategiske spørsmål:

"Departementet merker seg at UiS samarbeider med flere andre UH-institusjoner, bl.a. Universitetet i Agder, Høgskolen Stord-Haugesund og Universitetet i Tromsø. Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon er viktig for å skape solide fagmiljøer med høy kvalitet i både utdanning og forskning. UiS bør videreutvikle samarbeidsprosessene de er del av og kople arbeidet godt til egne strategier og fremtidsplaner."

Etatsstyring 2009 – Tilbakemeldinger fra etatsstyringsmøte mellom UiS og Kunnskapsdepartementet 22.06.09., s. 1

I *Handlingsplan for Det samfunnsvitenskapelige fakultet 2009-2011*, pekes det på at en skal utvikle forsknings- og undervisningssamarbeid innen felles fagområder med blant annet UiTø (Handlingsplan 2009-2011, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, s. 3)

Under punkt *Mål og strategiske føringer for virksomhetsområdene*, punkt e) *Strategiske allianser* heter det videre i handlingsplanen:

Resultatmål

Utvikle forsknings- og undervisningssamarbeid innen et utvalg av felles fagområder med UiA, UIB, UiTø og høyskolene Stord/Haugesund og Bergen

Handlingsplan 2009-2011, Universitetet i Stavanger, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, s. 10

3.0 Organisering av samarbeidsmasteren og arbeidet frem til i dag

Masterstudiet er et heltidsstudium med en normert studietid på to år. Fordypningsretningen i Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis er tilknyttet UiS sin master i samfunnssikkerhet. Selv om UiS innehar akkrediteringen for studiet skal all undervisning kunne tilbys på UiT.

For er utfyllende omformasjon om styring og organisering av samarbeidet, se:

- Samarbeidsavtale om etablering av fordypningsretningen innen Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis
- Studieplan for masterstudiet i Samfunnssikkerhet, med fordypning innen Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis

Frem til i dag har det vært brukt både faglige og administrative ressurser på samarbeidet, både ved UiS og ved UiT. I tillegg har det påløpt utgifter til reise og opphold, da det har vært avholdt samarbeidsmøter både i Tromsø og i Stavanger. Resultatet av egeninnsatsen synliggjøres gjennom nevnte forslag til avtaler og studieplan.

Ved UiT har kostnadene vært knyttet til IIS. Her har noen av kostnadene vært finansiert gjennom RDA-I., ved prosjektet *Kompetansebygging i nord*, som nå er inne i sin avsluttende fase. I tillegg har det vært gjort bruk av instituttets interne midler og midler tilknyttet prosjektet Petromax, som er styrt fra UiS. Sistnevntes delfinansiering har vært begrunnet i et ønske om å inkludere emner fra denne samarbeidsmasteren i en fremtidig ingeniørmaster. Ved UiS er det IMKS og SV-fakultetet som har brukt ressurser på dette samarbeidet. I tillegg har IØRP vært involvert i arbeidet.

3.1 Aktivitetsbeskrivelse

Da dette er et pilotprosjekt er aktivitetsbeskrivelsen å betrakte som tentativ. Det kan vise seg behov for mindre justeringer i løpet av tidsperioden. Det er mange deler av to universitetssystemer som må involveres. Dette gir økt kompleksitet og medfører avhengighet til andre deler av et større system.

Aktivitetsbeskrivelse	2009	2010		2011
	Høst	Vår	Høst	Vår
Slutføring av styringsdokumenter (samarbeidsavtaler og studieplan)	x			
Godkjenning av fordypningsretning i UiS sitt styre	x			
Utarbeiding og tilpasning av administrativ infrastruktur og rutiner	x	x	x	x
Tilrettelegging av teknisk infrastruktur (lokaler o.l. på IIS)	x			
Utarbeiding av nye emner*	x	x	x	
Etablering av faglig infrastruktur	x	x	x	x
Første gangs gjennomføring av semester*	x	x	x	x
Koordinering/styring internt på UiS og UiT	x	x	x	x
Koordinering ml. UiS og UiT	x	x	x	x
Semesterevaluering	x	x	x	x
Sluttevaluering og strategisk planlegging for veien videre				x
Utvikling av forskningssamarbeid	x	x	x	x

* For nærmere beskrivelse av nye emner og semestrenes innhold, se utkast til studieplan

3.2 Merkostnader: Økte organisasjons- og transaksjonskostnader

Frem til samarbeidet finner sin form og blir institusjonalisert, trenger partene å møtes hyppigere for å sikre at samarbeidet kommer på gode skinner. Det kreves strategisk planlegging og gode beslutninger for å lykkes. I fellesskap må partene komme frem til hensiktsmessig arbeids-, kostnads- og inntektsfordeling. Det skal tas beslutninger om ansvarsfordeling, mandater, styring og kontroll av samarbeidet. Det må skje en utvikling av egnede systemer og/eller tilpasning av eksisterende systemer, både faglige og administrative. To systemer skal samordnes og koordineres innen samarbeidets aktivitetsfelt. Dette medfører økte kostnader for samarbeidspartnerne. Som Kunnskapsdepartementet skriver:

“Målet om sterkere fagmiljøer og bedre utdanninger vil kreve høy omstillingsevne på institusjonene. Hver institusjon må ta andre institusjoner i betraktning når de gjør sine fagstrategiske valg og utvikler sin profil. Den enkelte institusjon må våge å tenke at noen fagmiljøer heller bør få utvikle seg andre steder. [...] Men det viktigste målet, og det vanskeligste, blir å utvikle en større grad av arbeidsdeling mellom fagmiljøer, uavhengig av hvordan institusjonsstrukturen utvikler seg”

Kunnskapsdepartementet (2008-2009): Stortingsmelding nr. 30 "Klima for forskning", s. 80

For å styrke universitetenes samarbeid og arbeidsdeling knyttet til masterprogrammet og for å legge til rette for ytterligere samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon mellom institusjonene, søkes det om tildeling av SAK – midler til prosjektet.

Budsjett

Budsjett for UiS/SV-fakultetet/IMKS Kostnadsberegning for merutgifter i 2010	
Aktivetsbeskrivelse	Sum
Reiser strategisk planlegging/koordinering UiS	25 000 ²
Utvikling faglige ansatte, reiser og personalressurser UiS	200 000
Totalt	225 000

Det søkes med dette om midler pålydende kr. 225.000 for å dekke primærbehov i forbindelse med merutgifter knyttet til oppstart av samarbeid om ny fordypningsretning i *Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis* på Master i samfunnsikkerhet mellom IMKS/SV og IIS ved Universitetet i Tromsø i 2010.

I tillegg søkes det om dekning av merkostnader til oppbygging av relevant litteratur og abonnement på tidsskrifter med mer i 2010.

Bibliotekressurs UiS	150 000 ³
Totalt UiS	375 000
Totalt UiT (ref. SAK-søknad fra UiT)	250 000
Totalt for prosjektet	625 000

Vedlegg 1: Studieprogrambeskrivelse

² En må påregne min 2 planleggingsreiser á 2 personer pr. år; én reise UiS til Tromsø, og én UiT til Stavanger.

³ Ref. redegjørelse fra Universitetsbiblioteket pr. epost, 13.10.2009:

"Det er vanskelig å anslå hvor mye penger det er snakk om så lenge vi ikke har en liste over konkrete bøker, tidsskrifter og databaser som er nødvendige for dette studiet (...) Til konklusjon kan vi si at biblioteket bør ha 150 000 kroner for 2010 alene hvis vi skal kunne tegne abonnementer på viktige tidsskrifter samt kjøpe inn den mest nødvendige litteraturen til det nye masterstudiet. I tillegg kommer utgifter til databaser det måtte være ønske om."

Studieprogrambeskrivelse

2-årig master i samfunnssikkerhet, med fordypning i maritimt miljø og sårbarhet i Arktis

1. Innledning

Masterstudiet i samfunnssikkerhet har som studiefelt uønskede hendelser og påkjenninger som samfunnet kan utsettes for, og hvordan samfunnets institusjoner og organisering kan gjøres mer robuste. Trusler mot sikkerhet er samfunnsskapt, men kan også utløses av hendelser i naturen, som økologiske endringer som påvirker klima og naturforhold, endringer i infrastruktur som energi- og vannforsyning, kommunikasjon og transport, men også endringer i sosiale relasjoner og atferd som kan føre til organisert kriminalitet eller terrorisme. Samfunnssikkerhet som studiefelt krever en tilnærming på flere organisatoriske og institusjonelle nivå og med ulike faglige perspektiv. Det er derfor etablert et tverrfaglig samarbeid mellom Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet (TN) og Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV).

Masterstudium i samfunnssikkerhet har ulike fordypningsretninger: *Krisehåndtering, Planlegging-regulering-tilsyn og Sikkerhetsledelse*. Fra studieåret 2010-2011 er det i samarbeid med Universitetet i Tromsø etablert en ny fordypningsretning i *Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis*. Denne fordypningsretningen er innrettet mot samfunnssikkerhet i nordområdene hvor klima, geografi og infrastruktur medfører en kompleks sikkerhetsmessig problematikk, og hvor de sammensatte betingelsene i nordområdene stiller særegne krav til ivaretagelse av beredskaps- og sikkerhetsmessige aspekter. Undervisningen knyttet til denne fordypningen vil i all hovedsak foregå på Universitetet i Tromsø.

2. Målgruppe

Masterstudiet i samfunnssikkerhet egner seg godt som en videreføring av bachelorgraden i Samfunnsfag med personaledelse v/UiS, eller annet utdanningsløp av minimum tre års omfang innen samfunnsvitenskapelige emner. Fordypningsretningen Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis egner seg godt som videreføring av bachelorgrad i Samfunnssikkerhet og miljø ved UiT, eller annet utdanningsløp av minimum tre års omfang innen samfunnsvitenskapelige emner.

3. Læringsutbytte

Læringsmålet med studieprogrammet er å gi studentene kunnskaper og redskaper/metoder som kan bidra til å utvikle et tryggere og mer robust samfunn. Etter gjennomføring av programmet skal studenten evne å

- Vurdere trusler mot sikkerheten og risikoer forbundet med ulike aktiviteter
- Forebygge skader og ulykker gjennom planlegging, regulering og organisering
- Analysere risiko, pålitelighet, tilgjengelighet og ytelse av beredskap i forbindelse med virksomheter, kritiske infrastrukturer og samfunnsfunksjoner
- Vurdere godheten av ulike løsningsforslag til aktiviteter, systemer og arealbruk
- Planlegge nye robuste funksjoner og organisatoriske/teknologiske løsninger
- Forstå hva som foregår i kriser og katastrofer, og kunne håndtere utfordringer man står over for i slike situasjoner
- Kunne anvende analyseverktøy innenfor sikkerhetsforskning og andre studier av sikkerhet og beredskap i samfunnet
- Arbeide i tverrfaglige team

4. Opptakskrav

Bachelorgrad eller annet utdanningsløp av minimum 3 års omfang innen samfunnsvitenskapelige fag (180 studiepoeng). Graden må ha en faglig fordypningskomponent på minimum 80 studiepoeng, eller en integrert utdanning av minimum 120 studiepoengs omfang. Vurdering av innkomne søknader foretas av en særskilt nedsatt opptakskomiteé ved Universitetet i Stavanger.

For fullstendig oversikt over opptaksreglene til studiet henvises det til Retningslinjer for opptak og rangering til mastergradsstudier ved UiS, samt Utfyllende regler for lokalt opptak til masterprogram i Samfunnssikkerhet.

5. Opptaksinformasjon

Lokalt opptak. Søknad registreres via SøknadsWeb på www.uis.no. Søknadsfristen er 1. mars for søkere med opptaksgrunnlag fra land utenfor Norden, behov for forhåndsløfte, opptak på særskilte vilkår eller realkompetanse. Søknadsfristen er 15. april for alle øvrige søkere. Alle vil motta et svar på søknaden senest innen 25. juli.

Kandidater som søker om opptak til Master i samfunnssikkerhet med fordypning i Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis må levere skriftlig søknad til Universitetet i Tromsø, ved Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet (IIS), innen samme frister som nevnt ovenfor.

6. Kvalifikasjoner

Nye og skjerpede krav til håndtering av risiko ved planlegging og gjennomføring av prosjekter og arbeidsprosesser krever større profesjonalitet innen de fleste områder. I virksomheter og forvaltningen er det behov for slik kompetanse ved oppfølging av helse, miljø- og sikkerhetsforskrifter (HMS), miljørettet helsevern, og risiko- og sårbarhetsanalyser

(ROS), deltakelse i nødhjelpsoperasjoner, krisehåndtering i privat og offentlig regi, Studieprogrammet kvalifiserer kandidatene til arbeid med sikkerhetstema innenfor ulike typer stillinger - som saksbehandler, rådgiver, konsulent eller i ledelsesfunksjoner innen en rekke samfunnssektorer og virksomhetsområder.

Fullført studium kan kvalifisere for opptak på doktorgradsstudium ved UiS innen fagområde risikostyring og samfunnssikkerhet.

7. Vurderingsformer

Vurderingsformene kan variere mellom skriftlig skoleeksamen, hjemmeeksamen, prosjektinnlevering eller muntlig eksamen. I en del tilfeller vil vurderingen være en kombinasjon av ulike vurderingsformer. Nærmere beskrivelse av vurderingsform i det enkelte emnet framkommer av emnebeskrivelsene.

Faglige prestasjoner vurderes enten med bokstavkarakterer eller som bestått / ikke-bestått. Dersom det ikke kreves vurdering kan fullført/ikke-fullført benyttes.

8. Utenlandsopphold / opphold ved andre læresteder

Studentene vil etter søknad kunne få godkjent at deler av studiet blir tatt ved et annet lærested. Utvekslingsopphold må passe inn i studieplanen for mastergraden, og vil normalt finne sted i tredje semester.

Studenter som velger spesialiseringsemner fra andre masterprogram enn samfunnssikkerhet og endringsledelse er selv ansvarlig for å kontrollere at det ikke oppstår kollisjon når det gjelder undervisning og eksamen.

9. Kontaktinformasjon

Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Institutt for medie-, kultur og samfunnsfag, Tlf. 51 83 15 00/15 35, e-post: postmottak@uis.no. Studiekoordinator er Preben H. Lindøe, preben.h.lindoe@uis.no

10. Evaluering

Evaluering av emnene i programmet vil bli gjennomført i henhold til UiS/SV-fakultetets evalueringssystem.

11. Studieplan

Masterstudiet omfatter 120 studiepoeng. Programmet er bygd opp av 9 emner som hvert gir 10 studiepoeng, til sammen 90 studiepoeng. I tillegg kommer en masteroppgave på 30 studiepoeng.

For studenter på de tre fordypningsretningene Krisehåndtering; Planlegging-, regulering-tilsyn og Sikkerhetsledelse er følgende emner obligatoriske: Vitenskapsteori med etikk

(MKK100), Risiko og samfunnssikkerhet (MSA115), Infrastruktur og sårbarhet (MTS 230), Risikobasert styring (MTS140) og Krisehåndtering (MSA125). En må dessuten velge mellom kvalitative metoder (MEN115) eller kvantitative metoder (MEN 215).

For studenter tatt opp på fordypningsretningen Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis er følgende syv emner obligatoriske: risiko og samfunnssikkerhet, maritime operasjoner og beredskap, kvalitative metode, risikobasert styring, politikk og forvaltning i nordområdene, kvantitative metode og krisehåndtering. Eventuelle avvik vurderes etter søknad.

Emnekombinasjon studieplan

”UiS-modell”:

Master i samfunnssikkerhet med fordypning/spesialisering i Krisehåndtering; Planlegging-regulering-tilsyn; eller Sikkerhetsledelse

Kode	Emne	I	SP	År 1		År 2	
				1	2	3	4
Obligatoriske emner							
MSA125	Krisehåndtering	O	10	X			
MSA115	Risiko og samfunnssikkerhet	O	10	X			
MKK100	Vitenskapsteori med etikk	O	10	X			
MTS230	Infrastruktur og sårbarhet	O	10		X		
MTS140	Risikobasert styring	O	10		X		
MSAMAS	Masteroppgave i samfunnssikkerhet	O	30				X
Velg ett emne							
MEN215	Kvantitative metoder	M1-10	10			X	
MEN115	Kvalitative metoder	M1-10	10			X	
Valg av spesialiseringsretning eller valgfrie emner							
Spesialiseringsretning Krisehåndtering, velg 3 emner							
MSA270	Internasjonale humanitære kriser	M-30	10		X		
MEN145	Ledelse, bærekraftig utvikling og bedrifters samfunnsansvar	M-30	10		X		
MEN105	Endringsledelse I	M-30	10			X	
MSA280	Beslutning i kriser	M-30	10			X	
MSA250	Menneskerettigheter - flerfaglige perspektiver	M-30	10			X	
Spesialiseringsretning Planlegging-regulering-tilsyn, velg 3 emner							
MEN250	Ledelse av helse, miljø og sikkerhet	M-30	10		X		
MSA230	Sikkerhet og organisasjon	M-30	10			X	
MSA200	HMS-regulering og tilsyn	M-30	10			X	
MTS110	Granskingsmetodikk	M-30	10			X	
Spesialiseringsretning Sikkerhetsledelse, velg 3 emne							
MSA270	Internasjonale humanitære kriser	M-30	10		X		

MEN250	Ledelse av helse, miljø og sikkerhet	M-30	10	X	
MEN145	Ledelse, bærekraftig utvikling og bedrifters samfunnsansvar	M-30	10	X	
MSA230	Sikkerhet og organisasjon	M-30	10		X
MSA280	Beslutning i kriser	M-30	10		X
Valgfrie emner - velg 3 emner					
MEN135	Endringsledelse II	M-30	10	X	
MEN165	Virksomhetsutvikling I: Fra teori til praksis	M-30	10	X	
MEN166	Virksomhetsutvikling II	M-30	10		X
MEN105	Endringsledelse I	M-30	10		X
MEN125	Organisasjonsutvikling	M-30	10		X

I - Info - koder og forkortelser:

O - Obligatorisk emne

V - Valgbart emne

Mn-nn - Minst n emner som utgjør minimum nn studiepoeng

Det kan forekomme endringer i studieplanen

”UiT-modell”

Master i samfunnssikkerhet med fordypning i Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis

1. sem.	MSA 115 Risiko og samfunnssikkerhet	NAU-3001 Maritime operasjoner og beredskap	SOS-3001 Kvalitativ metode
2. sem	MTS 140 Risikobasert styring	SOS-3002 Kvantitativ metode	Valgfritt emne
3. sem	MSA 125 Krisehåndtering	Politikk og forvaltning i Nordområdene	Valgfritt emne
4. sem.	MSAMAS Masteroppgave		

Kode	Emne	SP	1	2	3	4
Obligatoriske emner						
MSA115	Risiko og samfunnssikkerhet	10	X			
MAROP-3001	Maritime operasjoner og beredskap	10	X			
PED-3050	Kvalitativ metode	10	X			
	Politikk og forvaltning i nordområdene	10		X		
SOS-3002	Kvantitativ metode	10		X		
MTS140	Risikobasert styring	10		X		
MSA125	Krisehåndtering	10			X	
MSAMAS	Masteroppgave i samfunnssikkerhet	30				X
Valgfrie emner						
STV-3018	Institutional dimensions of global change in the Arctic	10		X		
HEL-3030	International and Environmental Health	10		X		
STV-3073	Moderne teorier om organisering og ledelse	10		X		
BIO-3111	GIS and remote sensing	10			X	
STV-3072	Moderne organisasjonsteori	15			X	
HEL-3005	Society, culture and public health	10			X	

Det tas forbehold om endringer i tilgjengelige valgmenyer.

12. Informasjon til studenter med opptak på Master i samfunnssikkerhet med fordypning i Maritimt miljø og sårbarhet i Arktis

Masterstudiet i samfunnssikkerhet med fordypning i maritimt miljø og sårbarhet i Arktis er et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Stavanger og Universitetet i Tromsø. Sammen ønsker universitetene å bygge opp et sterkt kompetansemiljø i Nord-Norge knyttet til utfordringene i nordområdene. Universitetet i Stavanger er faglig ansvarlig for tilbudet.

Undervisningen knyttet til dette studietilbudet vil i all hovedsak foregå ved Universitetet i Tromsø. Så langt det lar seg gjøre gjelder dette også emnene der ansatte fra Universitetet i Stavanger er ansvarlig for gjennomføringen.

Studiet er et heltidsstudium med normert studietid på to år.

Kontaktinformasjon v/Universitetet i Tromsø:

Fakultet for naturvitenskap og teknologi, Institutt for ingeniørvitenskap og sikkerhet, Tlf. 77 66 03 02, e-post: postmottak@iis.uit.no. Kontaktperson er Trine Lydersen, trine.lydersen@uit.no.

Vedlegg 2:

Oppfølging av NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningen – Det humanistiske fakultet

Ledelse og administrativt støttesystem

For ALUprogrammet ved UiS, ble det påpekt mangler når det gjelder støtteapparat rundt instituttleder. Dette ble endret kort tid etter evalueringen ved at studiekoordinator og praksiskoordinator ble ansatt. UiS har også innført kontorsjefer på instituttnivå fra studieåret 2008-2009, og ved IAS ble kontorsjef ansatt fra april 2009.

Det vi nå mangler er et administrativt støttesystem som kan ivareta de mange prosjektene som øker i omfang ved IAS. Vi er aktive innen Comeniusprosjekter, NFR prosjekter og prosjekter fra utdanningsdirektoratet osv. Dette krever også administrativ støtte, og det er et hovedansvar for instituttet å få på plass.

Etter- og videreutdanning

Det ble påpekt at UiS ligger under landsgjennomsnittet når det gjelder EVU (generelt for hele universitetet). Allmennlærerutdannere spiller iallfall en vesentlig rolle i dette arbeidet. Vi har nye EVU tilbud innen Kompetanse for kvalitet (Leseopplæring 30 + 30, Mat & Helse 30 + 30 og Kroppsøving 30), Elevvurdering og Regning i alle fag. Vi sørger også for at skoler i vårt distrikt opplever nærhet til oss, bl.a. ved at ansatte fungerer som veiledere innen fag (i 2009-2010 har vi for eksempel vært veiledere i naturfag for to kommuner). Vi har utviklet og tilbudt 30 stp Flerkulturelt arbeid i barnehage og skole i samarbeid med andre institutter og etter forespørsel fra flere kommuner. Innen Veiledning av nyutdannede har vi forutsatt at alle som deltar som lokale veiledere tar Veiledning som studiepoengsemne. Dette har vi også forutsatt hos våre praksislærere og vi har derfor hatt et EVU tilbud innen veiledning i mange år.

Kompetanse i personalet

Allmennlærerutdanningen har sett en formidabel vekst i andel førstestillinger. Siden 2006, har 1 ansatt innen RLE, 3 ansatte innen pedagogikk / spesialpedagogikk, og 1 ansatt innen drama disputert. 1 ansatt innen matematikk har fått opprykk til førstelektorkompetanse, og faggruppen i matematikk ble styrket med en ny ansatt førsteamanuensis i 2009 som er i kvalifisering til professorkompetanse. Norsk er blitt styrket med en førsteamanuensis. Faggruppen i kroppsøving er styrket med en førsteamanuensis. Tre ansatte forventes å disputere innen studieåret 2010-2011.

Praksis

Komiteen rapporterer et positivt inntrykk av praksisdelen av utdanningen. Vi fortsetter arbeidet med utvikling av kvalitetssystem i praksis. Alle studenter gir tilbakemelding midtveis i praksisopplæring, og resultater meldes tilbake til skolene og tas opp i samarbeidsmøter. Vi har jevnlig møter med alle praksisskolerektorer og praksislærere samt med skoleeiere. I 2009 har vi utarbeidet nye samarbeidsavtaler og utlysning av nye søkemuligheter for å bli partnerskole. Våren 2010 vil vi foreta utvelgelse av nye partnerskoler i samarbeid med skoleeiere.

Forskning

Evalueringen påpekte behov for differensiering av forskningstid, og dette er fulgt opp slik at det nå er enkelte ansatte som har mer forskningstid, og forskningstid forutsetter FoUprosjekter og rapportering i form av publikasjoner eller kunstfaglig arbeid.

Komiteen påpekte en meget positiv utvikling blant ALU-ansatte og sterkt engasjement i forskning. Dette er blitt ytterligere styrket ved dannelse av forskergrupper og forskningsprogramområder.

Undervisning og vurdering

ALU blir vurdert til å gi variert undervisning og vurderingsformer og utstrakt bruk av IKT. Studenene ønsket likevel mer opplæring i IKT. Digital kompetanse er en grunnleggende ferdighet som studenter må utvikle for å kunne ivareta elevens utvikling av digital kompetanse og dette er noe vi arbeider med i utvikling av nye planer.

Frafall og gjennomføring

IAS fikk i oppdrag fra KD å se spesielt på frafall og alternative opptak (bruk av intervju) til allmennlærerutdanningen. Rapporten ble ferdigstilt og oversendt KD våren 2009.

Antall kvalifiserte søkere til lærerutdanningene økte ikke nevneverdig i 2009, og vi var fortsatt i den situasjonen at vi tok opp alle kvalifiserte søkere høsten 2009. Dette har betydning for frafall og gjennomføring, men vi har ikke hatt det store frafallet av studenter i første år som vi hadde i 2008-2009.

Vi innførte obligatorisk frammøte fram til første praksisperiode høsten 2009. Dette kan være en mulig forklaring til at studenter raskere kom inn i gode vaner.

Vi innførte tre "innedager" i løpet av de fire første praksisukene til å koble teori-praksis tettere sammen og hjelpe studenter til å begynne å se sammenhenger.

Vi har brukt studentassistenter i matematikkundervisning for å støtte første års studenters læring og muligheter for gjennomføring av de 30 stp obligatorisk matematikk.

Vedlegg 3:

Oppfølging av evaluering av ingeniørutdanningen (INGEVA):

1. Studieforløp og inntakskvalitet

1.3. Studieforløpet: Departementet er tilfreds med at UiS tar frafalls- og gjennomstrømningsproblematikken på alvor. Vi er imidlertid bekymret over at UiS, som har høye søkertall og god inntakskvalitet, har så lav andel som fullfører ingeniørutdanningen på normert tid.

Svar: Det er gjennomført en studieforløpsundersøkelse blant studenter ved fakultetet i løpet av 2009. Med denne undersøkelsen ønsket vi å belyse årsakene til det relativt høye frafallet og den lave studiepoengproduksjonen på enkelte av studieprogrammene ved fakultetet. Målgruppen for undersøkelsen er studenter i startfasen av de tre- og femårige ingeniørstudiene ved UiS (kvantitativ spørreundersøkelse). Studentene i undersøkelsens utvalg startet på et ingeniørstudium høsten 2006, 2007 eller 2008. Både aktive- og frafallsstudenter har deltatt i spørreundersøkelsen. Her er utdrag av resultatene fra undersøkelsen:

- *En potensiell forklaring på den relativt lave gjennomstrømning og det høye frafallet ved TN (IDE) var inntakskvaliteten. I datamaterialet fra undersøkelsen finner vi at korrelasjonen mellom karakterer fra videregående skole og foreløpig resultat på TN (UiS) er moderat positiv. Vi kan ikke se at frafallstudentene skiller seg særlig ut fra de som fortsatt er aktive, dette gjelder også for de frafallstudentene som har valgt å slutte helt med høyere utdanning (dvs. at de har ikke skiftet lærested eller tatt et linjeskift). At de studentene som slutter har lignende resultat fra vgs. sammenlignet med de studentene som fortsatt er aktive kan bety at det er andre årsaker enn inntakskvaliteten som er avgjørende.*
- *Tilgangen på studenthybler/boliger er for lav. Hele 39 % av de aktive studentene i undersøkelsen oppgir at boligsituasjonen har påvirket studieløpet i en negativ retning. Dette er ikke unikt for Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet og UiS, men gjelder hele regionen. UiS har også fått tilbakemeldinger fra studenter i tidligere spørreundersøkelser om at dekningsgraden hos SiS-bolig er for lav (ca. 760 hybler og leiligheter 3).*
- *Hypotesen om at det sosiale har mye å si for gjennomstrømningen blir mer eller mindre bekreftet i undersøkelsen. Dette er et kjent funn også fra andre nasjonale og internasjonale undersøkelser. I studieforløpsundersøkelsen på TN svarer rundt 20 % av frafallsstudentene at de ikke deltok i 1. klassesamhold arrangementet i begynnelsen av semesteret, og 55 % blant dem svarer at de manglet venner i studiemiljøet. Andelen som er misfornøyd med de utenomfaglige, sosiale aktivitetene er høyere blant de med hjemstedsfylke utenfor Rogaland. Rundt 17 % av de som har sluttet tok aldri kontakt med foreleser eller annen ansatt ved UiS. De aktive studentene benytter seg mer av f.eks. kontortiden til foreleser sammenlignet med drop outs.*
- *Angående undervisningskvalitet har vi fått tilbakemelding fra både aktive- og frafallstudenter om at den er midt på treet. Gjennomsnittlige svar heller mot at de synes den er god (3,2 på 1–5 skalaen). De aktive studentene er mer fornøyd med sammensetningen av emner i studieprogrammet sammenlignet med frafallstudentene (dvs. svarsnitt 3,4 > 2,8). Flertallet av de aktive*

studentene i undersøkelsen er fornøyde med balansegangen mellom den teoretiske og den lab-baserte undervisning. Hele 33 % av frafallsstudentene oppgir å ikke ha deltatt på noen form for regneøvelser, gruppeøvelser organisert av UiS, men også blant de aktive studentene er oppslutningen ganske låger (20 % har ikke deltatt på noen form for regneøvelser, gruppeøvelser organisert av UiS) – her er det ikke noen forskjell mht. hjemstedsfylke.

- Snittsvaret blant de aktive studentene på spørsmål om hvor sikker de var i valget av studieprogram er rundt 4, mens for frafallsstudentene er dette snittet 3. Dvs. at frafallsstudentene var mer usikre i studievalget sitt. Det samme funnet finner vi på spørsmålet om motivasjon, frafallsstudentene var vesentlig mindre motiverte før studiestart. 27 % av frafallsstudentene svarer at de var enten svært lite motivert eller lite motivert. Hele 17 % av frafallsstudentene oppgir at de ikke hadde til hensikt å ta en hel grad når begynte på ingeniørstudiet. Det kan tyde på at noen av dem ikke har kommet inn på sitt førstevalg, og som vi vet var mange av dem usikre i sitt studievalg. Resultatet i denne undersøkelsen viser at rundt 10 % av studentene har blitt forsøkt rekruttert til næringslivet etter startet på ingeniørstudiet, og hele 18 % av de aktive studentene sier de har en relevant deltidsjobb ved siden av studiene. Frafallsstudentene som har tatt en midlertidig pause i ingeniørstudiene oppgir jobb og reise som hovedårsakene til avbruddet.

En generell kommentar på slutten av rapporten er at det viktig å være bevisst ulike former for frafall. Noen studenter skifter lærersted og/eller studium underveis og gjennomfører studiet de startet et annet sted enn der de begynte (tap for UiS/men ikke et tap for samfunnet). Ikke alle studentene hadde som mål å ta et fullstendig studium, men bare enkelte deler av det (egne planer/preferanser). En rekke studenter forlater studiet midlertidig for senere å vende tilbake (dermed tar det tid før en kan skille mellom midlertidig avbrudd og frafall). Flere av dem som slutter å studere har konstatert at høyere utdanning ikke er det riktige valget for dem. Blant undersøkelsens respondenter som har droppet ut av det aktuelle ingeniørstudiet er det hele 40 % som forsetter å studere ved UiS (gjort et linjeskift blant ingeniørutdannelsene eller startet på et helt nytt studium ved UiS), mens 30 % er fortsatt studenter ved et annet lærersted. 27 % oppgir å ha sluttet helt med å ta høyere utdanning.

I tillegg er det under etablering et pilotprosjekt hvor studenter som har dårlig studieprogresjon etter ett år skal kalle inn til samtale og veiledning. Her har representant fra UiS (studieveileder fra sentral administrasjonen) deltatt på et kurs i regi av RENATE for å få opplæring og informasjon. Prosjektet har imidlertid stoppet litt opp da det viser seg at vår egen eksamensforskrift ikke gir oss det nødvendige rom for handling. Forskriften vurderes derfor revidert før vi eventuelt kan gå videre med dette tiltaket.

2. Faglig kvalitet og utvikling

2.2. Ingeniørutdannelsens kompetanse: Universitetet skriver at man skal "Utarbeide insentivordninger for god undervisning, støtte forelesernes pedagogiske kompetanseutvikling og stimulere til pedagogisk utviklingsarbeid". Departementet vil gjerne bli orientert om hvordan man spesifikt planlegger å gjennomføre dette tiltaket.

Svar: Fakultetet har etablert en del tiltak. Noe må imidlertid arbeides videre med. Hovedfokus har i flere år vært begynnerstudenten, og de store begynneremnene med

inntil 500 studenter. Her har vi iverksatt tiltak knyttet til det mer undervisningstekniske, og vi har satt av mye ressurser i form av studentassistenter til veiledning og rettleiding på øvinger, samt rettinger av innleveringer med mer. Studiepoengproduksjon og gjennomstrømning viser gode resultater. Vi skulle ønske å følge opp dette med ytterligere tiltak videre i studiet men ressursene er knappe. UiS har imidlertid fått etablert et tilbud om UNIPED kurs til vitenskapelig ansatte i regi av Det humanistiske fakultet. Her har flere ansatte fra TN deltatt og fått inspirasjon til å legge om på sine undervisningsopplegg. Videre har dekan bidratt til fokus på god undervisning gjennom å be samtlige forelesere om å fylle ut et selvrefleksjonsskjema knyttet til eget undervisningsopplegg. Han har i tillegg lagt vekt på hvert semester å sitte inne på forelesningene for å lytte og lære. I etterkant har han hatt oppfølgingsmøte og diskusjon med foreleser. Sluttevalueringene på emnene oppsummeres pr institutts og blir fulgt opp med eventuelle tiltak. Ordningen med kollegaveiledning/-samarbeid er iverksatt som oppfølgingsiltak i etterkant av studentenes emneevaluering. Forelesere med gjennomgående gode tilbakemeldinger prioriteres høyt ifm lokale lønnsoppgjør.

2.3. Faglig nivå og kvalitet: UiS tar utfordringen med økt mulighet for kontakt mellom studentene og næringslivet på alvor. Departementet vil oppfordre universitetet til å se nærmere på hva andre norske ingeniørutdanninger har gjort på dette feltet. Flere institusjoner har meget gode ordninger for kontakt med lokalt næringsliv.

Svar: Fakultetet har i alle år hatt inne såkalte "timelærer" fra industrien for å forelese enten hele eller deler av emner. I tillegg gjennomføres en stor andel av bachelor- og masteroppgavene, ute i industrien, med reelle problemstillinger og hovedveileder fra næringslivet. Vi har også flere amanuensis II og professor II som har sin hovedstilling i næringslivet. En stor andel av våre sensorer er også hentet inn fra næringslivet. I forbindelse med studieprogramevalueringer som blir gjennomført inviteres også næringslivet til å ha en representant i utvalget.

Det nå også igangsatt et arbeid med å få gjennomført en såkalt "kandidatundersøkelse" for å kartlegge våre kandidaters relevans, hvor de får jobb, hvor raskt de kommer i jobb, begynnerlønn med mer. Dette vil være statistikk som vil gi mye god tilbakemelding om faglig nivå og kvalitet på våre kandidater.

3. Sluttkompetanse

3.1. Studentenes sluttkompetanse: Det er positivt at universitetet planlegger å implementere læringsutbytte i alle studieprogrammer. Departementet minner om at dette må skje i overensstemmelse med kvalifikasjonsrammeverket. UiS bør også vurdere muligheten for å implementere læringsmål/læringsutbytte på emnenivå.

Svar: Fakultetet har gjennomført første runde med utarbeidelse av læringsutbytte i de aktive emnene ifm den årlige revisjonen våren 2009. Vi er nå startfasen av ny gjennomgang våren 2010, og formuleringer og tekst knyttet til også dette feltet i emnebeskrivelsene vil bli gjennomgått på ny.

3.2. Den internasjonale dimensjonen ved utdanningen: Universitetet ønsker å øke andelen av egne studenter som tar delstudier i utlandet til 5 %. Departementet mener dette målet bør bli mer ambisiøst. Ingeniører har et globalt arbeidsmarked, og

studentene kan kun til en viss grad forberedes på dette markedet her hjemme. Internasjonalisering er en viktig målsetning i all høyere utdanning i Norge.

Svar: Fakultetet erfarer at pågangen fra egne studenter som ønsker å reise ut har økt betraktelig. Utfordringen er å få studentene til å benytte seg av det tilbudet som er etablert gjennom ERASMUS avtaler mot europeiske institusjoner. Studentene ønsker i større grad å reise til andre verdensdeler, og da gjerne institusjoner som vi ikke allerede har avtaler med. Fakultetet har fått tildelt midler fra SIU til etablering og videreføring av studieprogram samarbeid/utveksling innen petroleumsteknologi mot Nord Amerika, nærmere bestemt Texas A&M og Texas at Austin. Videre arbeides det nå med å få til utdanningssamarbeid mot land i Sør Amerika, Bolivia og Ecuador. Dette tiltaket er finansiert av oljeindustrien. Det er også gitt midler fra SIU til å etablere samarbeid innenfor maskinkonstruksjoner med San Diego universitet. Slike avtaler vil legge til rette for ytterligere økning i antall utreisende studenter.

Vi har etablert et internt prosjekt i samarbeid med utdanningsavdelingen ved UiS hvor en av deres saksbehandlere sitter ute på fakultet en dag i uka. Formålet med prosjektet er å få etablert flere avtaler om utveksling, og at dette i større grad enn i dag synliggjøres i studieplanene ved UiS. Det faglige tilbudet hos den andre institusjonen skal i større grad kvalitetssikres og godkjennes av eget fagmiljø ved UiS. I hovedsak har fakultetet så langt satset på å få dette bedre synliggjort og etablert på mastergradsnivå, da det her er lettere å etablere gjensidige utvekslingsavtaler siden undervisningen foregår på engelsk også hos oss. På bachelorutdanningen er det større utfordring å få til et bredt tilbud. Men også på dette nivået er mye av pensumlitteraturen på engelsk, og på petroleumsgnologi foregår også deler av undervisningen på engelsk. Her vil det derfor være mulig å åpne opp for utveksling i større grad.

Vedlegg 4:

Potensiell vekstkapasitet

Utdanningsinstitusjon: <u>Universitetet i Stavanger</u>					
KORT SKJEMA					
Overordnede spørsmål som besvares helt kort og konsist, jf. den strategiske delen av Rapport og planer (2009-2010).					
1. Hvor mange studieplasser kan institusjonen øke med fra dagens nivå frem mot høsten 2011, gitt dagens rammebetingelser og infrastruktur?					
Svar spm 1: 80					
2. Hvilke begrensende faktorer står institusjonen særlig overfor som hindrer vekst (kan spesifiseres på utdanningsprogram ved behov)?					
Svar spm 2: Praksisplasser og kompetanse i helsefag, laboratorier i ingeniørfag, arealer og infrastruktur generelt.					
3. Er det særskilte studieprogram som institusjonen ønsker å prioritere spesielt av strategiske årsaker eller for å rendyrke en faglig profil?					
Svar spm 3: Helsefag, teknologi- og realfag, lærerutdanningene					
4. Er det særskilte studieprogrammer som institusjonen ønsker å bygge ned eller avvikle av samme årsaker?					
Svar spm 4: Fremmedspråktilbudene i fransk, spansk og tysk vurderes nedlagt					
		Opptak 2009 (antall studie- plasser)	Planlagt opptak 2010 (antall studie- plasser)	Muligheter for økning i antall studieplasser til høst 2010?	Muligheter for økning i antall studieplasser til høst 2011?
		Antall	Antall	Ca. antall	Ca. antall
Helse- og sosialfag	Samlet	580	615	60	10
	<i>hvorav</i>				
	<i>Bachelor, sosialt arbeid</i>	80	80	20	0
	<i>Bachelor, sykepleie</i>	205	210	30	
	<i>Master i sykepleievitenskap</i>		25	5	5
	<i>Master i sosialfag</i>		30	5	5
Lærerutdanning	Samlet	460	555	0	0
	<i>hvorav</i>				
	<i>(spesifiser studietilbud ved behov)</i>	0	0	0	0
Realfag og teknologiske fag	Samlet	767	805	20	10
	<i>hvorav</i>				
	<i>Bachelor, ingeniørfag</i>			5	0
	Toårig master, teknologi			10	0
	Femårig master, teknologi			5	0
	Bachelor, ingeniørfag, Y-veien			0	10
Andre fag	Samlet	1491	1441	0	0
	<i>hvorav</i>				
	<i>(spesifiser studietilbud ved behov)</i>	0	0	0	0